ESPECIAL XXV PREMIS OCTUBRE

EL TEMPS

SETMANARI D'INFORMACIÓ GENERAL

4 NOVEMBRE 1996 • NÚM. 646 • ANY XIII • 20 FF / 450 PTES

CAS 'TORRE'ANNUNZIATA'

'IL FILONE

BARCELLONA'

Destapem les cartes!

Cada dissabte a Regió7:

Aquest dissabte ***REGALEM*** les **ESPASES**

La Baralla Espanyola

Si ells juguen amb tu ...
... juga tu amb ells

amb el suport de: Autocars CASTELLÁ

ESPÈCIES CULTURALS
OBERTA LA TEMPORADA DE CAÇA.
LAS PROVINCIAS
LAS PROVINCIAS
EL GAT INVISIBLE

ALS NOSTRES LECTORS

El número 4 del suplement "EL TEMPS Universitari", que havia d'aparèixer el bimestral dilluns vinent, dia 4 de novembre ho farà el dilluns dia 25 de novembre. Aquest número farà una funció de suplement –novembre i desembre. El número 5, que veurà la llum el dilluns dia 3 de febrer de 1997, també farà aquesta funció –gener i febrer. A partir d'aquest número, però, el suplement universitari de la nostra revista recuperarà la seva periodicitat mensual. Aquests canvis es justifiquen pel calendari propi de la comunitat universitària com també per la preparació d'una nova fase de rellançament i potenciació del suplement. Així, l'alternança amb el suplement "EL TEMPS Ambiental", mitjançant la qual oferim als nostres lectors un suplement gratuït cada quinze dies, es recuperarà el propvinent mes de febrer.

Director

AMUNT...

Ramon Barnils

Afanya't, Vilajoana

Que les programacions de TV3 i Canal 33 són les que són, grises, i no les que els correspondrien després de tants anys de ser més apreciades que no les de les altres cadenes, és un fet. No solament els índexs d'audiència: ho constaten tots els comentaristes, des dels que feia anys que no dormien perquè una simple televisió autonòmica era més digna que no totes les televisions estatals fins als més justos, passant pels més benevolents envers "la nostra". Estem preocupats gent que de sempre hem seguit l'un programa o l'altre i que ara ens costa i tot de mirar-la. L'actual Gran Mekong de les cadenes, Vilajoana, es veu que no ho pot fer tot, i que s'ocupa de la mundialització, del cable, dels dígits, del *pay-per-wiew* i de la salvatge lluita de grans empreses pròpia del capitalisme salvatge –el cas del futbol n'és un exemple que esgarrifa, certament. Però, afanya't, Gran Mekong. La "Nissaga" s'acaba el juny.

I AVALL

J. J. Pérez Benlloch

Fem que fa pudor

Dos conflictes destaquen en l'actualitat informativa del país: el del Consell de la Generalitat amb les universitats i el parricidi que es trama en Unió Valenciana. Aquell va per llarg i pot arribar a ser crònic. Aquest, en canvi, apunta a un ràpid desenllaç. Fins i tot s'intueix que González Lizondo, fundador del partit i actual president de les Corts, es resigna al patètic sacrifici. Això no obstant, a pesar del seu evident desarborament, els nacional-regionalistes continuaran en el pinacle de l'actualitat. Qui avui és el seu home fort, Társilo Piles, està cridat a deixar petja del seu trànsit per la política i els negocis que des d'aquesta es propicien. Anoteu aquest pronòstic d'un escàndol: el pla de residus urbans de València amb els seus milers de milions en joc. S'ensuma una gran martingala financera que serà una llosa al coll de l'esmentat partit. El fem municipal pot ser notícia i mel enverinada.

El lesbianisme, esfereïdor?

Escrivim amb motiu de la projecció a TV3 de la pel·lícula *Servint en silenci*, el dia 22 de setembre d'enguany. Abans de la pel·lícula els espectadors vam poder llegir un avís sobre el seu contingut, que podia "ferir la nostra sensibilitat". No obtant això, *Servint en silenci* no conté cap mena d'escenes que puguin ferir el públic –a diferència d'altres programes transmesos sense cap advertència i plens de violència inútil. La pel·lícula en qüestió tracta un tema de drets humans i de lluita contra la discriminació, sense recórrer a efectes escandalosos. Per tant l'única explicació per l'advertència és el tema que tracta la pel·lícula, la discriminació per opció sexual.

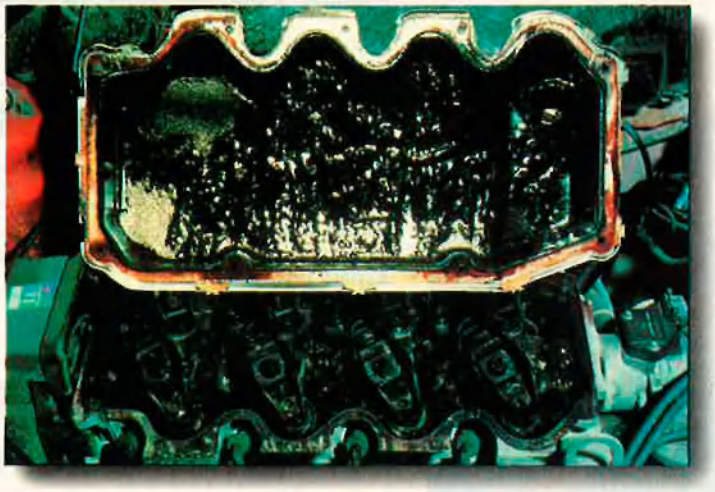
D'aquesta manera, en lloc de contribuir a actituds que fomentin la tolerància i la igualtat social –segurament un dels objectius dels productors de la pel·lícula i, probablement, també de TV3–, la projecció conjuntament amb la advertència contribueix a crear actituds de rebuig cap al principi d'igualtat de drets de tots els ciutadans i, en concret, a fomentar posicions homofòbiques mantenint que el sol fet d'abordar el tema del lesbianisme és una cosa especialment delicada.

Volem comunicar que l'actuació de TV3 ha provocat una forta indignació en moltes persones que vam veure l'anunci que precedia *Servint en silenci* i que aquest ha arribat a ferir greument les nostres sensibilitats com les de tota persona preocupada per la intolerància i desigualtat encara existent que pateixen les persones homosexuals o pertanyents a altres minories. Volem que en el futur TV3, com a cadena de televisió pública, segueixi una política d'autèntica igualtat social en lloc de predisposar els espectadors negativament a la diversitat humana.

Grup de lesbianes feministes de Barcelona

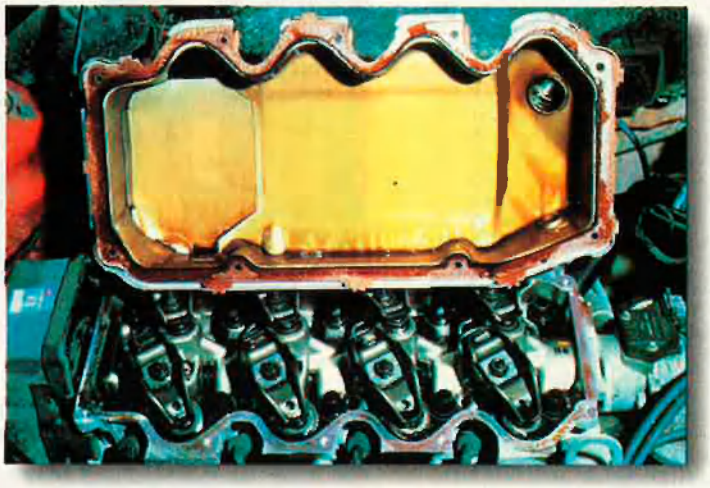
Les cartes al director han de ser com més breus millor, màxim quinze ratlles mecanografiades, i han d'anar signades i amb el número de DNI. EL TEMPS agraeix tota la correspondència adreçada a aquesta secció, però, per motius d'espai, no en garanteix la publicació.

Culata després d'usar un mal lubricant.

Si vols saber com deixa el teu motor REPSOL ELITE, mira cap avall.

Si vols saber com deixa el teu motor un mal lubricant, mira cap amunt

Culata després d'usar REPSOL ELITE

NOUS LUBRICANTS REPSOL ELITE. LLARGA VIDA PER AL TEU COTXE

GASOLINA I DIESEL

API SERVICE SH/CD SAE 5W-40 ENERGY CONSERVING

Està demostrat. De la qualitat del lubricant depèn en gran mesura la vida del motor d'un cotxe. Factors com la corrosió, la formació de dipòsits i la brutedat dels pistons, conductes i culates provoquen avaries i problemes en qualsevol vehicle. Ara ho pots evitar amb la nova gamma de lubricants Repsol Elite, una de les primeres a obtenir el segell API SH de l'Institut Americà del Petroli, un nou estàndard de qualitat atorgat solament als millors lubricants del món. Utilitza sempre Repsol Elite qualitat API SH i estalvia't problemes.

REPSOL

EL MILLOR PER AL TEU MOTOR

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Av. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001-València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.
REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011-Barcelona. Telèfons: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.
REDACCIÓ DE MALLORCA: Costa de la Pols, 6, 1-7. 07003-Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: (971) 72 07 63.
ADREÇA CORREU ELECTRÒNIC: temps@bcn.servicom.es.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Joan Marí.
DIRECTOR D'ART: Domènec Òrrit.
REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Miquel Calvet, Laia Climent (*Coordinació Llibres*), Alex Milian, Joan Morales (*Cap de tancament*), Joan M. Oleaque, Jordi Sebastià i Xelo Tortosa (*Secretària de redacció*).
REDACCIÓ DE BARCELONA: Eduard Voltas (*Cap de redacció*), Eliseu T. Climent, Oriol Cortacans (*Coordinació La Setmana*), Pere Martí, Francesc Viadel i Mercè Montoliu (*Secretària de redacció*).
REDACCIÓ DE PALMA: Miquel Payeras.
PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Jem Cabanes (*Correcció lingüística*), Lina Casanovas (*Maquetació*), David Fernàndez (*Gràfics*) i Rosanna Puchades.
RÚBRIQUES: Ramon Barnils, Fabià Estapé, Jordi Fortuny, Joan F. Mira, J. J. Pérez Benlloch, Valentí Puig, Joan de Sagarra, Xavier Vinader.
COL·LABORADORS: A. Alfaro, V. Arqué, J. Ballo, Ll. Bonada, F. de P. Burguera, X. Bussé, F. Calafat, R. de la Calle, T. Cañís (*Coordinació Economia*), A. Castel, P. Codonyan (*Perpinyà*), A. Cort, M. Domínguez, X. Duran (*Coordinació Ciència*), Ll. Ferri (*Coordinació Món*), V. Franch, C. Gàmez, A. Gil, J. Iborra, V. Jiménez, V. Lozano, X. Montanyà, A. Muns, M. Ollé, A. Papiol, M. Porta Perales, A. Reig, A. Rotger (*Coordinació La Galeria*), J. Roura, E. Sanjuan, M. Serra, J. Ll. Sirera, Ll. Soler, M. Soler, F. Torrent, M. Vicent.
COL·LABORADORS GRÀFICS: P. Carmona, J. Celià, R. Cugat, R. Gil, X. Gómez, V. A. Jiménez, S. Llosa, C. Puértolas.

ARXIU: Jesús Prats (*Fotografia*), Rosa Serrano (*Documentació*).
PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Salva Martínez, València. Tel.: (96) 352 48 69. Anava Publicitat, València. Telèfon: (96) 397 30 94. Molas-Batalla. Carrer d'Aribau, 15. 08011-Barcelona. Tels.: (93) 453 20 31 i 453 32 10. Fax: (93) 453 14 08.
SUBSCRIPCIONS: Quica Sena.
ADMINISTRACIÓ: Susanna Alacreu, Pilar Martí.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMATGES I FOTOMECÀNICA: Jemagraf, SL.
IMPRESSIÓ: Rivadeneyra, SA.
DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotoquímic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

EL SUMARI

38 **Entrevistem l'escriptor cubà Guillermo Cabrera Infante.**

22 **EL TEMPS destapa la connexió barcelonina del cas 'Torre Annunziata'.**

43 **Especial sobre els Premis Octubre, una eclosió cultural a València.**

ANÀLISI

Solerisme aigualit, M. Payeras 18
Piqué s'enrampa, J. Fortuny 19
Espies bornis, X.Vinader 20
La perplexitat sandinista, E. Sanjuan 21

EN PORTADA

"Il Filone Barcellona" (1), E. d'Investigació 22

PAÍS

La possessió d'en Gabriel, M. Payeras 28
Entrevista a Miró i Ardèvol, P. Martí 32
Reconversió a l'Estació Europa, À.Milian 35

ENTREVISTA

Entrevista a Cabrera Infante, J. M. Oleaque 38

ESPECIAL PREMIS OCTUBRE

La nit dels premis, V. Villatoro 1
V congrés de Mitjans, E. Voltas XIII
IX Encontre d'Escriptors, J. M. Oleaque XVII
II Congrés de Pensament, V. Jiménez XXI
Simposi Ausiàs March, E. T. Climent XXV

MÓN

Al servei del 'nou ordre mundial', P. Pons 44
Algèria: un referèndum..., A. Castel 48

SOCIETAT

Internet ja té Sherlock..., O. Cortacans 54
Excursionisme: vint anys d'aplecs, A. Rotger 58

CIÈNCIA

El futur de la salut, X. Duran 61

LA GALERIA

Entrevista a Victòria Combalia, E. T. Climent 75

OPINIO

L'aniversari del món, J. F. Mira 82

EL TEMPS

L'arquebisbe Carles

Un any després de l'aparició, el dissabte dia 14 d'octubre de 1995 en una agència de notícies, d'una minsa nota de premsa que informava de la suposada relació de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, amb un delicte de tràfic de divises, EL TEMPS dedica la seua portada a l'anomenat 'Cas Torre Annunziata'. Es tracta d'un extens reportatge –consta de dues parts: l'una en aquest número, l'altra, en el de la setmana vinent– elaborat arran de l'estada d'un equip de periodistes de la revista en aquesta ciutat italiana situada a vint-i-cinc quilòmetres de Nàpols i on va tenir accés al sumari del fiscal en cap que porta el cas, Alfredo Ormanni. Un treball periodístic fet amb una rigorositat i una objectivitat absolutes.

Després d'una llarga valoració de totes les cartes en joc i amb el sumari a la mà ens hem decidit a publicar la dita informació. I les dites cartes van des de la inicial unanimitat de la repulsa a aquesta voluntat d'interrogar l'arquebisbe Carles per part de la fiscalia italiana, i que va tenir l'últim capítol el passat 18 d'octubre, quan el ministeri de Justícia espanyol rebutjava, per segona vegada en deu mesos, la petició italiana d'una comissió rogatòria per a l'interrogatori, fins a les manifestacions de l'advocat defensor de Carles, el degà del Col·legi d'Advocats de Barcelona, Eugeni Gay, segons les quals l'arquebisbe declararà probablement per escrit i un cop ell sàpiga les preguntes que li han de fer, tot passant per les informacions esbiaixades que han aparegut al llarg de dotze mesos en alguns mitjans de comunicació i que han contribuït de manera desmesurada a crear una cortina de misteri entre l'afer i l'opinió pública. "No és cap vergonya que un cardenal-arquebisbe s'expliqui a un magistrat", assegurava a EL TEMPS (núm. 635), i referint-se a aquest afer, Jordi Minguell, director de la secció d'internacional de la prestigiosa agència de notícies italiana ANSA i co-autor juntament amb Maurizio di Giacomo del llibre *El finançament de l'Església Catòlica*, publicat recentment per l'Editorial de l'Índex. Cal recordar que l'arquebisbe Carles és membre, des del mes de novembre de l'any passat, del consell econòmic del Vaticà, un grup format per quinze cardenals que dóna el vist-i-plau als balanços de l'any.

Bé, doncs, un cop estudiada molt detingudament tota la informació facilitada per la justícia i pel responsable de la investigació policíaca, el mariscal del cos de carrabiners Vicenzo Vacchiano, la decisió de la seua publicació no és altra que la voluntat de posar fi a aquests tractaments informatius que condueixen a un confusionisme més que exagerat al voltant de la suposada implicació de l'arquebisbe Carles. Aquest és, per tant, el nostre objectiu: contribuir a la transparència aportant un seguit de dades no publicades fins ara i aportar-les de manera conjunta i no seccionada. I és d'aquesta manera, només d'aquesta manera, amb aquesta visió global, que es pot analitzar l'afer des d'una perspectiva desdramatitzada. És a dir, sense ombres. I és així que l'anomenat "Filone Barcellona" en el sumari, observant en conjunt totes les persones catalanes i no catalanes que hi són citades, pren una dimensió real. I és aquesta informació la que us oferim, sense escarafalls. Vist així, s'observa que la suposada relació de l'arquebisbe Carles és una citació més entre totes les suposicions que es desprenen d'uns interrogatoris els resultats dels quals són encara molt vagues. Es oferint, doncs, una panoràmica general d'aquest sumari al qual EL TEMPS ha tingut accés, que volem compensar el tractament aïllat i els equívocs a què poden induir pràctiques periodístiques interessades només a situar una lupa en algunes parts molt concretes del sumari, descontextualitzant-les.

> ***"La visió general del 'cas Torre Annunziata' vol compensar el tractament aïllat i els equívocs a què poden induir pràctiques periodístiques interessades només a situar una lupa en algunes parts molt concretes, descontextualitzant-les."***

Una pràctica/tàctica periodística, aquesta, que no fa cap favor a cap de les parts implicades ni a la premsa mateixa ni, en últim cas, a l'opinió pública. I amb aquesta, sobretot, no s'hi pot jugar. ■

Què uneix aquest territori?

Molts segles d'història comuna.
Una cultura rica i singular.
Una llengua viva, parlada per 10 milions de persones. Un eix econòmic motor de la Mediterrània i decisiu en el futur d'Europa, i...

EL TEMPS
SETMANARI INDEPENDENT D'INFORMACIÓ GENERAL

Fes-te'n subscriptor. És molt fàcil. Un cop de telèfon i llestos.

València: 96 - 352 48 69 / Barcelona: 93 - 453 20 31 / Perpinyà: 04 - 68 - 35 38 91

Amb la subscripció, EL TEMPS regala una selecció de videos de MEDITERRÀNIA. La sèrie audiovisual mes nostra sobre les relacions entre les persones i la natura.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

1r COGNOM _____ 2n COGNOM _____ NOM _____ TEL. PART. _____

DOMICILI _____ POBLACIÓ _____

ANY DE NAIXEMENT _____ PROFESSIÓ _____ TEL. TREBALL _____ DNI _____

Se subscriu al setmanari EL TEMPS per un període d'UN ANY, prorrogable si no hi ha ordre en contra, i un import de 18.762 pessetes.
Amb pagament:

- ☐ Estat Francès: 830 FF
- ☐ Europa: 32.500 PTA
- ☐ Amèrica: 41.500 PTA

Forma de pagament: (Firma)

- ☐ Dom. bancària
- ☐ Gir postal núm.
- ☐ Xec bancari adjunt a: Edicions del País Valencià, SA

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

DISTINGITS SENYORS: CAIXA/BANC _____ AGÈNCIA _____

ADREÇA _____ POBLACIÓ _____

NOM I ADREÇA DEL TITULAR DEL COMPTE _____

Els pregue que fins a nova ordre els rebuts que presentarà Edicions del País Valencià, SA per l'import de la SUBSCRIPCIÓ ANUAL a pagar en:

☐ 1 rebut anual ☐ 2 rebuts semestrals ☐ 4 rebuts trimestrals

siguen pagats amb càrrec: ☐ C/c ☐ Llibreta Núm. ☐☐☐ ☐☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐☐☐☐☐☐ _____ de _____ 199 _____

EL TEMPS **Avinguda del Baró de Càrcer, 40, 13a.**
Tel (96) 352 48 69 - CIF A-46186821 - 46001 VALÈNCIA

(Firma)

Coordinació:
Oriol Cortacans

Gràfics:
David Fernández

LA SETMANA

Informació
setmanal

Del 28 d'octubre
al 3 de novembre

"Barberà finançarà un congrés sobre Fuster"

L'editor Eliseu Climent ha declarat que les banderoles dels Premis Octubre censurades pel PP seran posades a la venda. L'objectiu és que Rita Barberà finance un congrés sobre Joan Fuster.

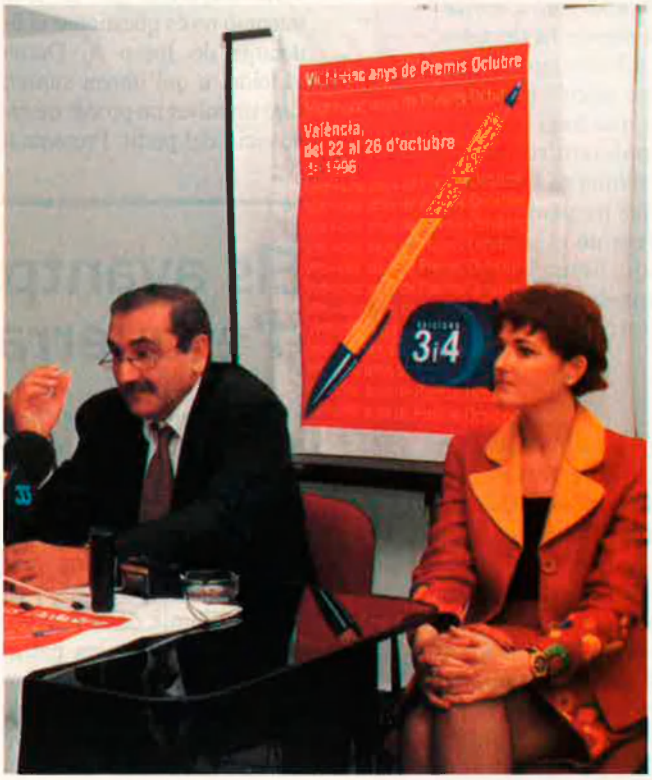
JOAN M. OLEAQUE

Donar la volta a la truita. Aquesta és l'opció que ha escollit l'editor Eliseu Climent davant la censura que el govern municipal del PP valencià ha dut a terme contra els Premis Octubre.

Tot va començar el passat dimarts. Les grues de l'ajuntament de València varen retirar les 150 banderoles promocionals dels Premis Octubre –ideades pel Premio Nacional de Diseno Enric Satué– que havien estat instal·lades el cap de setmana al centre de la ciutat. La Fundació Ausiàs March i l'editorial 3 i 4, organitzadors dels premis, havien solucionat els termes legals per a la publicitat amb l'empresa Marc Martí Mediterrània, que s'encarrega d'aquest tipus de promoció i tràmits amb l'ajuntament. Emili Payà, de l'equip coordinador dels Octubre, assegura que "l'agència és la mateixa que s'encarrega en qualsevol situació d'aquest tipus de publicitat, i els permisos de l'ajuntament havien estat absolutament complimentats." Cartells com els dels Octubre de tot tipus de convocatòries són instal·lats a València sense cap problema. Però coincidentment, a primera hora del dimarts apareixia al diari *Las Provincias* una informació clamant al cel per la posada dels cartells dels Octubre, que acusaven de "catalanistes". Hores després, les grues llevaven les banderoles. Així, l'oficina dels Octubre ha qualificat la retirada com "un acte dirigista de censura en tota regla."

La Fundació Ausiàs March assenyala l'alcaldessa Rita Barberà com a primera responsable dels fets. L'editor Eliseu Climent, promotor dels Premis Octubre, ha afirmat que "fa temps que s'intenta que els Octubre siguen només el lliurament d'uns premis literaris, però el PP no sembla disposat a consentir-ho. Si el PSOE ens deixava fer, el PP ens combat." En un joc de mà, la Fundació ha posat a la venda les banderoles retirades, amb la inscripció "censurat per Rita Barberà". El preu és de dues mil pessetes i es poden aconseguir trucant al telèfon 351 96 76. La finalitat és que "a través de la censura, Barberà contribuesca al finançament d'un congrés sobre l'escriptor Joan Fuster que se celebrarà al 1997, commemorant el 75 aniversari del seu naixement i el cinquè de la seua mort", diu Climent. No és la primera vegada que la Fundació transforma els fets negatius en reivindicació. El 1976, el governador civil de València va multar amb 500.000 pessetes els organitzadors dels Octubre valent-se en una arcaica llei contra el terrorisme. Aquests comercialitzaren una imatge del pintor Antoni Tàpies al preu de cent pessetes que servia com a protesta per la multa. Les vendes superaren les previsions dels organitzadors.

JORDI FRESQUET

Els organitzadors dels Octubre han informat que les banderoles retirades finançaran un congrés sobre Fuster.

SUMARI

País 10
Societat 12
Economia 14
Internacional 16

LA SETMANA PAÍS

El Pacte de Progrés (PSOE, PSM i UM), que governa el Consell Insular de Mallorca, ha decidit tirar endavant la proposta d'oficialitzar "La Balenguera" com a himne de Mallorca. Fins ara ni la comunitat autònoma ni Mallorca tenen himne. Tot i això per a molta gent, des de fa dècades, "La Balenguera" és l'himne oficiós mallorquí. El fet que hagi estat tradicionalment reivindicat per l'esquerra i els nacionalistes ha provocat que la dreta no el vulgui. El PP ja ha anunciat que no el reconeixen i que hi votarà en contra.

El capítol d'indults d'exmembres de Terra Lliure encara no està tancat. Salvador Soutullo, detingut l'any 92 juntament amb altres activistes, ha denunciat que la seva situació jurídica "encara no ha estat solucionada". Encara que quan va ser detingut es va acollir a l'article 57 bis de l'anterior Codi Penal, Soutullo no ha estat ni indultat ni s'han sobresegut les actuacions judicials en la seva contra, com ha passat en el cas dels altres activistes detinguts juntament amb ell. Per aquest motiu, ha demanat públicament un indult al govern espanyol. Soutullo considera que "ha demostrat sobradament la seva voluntat de no utilitzar la violència com a eina política durant aquests quatre anys". L'encausat milita actualment en el PI, el nou partit de Colom i Rahola.

Els joves d'Unió es revolten contra Duran

Els joves d'Unió Democràtica de Catalunya han decidit presentar una candidatura alternativa en el proper congrés del partit, previst per al mes de desembre. Els promotors de la candidatura han advertit d'entrada que la seva intenció no és qüestionar el lideratge de Josep A. Duran i Lleida, a qui donen suport, sinó impulsar un procés de renovació del partit. Presentant una llista de deu noms els joves forçaran una votació individualitzada en llista oberta dels membres del comitè de govern, i això era un dels seus objectius.

En la gènesi de la candidatura també hi ha la preocupació de la Unió de Joves per la imatge conservadora i nacionalista moderada que està donant UDC en els darrers temps. Els joves són partidaris que Unió reivindiqui la "plena sobirania" de Catalunya i defensi una ideologia social-cristiana. **P. M.**

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

Joaquim Vallès, president de la Unió de Joves.

Els avantpassats d'esquerra de Matas

L'actual president del Govern Balear, Jaume Matas, prové d'una família de tradició política socialista. Un oncle i un altre familiar foren repressaliats pel règim franquista i hagueren de fugir en vaixell. Enmig de la mar foren apressats per una patrullera de Mussolini. Els empresonaren en un camp de concentració, on morí –i hi és enterrat– un dels dos. L'altre, l'oncle Joan, va tornar posteriorment a Mallorca. Es va mantenir fidel a les seves idees, les mateixes que ja son pare havia seguit. No tingué mai una preeminència pública, però era un referent en la memòria històrica del socialisme de l'illa. Joan Matas va morir a Palma ara fa tres anys. El cas és que un diputat del PSOE es va referir recentment a la relació familiar de l'actual president Jaume Matas amb aquest vell socialista en el parlament. La filla de l'històric esquerrà, Isabel Matas, que és cosina del president, ha fet pública una carta protestant per la utilització de la memòria de son pare en contra del seu cosí, i es va manifestar dolguda: "quan morí mon pare no vàrem rebre cap mostra de condol del PSOE balear. Al contrari, al cap de pocs mesos encara ens telefonaren per dir-nos que si no renovava la quota seria donat de baixa. Senzillament, ni tan sols s'havien assabentat de la seva mort". "La llibertat per la qual va lluitar mon pare i la meva família permet triar l'ideari polític i la militància en un partit", van concloure Isabel Matas. **M. P.**

ARXIU / JOAN CELIÀ

Jaume Matas tenia un oncle referent del socialisme illenc.

Carod convida l'esquerra a assumir el fet nacional

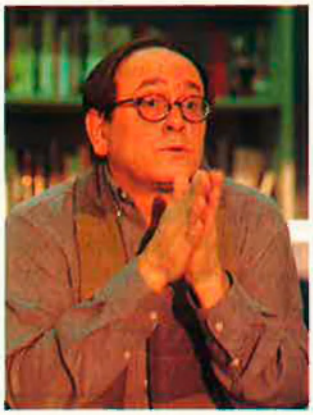
Josep Lluís Carod Rovira ha fet una crida al conjunt de l'esquerra catalana a assumir "sense complexos" un compromís nacional profund. La manca d'aquest compromís és, segons Carod, "l'obstacle principal per al seu accés al govern de la Generalitat" ja que Catalunya "només és governable des del catalanisme". El candidat a la secretaria general d'ERC també considera imprescindible una reforma democràtica, que comenci pels mateixos partits, fent-los més transparents i menys burocràtics.

Carod va fer aquestes afirmacions en una conferència pública que significa l'inici d'una nova etapa a ERC, després de la crisi recentment viscuda. L'acte va comptar amb el suport de nombroses personalitats polítiques, sindicals i intel·lectuals catalanes.

Revistes d'esquerra, amb els castellanistes del Manifiesto

El diàleg entre els sectors contraris a la política lingüística i intel·lectuals d'esquerra dóna els primers fruits.

ARXIU / RICARD CUGAT

ARXIU / CARME PUÉRTOLAS

A l'esquerra, Paco Fernández Buey, director de ''Mientras Tanto'. A la dreta, Llorenç Gomis, director d''El Ciervo'.

Les cinc principals revistes en llengua castellana editades a Barcelona han decidit entrar de ple en el debat sobre la política de normalització lingüística. Coordinades amb destacats promotors del Manifiesto por la Tolerancia Lingüística, que reivindica els drets dels castellanoparlants, les cinc publicacions (*El Viejo Topo*, *Ajoblanco*, *El Ciervo*, *Mientras Tanto* i *Archipiélago*) organitzaran els pròxims dies 13 i 14 de desembre unes jornades sobre el tema amb el títol "Lenguas, interculturalidad y política en Cataluna".

Les jornades són la primera concreció del procés d'acostament entre els sectors més militants del castellanisme i intel·lectuals catalans d'esquerres. Aquest procés començà a final de l'any 95, amb una sèrie de trobades que s'han repetit regularment des d'aleshores en un restaurant de la comarca del Maresme.

Aquesta estratègia de confluència ha estat dirigida a títol individual per dirigents de l'Asociación por la Tolerancia que en alguns casos són, alhora, militants de partits d'esquerra o sindicats. És el cas de Julio Villacorta (membre del PSC), Jesús Royo (també del PSC), Rafael Núñez (sectorial d'Ensenyament de CCOO a Osona) i Fèlix Pérez, antic militant de l'esquerra extraparlamentària.

La intenció d'aquestes persones és situar la defensa dels castellanoparlants en el terreny de l'esquerra social i política, allunyant-la per tant de posicions de dreta o extrema dreta. Creuen que perfils com el de l'advocat ultradretà Esteban Gómez Rovira han perjudicat greument el moviment castellanista durant la dècada dels vuitanta, i en conseqüència busquen com a companys de viatge personatges públics d'indubtable trajectòria democràtica i progressista. Seria el cas de Paco Fernández Buey, professor de filosofia i intel·lectual marxista que dirigeix la revista de pensament *Mientras Tanto*, o del veterà periodista Llorenç Gomis, director de la revista cristiana *El Ciervo* i actual defensor de l'estudiant de la Universitat Pompeu Fabra.

Segons els seus impulsors, les jornades del 13 i 14 de desembre "volen ser pluralistes i obertes a opinions que no forçosament han de coincidir amb les nostres", i estaran divididas en tres àmbits de debat: llengua i cultura, llengua i educació, i llengua i política. En el primer està prevista l'assistència com a ponents de Francesc de Carreras, Xavier Bru de Sala, Félix de Azúa, Adela Ros i Joan Vidal i Gayolà. En el segon (llengua i educació) parlaran la pedagoga Marta Mata, el psicòleg social Miquel Siguán, el periodista Ivan Tubau, Jesús Royo i possiblement Antonio Robles, expresident de l'Asociación por la Tolerancia. I en el darrer àmbit, llengua i política, intervindran l'editor Carlos Trías, Fernández Buey, Ignasi Riera (IC), Julio Villacorta i, si accepta la invitació que li faran, Àngel Colom. L'acte de cloenda anirà a càrrec d'Isidre Molas (dirigent del PSC), Francesc de Carreras i el filòsof Eugenio Trías. **E. V.**

La Fundació construeix habitatges de règim especial, per a famílies amb mitjans econòmics limitats.
Ens cal el teu suport per ampliar aquesta activitat. Truca'ns i et facilitarem la memòria de la Fundació.
Fes-te soci protector. Tel (93) 417 38 08

Vilafranca · Igualada · Vilanova · Reus · Sant Martí de Tous · Torelló · Tortosa · Tàrrega · Molins de Rei · Platja d'Aro · Olot · Ripoll · Solsona · Alcarràs · Palafrugell · Pineda de Mar · Navarcles · Cardona · Viladecans.

CAP FAMÍLIA SENSE SOSTRE

Fundació Família i Benestar Social

LA SETMANA
CULTURA I SOCIETAT

El Tribunal Superior de Justícia valencià ha qualificat d'"infundada" i "arbitrària" la decisió de l'Ajuntament de València de desautoritzar l'exposició fotogràfica de Tere Arcos (vegeu EL TEMPS, núm. 623). La resolució del TSJ afirma que "no es pot admetre en un estat social i democràtic de dret que l'administració, precisament, actue al marge d'aquests condicionaments previs i ineludibles".

El Parlament de Catalunya ha aprovat per unanimitat una proposta d'ERC per instar el govern català a crear un "domini propi i diferenciat per als servidors de la xarxa Internet residents a Catalunya". La proposta reclama que es facin les gestions necessàries per adoptar aquest domini propi que "hauria de ser de dues lletres, com ara CT". Un cop s'aconsegueixi això, la proposició també fa esment de la necessària creació d'una entitat o institució que coordini l'ús d'aquest domini.

El rector de la Universitat Politècnica de Catalunya ha estat reelegit de nou en el que serà el seu quart mandat consecutiu. La participació ha estat del 83,1% dels membres del claustre i els vots han estat, 306 a favor, 242 en blanc i 6 nuls. La gran quantitat de vots en blanc és interpretada com un vot de càstig considerable.

S'ampliarà l'educació en català a Balears

Joan Flaquer, conseller d'Educació i Cultura del Govern Balear va anunciar la setmana passada que el seu departament estudia aprovar un decret de mínims per tal que l'ensenyament en català a les Illes sigui una realitat almenys en el 50% de les matèries lectives. En aquests moments prop del 70% dels estudiants illencs reben exclusivament en castellà les classes. L'anunci fet pel conseller ha sorprès agradablement el sector docent i l'Obra Cultural Balear, entitat que ha comunicat que es congratula per la bona nova i encoratja el govern "a no afluixar fins aconseguir que en aquesta legislatura quedi fermada totalment aquesta aspiració mínima de tota la societat i dels estaments docents". **M. P.**

ARXIU / JOAN CELIÀ

La proposta de Joan Flaquer ha estat ben rebuda.

L'operació vaixell cisterna no s'atura

ARXIU / JOAN CELIÀ

El transvasament d'aigua amb vaixell no és necessari a les Illes, ja que els embassaments estan al cent per cent.

Tant l'Ajuntament de Palma com el Govern Balear han anunciat oficialment que l'operació vaixell, que transporta aigua des de Tarragona a Palma cada dos dies, no s'aturarà. Cada viatge costa prop de 6 milions de pessetes i se'n fa un cada dos dies. El cost ha portat els grups de l'oposició a demanar que s'aturi, sense que els governs del PP, tant de Palma com de Balears, hagin pres en consideració la proposta. El cas, però, és que els dos embassaments de Mallorca es troben prop del cent per cent de la seva capacitat –feia més de 10 anys que no ocorria això– i si es reprodueixen les intenses pluges, hauran de llançar l'aigua que sobri. Així, el més probable és arribar a l'absurda situació de pagar per l'aigua dels vaixells quan se n'està tudant perquè els embassaments en tenen massa. **M. P.**

Joan de Bustos va ser homenatjat a Alacant

L'homenatge al periodista Joan de Bustos, que es va celebrar el passat divendres 18 d'octubre a Alacant, va aplegar representants del món cultural i de la comunicació de tot el País Valencià. Joan de Bustos va morir l'any passat quan ocupava el càrrec de delegat de TV3 al País Valencià. A l'acte, organitzat per l'editorial Aigua de Mar i la Cívica d'Alacant, van anar representants d'*El País*, Ràdio 9, TV3, *La Vanguardia* i EL TEMPS, entre d'altres. El món de la cultura estigué representat pel poeta i escriptor Lluís Alpera i enviaren adhesions per escrit el novel·lista Ferran Torrent, Acció Cultural del País Valencià i el secretariat de Normalització Lingüística de la Universitat d'Alacant. S'hi solidaritzaren també EU i UPV.

La Cerdanya busca el seu futur turístic

ARXIU

El professor d'ESADE Josep Francesc Valls, en el centre, va moderar la taula rodona sobre el futur de la Cerdanya.

La privatització de l'estació d'esquí de la Molina i, en conseqüència, una futura política de col·laboracions puntuals amb la de Masella –privada– va ser el tema central de la taula rodona tinguda el dia 19 d'octubre a l'ajuntament d'Alp i organitzada pel patronat municipal de turisme Alp-la Molina-Masella amb l'objectiu de debatre el futur econòmic d'una comarca, la Cerdanya, que no disposa d'una política turística global definida.

El debat, moderat pel periodista i professor d'ESADE Josep Francesc Valls i que va constituir l'acte central de la II Trobada de Periodistes "Vila d'Alp", va palesar clarament quines són les preocupacions reals dels representats municipals, amb l'alcalde Josep Tajà al capdavant, i dels directius de les principals associacions hostaleres i de restauració. Les demandes dels periodistes se centraren en la potenciació de la promoció: creació d'un superabonament que incloga el peatge del túnel del Cadí, la pràctica de l'esquí i l'allotjament i una millor oferta informativa.

La UAB critica la congelació financera

La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha mostrat en un comunicat "unes quotes de preocupació d'una intensitat excepcional" per les retallades que s'han fet i que s'anuncien per a l'àmbit dels serveis públics.

El comunicat fet públic la setmana passada critica la congelació del finançament públic; la proliferació d'universitats privades, "que sovint no són altra cosa que centres d'ensenyament superior" que no fan recerca. A més, també s'hi assegura: "S'oblida que la universitat també es caracteritza per la transparència, la publicitat i el control d'uns processos de selecció i de promoció que garanteixen un procés objectiu d'accés als estudiants".

'Crònica' es queixa al síndic de Greuges

ARXIU

La Generalitat deu quasi dos milions a la revista 'Crònica'.

La revista *Crònica* d'Ontinyent ha denunciat la morositat de la Generalitat en el pagament dels ajuts per l'ús del valencià davant el Síndic de Greuges i els seus serveis jurídics estudien presentar una querella contra l'administració. El juny de 1995 una resolució de presidència de la Generalitat concedia a *Crònica* una subvenció de 1.800.000 pessetes per l'ús del valencià. El pagament encara no s'ha fet efectiu i *Crònica* pateix danys i perjudicis de caire financer i laboral molt greus. Altres mitjans, com per exemple EL TEMPS i *Comunicacions dels Ports*, es troben en la mateixa situació.

Temps: 125 x130

fundació BANCAIXA

Del 28 d'octubre al 3 de novembre.

AGENDA

29 Dimarts

IV Encontre Internacional sobre Servels Socials. "Exclusión e Intervención Social"
Sala d'Actes. Fins al dijous 31. (Inscripció prèvia).

Taula Redona: "Las plantas del mundo en la historia".
Jose Maria López Pinero. Manuel Costa Talens.
Sala Sorolla a les 19,30 hores.

Exposicions

Exposició de fotografia "La exclusión social".
Dia 29 inauguració a les 20 hores.
Centre Valencià del Voluntariat. Fins al 8 de novembre.
Carrer Fuencaliente, 1. València.

"Cartells de cinema" de Josep Renau.
En col·laboració amb la Fundació Josep Renau.
Sala Pinazo. Fins al 9 de novembre.

"Las plantas del mundo en la historia. Ilustraciones botánicas de cinco siglos".
Sala d'Exposicions. Fins al 8 de desembre.

Beques Bancaixa-FIB. Beques d'Investigació Científica.
Informació i bases en el Centre Cultural Bancaixa.
Termini de presentació: el 30 de novembre de 1.996.

CENTRE CULTURAL
Plaza de Tetuán, 23. Tel. 387 88 64. Valencia

LA SETMANA ECONOMIA

Les caixes d'estalvis valencianes poden tenir a partir d'ara més dificultats per justificar la seva negativa a la petició del govern Zaplana que dediquin part dels beneficis a finançar les universitats. Els últims resultats fets públics mostren un espectacular increment dels guanys, a causa de l'augment de l'activitat i la retallada de costos. Així, Bancaixa ha obtingut uns beneficis abans d'impostos de gairebé 16.500 milions de pessetes, un 20% superiors als de l'any 95, mentre que la Caixa d'Estalvis del Mediterrani ha guanyat en els tres primers trimestres d'enguany 12.600 milions, amb una puja del 23%.

El Principat és la comunitat de tot l'estat que ha incrementat més el seu nivell d'endeutament en l'últim any. El volum de deute públic acumulat a finals de juny era ja superior al bilió de pessetes, mentre que al juny del 95 se situava en 834.000 milions, xifra que representa un increment del 22%. En el mateix període el deute públic del País Valencià ha pujat un 13% i el de les Illes, poc més d'un 6%.

Més d'una trentena d'empreses i entitats financeres valencianes han creat l'Associació per a la Formació de Directius de la Comunitat Valenciana, que comptarà amb l'assessorament del IESE, una escola d'executius vinculada a l'Opus Dei, amb seu a Barcelona.

Pujol renuncia a tenir veu i vot a Repsol

La Generalitat de Catalunya va aconseguir que el govern central acceptés la vella reivindicació d'estar present en els consells d'administració de les empreses de l'estat amb una forta presència al Principat. Però, a l'hora de la veritat, ha modificat el tret i ha decidit renunciar a tenir un representant a Repsol, tot i que aquesta petroliera té un pes considerable en el complex petroquímic de Tarragona.

El conseller d'Indústria, Antoni Subirà, ha justificat la decisió per l'escàs pes públic que li queda a l'empresa –tan sols un 10% del capital– i per la rapidesa amb què el govern Aznar vol privatitzar aquesta participació, concretament durant el primer trimestre de l'any que ve. Seria un conseller de Repsol vist i no vist. De moment, on la Generalitat de Catalunya sí que ha col·locat els seus representants és a Telefònica i a Endesa. A Telefònica hi ha enviat Carles Vilarrubí, que va ser l'home que va posar en marxa Catalunya Ràdio i les loteries de la Generalitat. I a Endesa, Rafael Espanyol, el president de La Seda de Barcelona.

A part d'això, l'ex-conseller de Comerç, Consum i Turisme, Lluís Alegre, ocupa des de fa uns mesos la presidència de Tabacs de Filipines, filial de Tabacalera. **T. C.**

ESTAPÉ RESPON

—El ministre d'Indústria, Josep Piqué, diu que el sector elèctric és reticent a la recomposició del mapa que ell proposa. Qui és el perjudicat, té nom i cognoms?

—De moment, i tot esperant majors precisions, podríem dir que el gran conglomerat que es diu Iberdrola, capitanejat per Inigo de Oriol, fill d'uns dels capitostos de l'anterior règim.

—Fuster, el president d'Endesa, sembla que també troba negatiu que Endesa perdi Viesgo i Saltos del Nansa, com vol Piqué. En quin equip juga Fuster?

—Feliciano Fuster, un dels grans homes d'empresa que ha donat el país (és un gran mallorquí) va assolir la fita de construir, com deia Carlos Solchaga, una "esfera", és a dir la perfecció, segons els antics grecs. Ara li la volen desfer a colps de decrets. Fuster juga en el camp de reforçar Endesa, que té prop del 50% de l'electricitat a Espanya, més del 49% de Fecsa, més del 90% d'Enher... i moltes grans inversions a Amèrica Llatina. I com sembla que hi ha un cert interès a saber en quin camp juga el ministre Piqué, li diré que quan estudiava Econòmiques –i brillantment, per cert– a la meva facultat era un destacat membre del PSUC, és a dir la vessant catalanista del PC. Després –i de la mà del seu mestre Hortalà– va passar a la Conselleria d'Indústria de la Generalitat, i després a Cros i Ercros, amb contactes no sempre escatits amb l'ínclit Javier de la Rosa Martí.

—Creu que és veritat que la Generalitat i el Ministeri d'Indústria han pactat la fusió de les tres elèctriques catalanes en una sola de la mà d'Endesa?

—Dels propòsits de la Generalitat, ja fa anys que en sentim de tots colors. Em sembla, avui per avui, un disbarat, tenint en compte l'estructura productiva de les tres empreses radicades a Catalunya.

Pagar per Internet serà més segur

Fins ara, pocs eren els usuaris d'Internet que s'aventuraven a pagar les seves compres amb targeta de crèdit a través de la xarxa, perquè el seu número de targeta podia ser utilitzat il·lícitament per tercers. Per donar total seguretat a aquests pagaments amb Visa, 38 entitats financeres europees, entre les quals hi ha la Caixa, proven un nou sistema de codificació de les dades de l'usuari. Una autoritat certificadora s'encarregarà de comprovar les dades de l'interessat en aquest servei i enviar per correu electrònic al sol·licitant una contrasenya, per a cada vegada que vulgui fer una compra. Aquest sistema, anomenat SET, podria estar disponible per a tots els usuaris d'Internet a finals de l'any 97. Emperò alguns experts diuen que el comerç a la xarxa no serà segur fins que no s'utilitzin petges digitals. **T. C.**

EL RUMOR

En medis empresarials corre el rumor que el president Pujol busca la manera de traslladar la seu d'Endesa, un cop privatitzada, a Barcelona. El president de la Generalitat ja té fins i tot, segons es comenta, el candidat per a presidir la companyia. Es tracta del conseller d'Economia, Macià Alavedra, una persona de la seva confiança. Amb tot, diuen que Alavedra només està disposat a acceptar un càrrec com aquest precisament si no ha de traslladar la seva residència a Madrid. Es a dir, precisament si Endesa es trasllada a Barcelona. Es veu, no obstant això, que Alavedra no serà l'únic candidat. El president de la patronal catalana Foment del Treball, Joan Rosell, també sembla formar part de la llista. Però el govern català considera Rosell massa pròxim al PP i poc idoni per ser el seu home de confiança a Endesa.

Josep Esteve, un farmacèutic vocacional

EL PERFIL

Va néixer olorant medicaments i aquesta olor l'ha perseguit tota la vida. Josep Esteve pertany a la setena generació d'una família de farmacèutics, amb farmàcia a Manresa des de 1787. La química, doncs, la deu portar a les venes. La seva és una família amant de les tradicions, que continua mantenint obert l'establiment de tota la vida.

Josep Esteve destil·la un tracte afable. Ben bé podria ser un laboriós farmacèutic dedicat en cos i ànima a preparar les seves fórmules magistrals a la rebotiga. Però no és el cas. Ell ha estat, juntament amb el seu germà Joan, el que ha convertit el negoci familiar en una autèntica multinacional que factura 45.000 milions de pessetes anuals. Un grup d'empreses que presideix i al qual ja s'ha incorporat la següent generació de la família. Això sí, amb una condició, que demostrin que estan prou preparats. Una curiosa paradoxa, aquesta combinació de respecte per les arrels i lúcida visió de futur.

Josep Esteve és categòric: "la meva aposta és cent per cent la investigació". Aquesta important aposta ha estat premiada amb el lideratge del sector a l'estat. El primer pas per bastir l'actual imperi, el va fer el seu pare, el doctor Antoni Esteve, que després de la guerra civil i l'exili a França va traslladar a Barcelona el laboratori que tenia a Manresa.

El 1944 fou el primer que sintetitzà a l'estat espanyol el prodigiós fàrmac inventat per Alexander Fleming: la penicil·lina. A Josep Esteve, el fill, li ha tocat fer el gran salt empresarial. A ell, que sempre ha estat afeccionat als esports, no li venia de nou. Ha fet créixer i ha diversificat i internacionalitzat l'empresa. És, a més, una persona realista i profundament identificada amb la feina que fa. De fet, no hi ha mes que no rebi l'oferta d'algun grup estranger perquè es vengui el grup, però sempre les ha bandejades. Confessa que li agrada més continuar en el negoci i considera que els diners no són una raó prou important per abandonar-lo. I quan es posa transcendent, Esteve afirma, fins i tot, que la prosperitat del seu negoci està directament vinculada amb l'augment de la qualitat de vida de la població. Calvinisme a la catalana. I és que aquest home té vocació de missioner. **T. C.**

BARÒMETRE

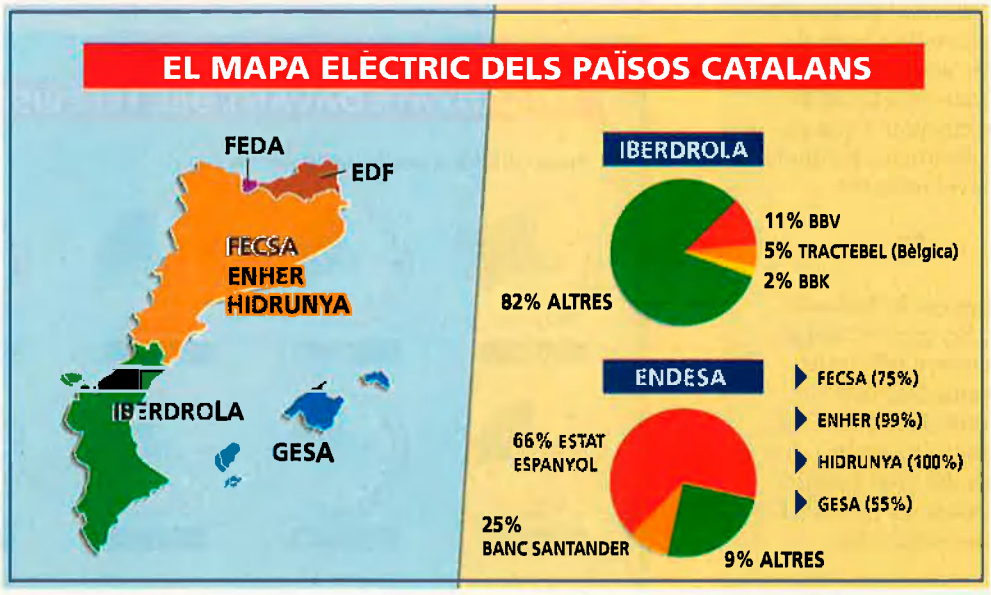
Servei Català de Col·locació

Total persones inscrites*	Inscrits la darrera setmana
222.852	2.337

Total ofertes d'empreses rebudes*	Ofertes de la darrera setmana
53.660	1.315

Cobertura última setmana	94,8%
Inscrits SCC ocupats	12,3%
Inscrits SCC aturats	87,5%
Inscrits SCC homes	42,6%
Inscrits SCC dones	57,3%

*Des de 08.05.95

LA SETMANA INTERNACIONAL

Segons la revista *Time*, la CIA va fallar no advertint del greu estat de salut de Borís Ieltsin. La CIA té agents en hospitals de tot el món per controlar l'estat de salut dels caps d'estat i de govern. Dotze metges i psiquiatres repassen vídeos dels líders de tots els països per descelar-hi signes de danys físics o psíquics. Així, aquesta secció de la CIA va descobrir que Mitterrand tenia càncer una dècada abans que ell no ho fes públic. En l'atac de cor de Ieltsin, la CIA no ho va saber fins que el metge del dignatari rus no ho va explicar per televisió.

Algunes ONG han denunciat les amenaces i fustigaments infligits a tres periodistes mexicans per un grup "paramilitar". Un dels reporters, Jesús Ramírez, col·labora amb l'agència Reuter en el conflicte de Chiapas. Tots tres han denunciat que els van segrestar unes hores, durant les quals els van "passejar" pel metro de Ciutat de Mèxic amenaçant-los i avisant-los que els tenien controlats i que podien enllestir-los en qualsevol moment.

Un diputat de la Duma russa, Serguei Sèmenov, i membre del partit ultranacionalista de Vladímir Jirinovski, ha proposat a la cambra una esmena del codi familiar a fi i efecte de permetre la poligàmia.

L'extrema dreta colla el Partit Republicà

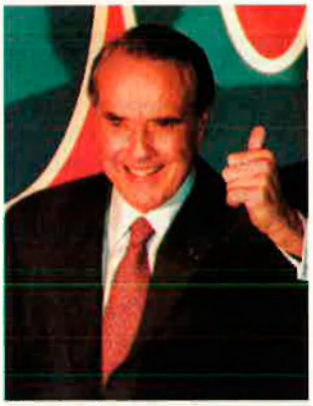
Un dels politicòlegs dels Estats Units més destacats, Michael Lind, és l'autor del llibre *Més enllà del conservadorisme: per què la dreta ja no convé a Amèrica*. En aquest llibre Lind exposa el seu desencís sobre el Partit Republicà perquè, segons ell, ha caigut de nou en mans dels grups més reaccionaris.

Per Lind, militant republicà fins a principi dels 90, aquest partit conservador ha perdut l'ocasió d'esdevenir el representant de l'àmplia classe mitjana, a les envistes del segle XXI, convertit en ostatge de l'extrema dreta, dirigida per Pat Robertson, Pat Buchanan i les milícies.

Qüestions com l'avortament, la negació de l'educació als fills dels immigrants clandestins, armar "el poble" amb fusells d'assalt per lluitar contra un estat federal diabòlic, i més, l'americà mitjà les considera, diu Lind, simples deliris. També segons Lind, el "Contracte amb Amèrica" proposat al Congrés republicà conté ideas antiecologistes, adverses als pobres i pro grups de pressió que la majoria dels sectors moderats ha trobat repugnants. Les apreciacions de Lind han estat confirmades per les enquestes, que han anat constatant el gran descens de la popularitat del partit de Bob Dole.

Lind responsabilitza d'aquest viratge els neoconservadors dirigits per Irving Kristol i Norman Podhoretz. Aquests, si bé van començar al centre, s'han anat inclinant, finalment i decididament, cap a la dreta.

ARXIU / EFE

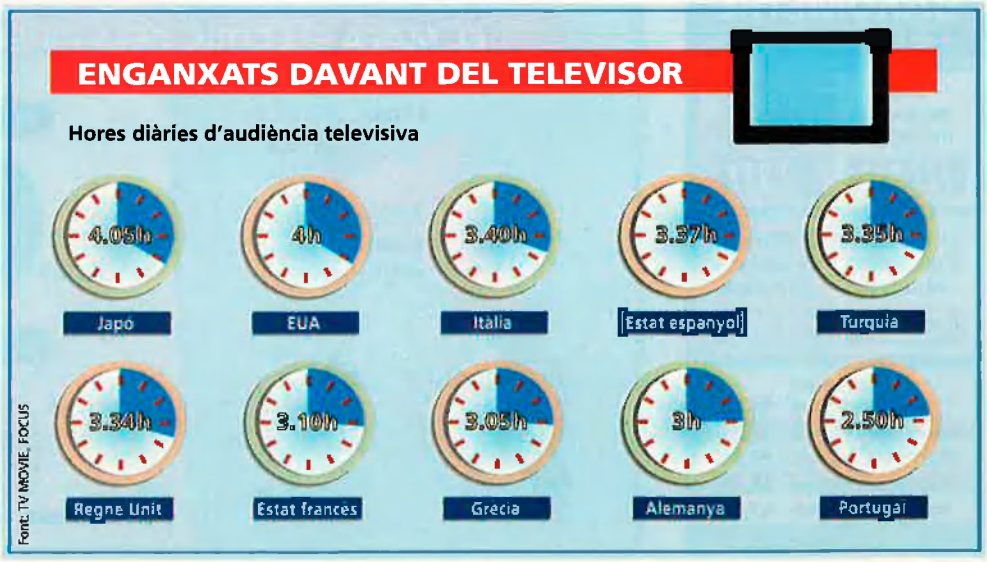
Dole ha vist com el seu partit virava a l'extrema dreta.

Desercions contínues dels khmers rojos

La munió de khmers rojos que deserten el seu vell cap Pol Pot és cada dia més gran. El darrer episodi d'aquesta defecció en massa ha estat la fugida a Tailàndia de cinc alts càrrecs del grup guerriller, un d'ells Son Sen, el vell estrateg de les forces de Pol Pot.

Actualment encara hi ha de 3.000 a 4.000 khmers rojos fidels a Pol Pot, atrinxerats a les muntanyes del nord de Cambotja, sota la direcció del temible Ta Mok. Un dels primers a abandonar la causa va ser l'inseparable amic de Pol Pot, Leng Sary, que havia estat condemnat a mort l'any 1979. En canvi de la reinserció, Sary va aconseguir una amnistia total.

Actualment els EUA pressionen en l'àmbit internacional per aconseguir la creació d'un tribunal internacional encarregat de jutjar els responsables del genocidi dut a terme pels Khmers rojos.

Ion Iliescu, favorit a les eleccions de Romania

Segons un sondeig de l'Institut IMAS, publicat la setmana passada, el president sortint Ion Iliescu recull la màxima intenció de vot de les eleccions presidencials que es faran a Romania el dia 3 de novembre. Un 31,9% dels enquestats volen votar-lo. Darrere seu ve el candidat de la Convenció Demòcrata (CDR, oposició liberal), Emil Constantinescu, rival tradicional d'Iliescu, que suma un 27,2% de partidaris. L'ex-primer ministre, Petre Roman, de la Unió Socialdemòcrata (USD, oposició) resta en tercera posició, amb un 21,9%. Els altres candidats no arriben a superar el 5%.

Pel que fa a les eleccions per a la Cambra de Diputats i el Senat, la correlació de favorits és la mateixa, amb la inclusió, en quart lloc, del partit de la minoria hongaresa (UDMR), amb un 6,5% de vots possibles.

La retirada d'Avramovic enfonsa l'oposició sèrbia

Les esperances de derrotar Milosevic en les eleccions del pròxim 3 de novembre s'han esvanit.

ARXIU / EFE

Avramovic ha assenyalat que es retira per "motius de salut".

Slobodan Milosevic ja està tranquil. Ben altrament, la retirada per "motius de salut" del popularíssim Dragoslav Avramovic, ha caigut com una galleda d'aigua freda sobre els rengles de l'oposició liberal i nacionalista sèrbia. Segons diversos analistes, Avramovic no deixa pas la cursa electoral per motius de salut (més concretament, per una pujada de la pressió arterial i condicionaments de la diàlisi), com s'ha publicat. Avramovic sembla que ha pres aquesta decisió perquè l'oposició, unida en les eleccions federals, comença a tenir diferències sobre els comicis municipals. Segons les mateixes fonts, Avramovic no ha volgut fer públics els motius reals de la seva decisió per no matar les poques possibilitats que resten a l'oposició. Avramovic ha declarat: "El meu mèrit és d'haver unit l'oposició, i espero que l'electorat ho apreciarà; a mi, no em resta sinó esperar, guarir-me i contemplar en pau el procés de les eleccions".

El nacionalista moderat Zoran Djindjic, del Partit Demòcrata (DS), ha assegurat que continuaran utilitzant els cartells electorals en què apareix Avramovic, perquè n'abonen el programa econòmic.

Per la seva banda, la coalició del Partit Socialista Serbi, de Milosevic, i Esquerra Unida Iugoslava, de la seva muller, Miriana Markovic, com més va més segura se sent de guanyar, amb una campanya àmpliament finançada pels nous "milionaris rojos", que disposen de tota la televisió i d'una gran part de la premsa.

"A Sèrbia tenim una cosa pitjor que un règim de partit únic, tenim un sistema de llit únic", ha manifestat el líder opositor liberal i antibel·licista, Vuk Draskovic, del Moviment Serbi de Renovació (SPO) referint-se a l'aliança del matrimoni Milosevic-Markovic. Draskovic ha acusat la Unió Europea i els Estats Units d'abonar Milosevic com a interlocutor vàlid de la pau, per por que una victòria de l'oposició no desestabilitzi la situació, seguint la lògica de més val boig conegut que savi per conèixer.

VÍDEOS DIDÀCTICS I CULTURALS

Una amplíssima col·lecció de vídeos didàctics i culturals adreçats a Educació Infantil, Primària, Secundària Obligatòria, BUP, FP, COU, Escoles i Facultats Universitàries i Centres Culturals. Tots van acompanyats d'una extensa guia didàctica.

SERVEIS DE CULTURA POPULAR VÍDEOS EDUCATIUS

Informació, catàlegs i comandes:

Fundació Serveis de Cultura Popular

Provença, 324, 3r. · Telèfon (93) 458 30 04 · Fax (93) 458 87 10 · 08037 Barcelona

POLITICA

Solerisme aigualit

Ha existit mai, el solerisme? I si ha existit, ara, és viu o és mort? I si és mort, l'han matat, o s'ha mort tot sol? Preguntes i més preguntes sense resposta.

Per entendre el joc d'artificis que ha estat el solerisme cal entendre'n, primer, els orígens. Més enllà de les declaracions de Cristòfol Soler quan era president, cal analitzar quines foren les actuacions. Quines varen ser? Cap, o pràcticament cap. Es podria adduir en descàrrec seu que no el deixaren fer res. Que no tingué temps. Segurament és una part de l'explicació. Però també n'hi ha una altra: en el PP –i això ho comparteixen Canellas, Soler, Verger, Matas i tots– existeix una norma d'actuació no escrita però que tothom segueix des de sempre. És molt senzilla: dir el que sigui convenient i fer el que vertaderament interessi. No cal dir que gairebé mai coincideixen el que convé dir i el que interessa fer.

MIQUEL PAYERAS

"Quan arriba el moment de la crisi, el solerisme deixa sola Vidal. El solerisme s'esvaeix, però els soleristes, excepte Joana Aina Vidal, continuen en els càrrecs."

Analitzem exemples. Durant molts anys Canellas va passar per una mena de "proto-nacionalista". Feia declaracions disfressades de nacionalisme, quan no eren més que mostres de populisme en el més bon estil d'alguna pseudodemocràcia llatinoamericana. Deixava fer a Munar al front de la Conselleria de Cultura una activitat diguem-ne catalanista, però acontentava –amb gestos i amb doblers– nombroses associacions espanyolistes i gonelles. Feia declaracions com ara "cal plantejar-se tancar fronteres" de les Balears per evitar la massiva immigració, però no s'estava de donar ales al desenvolupament incontrolat més irracional que necessita de mà d'obra barata. Declarava la seva més absoluta decisió de reformar l'Estatut davant Madrid, però anava ben alerta, no fos cosa que li donassin competències serioses... Tot anava en funció d'una mena de gran cerimònia de la confusió política amb l'únic objectiu de continuar en el poder per ajudar al manteniment d'unes estructures de poder econòmic creades durant els anys del desenvolupament turístic. Les grans paraules ("sentit de país", "som el més nacionalista"...) es vestien de gestos suposadament *mallorquinots* que es "venien" molt bé en amples capes de la societat conservadora mallorquina, i illenca. Per a molts mallorquins Canellas era un *pagesot*, quan de pagès, no en té res.

Aquesta farsa li va funcionar perfectament. Tant que a Catalunya i al País Valencià, per exemple, entenien que el PP illenc era "diferent" al de la resta de l'estat. Greu error.

Soler substituí Canellas. Ja s'ha explicat prou tot el que va envoltar aquella successió i els posteriors esdeveniments que significaren una nova presidència, ara ocupada per Jaume Matas. Soler va canviar el discurs canyellista. Però mantingué l'essència. Això és, dir el que convé i fer el que interessa.

Aquesta màxima de l'actuació conservadora illenca la manté Soler fins i tot quan trenca amb Canellas. A partir del passat mes de maig, a Catalunya i al País Valencià, certs sectors nacionalistes veuen en Soler l'encarnació de l'heroi immolat per la causa del país. Fins i tot a Balears s'especula molt amb la possibilitat del trencament del PP. N'hi ha que arriben a somiar amb mocions de censura o coses semblants.

Conscient de la imatge favorable que va adquirint, l'expresident, ajudat per Marí Tur i Joana Aina Vidal, crea un corrent intern sense massa contingut ideològic –més enllà de genèriques declaracions que reincideixen en els temes ja coneguts– que li serveix per, d'alguna manera, pactar amb l'aparell. Les declaracions –novament– van per un costat, però les accions van per un altre.

I arriba el moment de la crisi. Aleshores el solerisme deixa sola Vidal, que segurament és l'única solerista que s'ho ha cregut. No hi ha rebel·lió contra l'aparell. Declaracions, sí. Accions, cap.

És la història de sempre de la dreta mallorquina. És l'estratègia que sempre ha fet servir i que tan bé li ha anat. Sempre els funciona. Sigui a Canellas per guanyar eleccions o a Soler i Marí Tur per sobreviure. Així, el solerisme s'esvaeix, però els soleristes, excepte Vidal, continuen en els càrrecs. ■

ECONOMIA

Piqué s'enrampa

L'enrenou que s'ha organitzat amb les elèctriques i els plans del govern espanyol per reordenar el sector són d'aquelles notícies realment difícils de comprendre per a l'opinió pública. Durant molts dies, els mitjans de comunicació n'han parlat i en tornaran a parlar, sense que mai acabi de quedar clar què carai passa. Però la gent, sabia, sap que se'n prepara alguna de grossa.

No van desencaminats. A l'estat espanyol les companyies elèctriques són l'objecte del desig dels grans grups financers i els projectes del ministre Josep Piqué per alterar l'estat de coses en aquest món fan que saltin espurnes. Tant, que Piqué en pot sortir enrampat. No fa gaires dies, un diari de Madrid del grup Prisa (*Cinco Días*) ja ha començat a ensenyar drapets bruts del ministre d'Indústria.

Josep Piqué s'ha posat enmig de la baralla entre els dos Emilios, Emilio Botín i Emilio Ybarra, els presidents del Banc de Santander i del Bilbao Biscaia, respectivament. Una baralla que té molts fronts: el negoci bancari, les elèctriques, els mitjans de comunicació, les telecomunicacions i el cable... Les elèctriques són en aquest país vitals per a la gran banca, per molts motius. D'entrada, les elèctriques guanyen 300.000 milions de pessetes nets cada any que es reparteixen els seus amos. Que són sobretot, els grans bancs.

Però no és aquesta la part més sucosa del pastís. Les companyies elèctriques facturen 2 bilions de pessetes anuals i els bancs en treuen bones comissions pel seu paper de mediadors, traginant els rebuts i els diners amunt i avall. Encara hi ha més: les elèctriques arrosseguen un deute astronòmic de 3 bilions i mig de pessetes, pel qual paguen interessantíssims interessos als creditors, que també són els mateixos grans bancs.

Per això, qualsevol moviment en el sector pot provocar pèrdues o guanys milionaris als principals implicats. Quan Josep Piqué ha decidit que l'elèctrica pública Endesa compri fins a un 75% del capital de les companyies Sevillana de Electricidad i Fecsa a través d'una OPA, al basc Emilio Ybarra li ha sonat com si li arrenquessin un queixal. La família Ybarra controla el Banc Bilbao Biscaia, principal accionista del grup elèctric Iberdrola (Iñigo de Oriol Ybarra) i segon accionista de Sevillana de Electricidad (Fernando de Ybarra). L'operació de Piqué expulsarà "amicalment" el BBV i els Ybarra de Sevillana, la companyia que subministra l'energia elèctrica a tot Andalusia.

JORDI FORTUNY

"Abans que es privatitzi, Endesa ja té un gran accionista privat que és el Banc de Santander d'Emilio Botín, el gran rival d'Emilio Ybarra i el BBV."

El govern espanyol diu que així podrà "engreixar" Endesa abans de privatitzar-la, assegurant-li uns mercats (Andalusia, i Catalunya a través de Fecsa) que la faran més atractiva per als inversors privats. Bon argument, però que Ybarra accepta de molt mala gana per un petit detall: això afavoreix Botín. Abans que es privatitzi, Endesa ja té un gran accionista privat que és precisament el Banc de Santander d'Emilio Botín, el gran rival d'Ybarra. Botín ha arribat abans que ningú i ja té el 25% del capital d'Endesa.

A Catalunya la tensió no és tan alta. Les tres companyies elèctriques, Fecsa, Enher i la seva filial Hidrunya, ja estan fortament controlades per Endesa i amb l'OPA de Piqué aquest control serà total. I abans de l'OPA i de privatitzar-les, curiosament, els presidents d'Endesa i de Fecsa, Felicià Fuster i Juan Echevarría, han signat un paper que preveu la pràctica fusió de les tres companyies catalanes en una sola. Per molts motius, molts, el govern de Jordi Pujol ho vigila tot de ben a prop. Vol aprofitar l'ocasió per repetir l'operació Gas Natural i aconseguir que hi hagi una altra vegada un gran grup elèctric, com va ser la Fecsa que van fundar els March. Un gran grup que, si no la propietat (ara això depèn de Josep Vilarasau i la Caixa), almenys tingui "vocació" catalana. ■

CONFIDENCIAL

Espies bornis

Les pel·lícules i les novel·les han fet molt mal a la reputació dels veritables espies. La imatge que la majoria del públic té dels membres dels serveis d'informació és la d'uns personatges atlètics, especialistes en arts marcials, tiradors d'elit, que condueixen vehicles esportius, van sempre acompanyats de senyoretes espectaculars, gasten diners a dojo, utilitzen *gadgets* i armes especials, porten amunt i avall maletes plenes de secrets d'estat i es dediquen, dia sí dia no, a desactivar maquinacions de tot tipus. Però la realitat és que els espies de veritat tenen molt poc a veure amb tot això.

Els espies de carnet són baixets i grassonets, treballen moltes hores remenant papers en edificis oficials de façanes més que lletges, per aconseguir un cotxe de servei i quatre duros han d'omplir mil i un formularis, es compren les revistes eròtiques com tothom i es dediquen, més que res, a redactar memoràndums interns plens d'informacions –moltes vegades, fins i tot, de mitges mentides– que han llegit aquí i allà, o han escoltat per aquests mons de déu.

Tothom pensa que els espies estan dotats per resoldre les anàlisis més difícils, són clarividents i poden preveure els esdeveniments geopolítics a distància. Però, moltíssimes vegades, els espies no toquen pilota, són bornis o no veuen un bou a tres passes. Un llibre que acaba d'aparèixer a Gran Bretanya, titulat *UK eyes alpha. The inside story of british Intelligence*, escrit pel periodista de la BBC Mark Urban –antic especialista de defensa en el diari *Independent* i autor també d'un llibre sobre les operacions secretes del SAS contra l'IRA– ha posat el dit a la nafra i està provocant urticària dins de la restringida comunitat dels serveis d'espionatge europeus. A més a més de revelar una colla de pífies dels "James Bonds" de sa majestat, Mark Urban ha recollit les confessions de Charles Powell, que va ser un eficaç secretari de Margaret Thatcher una colla d'anys i que reconeix que l'ensorrament dels països de l'Est els va agafar completament desprevinguts. "Tota la informació supersecreta estava molt bé, però no se'ns va advertir de l'única cosa que necessitàvem saber, que el comunisme s'enfonsava. Va ser un fracàs colossal del sistema d'espionatge occidental i de l'anàlisi política en el seu conjunt".

En el mateix llibre, apareix un membre del supersecret comitè conjunt d'informació del govern britànic –organisme encarregat de coordinar les diferents organitzacions d'espionatge– i que afirma, tan tranquil: "la totalitat dels grans errors d'apreciació en la història sempre els han fet els experts".

Curiosament, en el país veí, a França, també s'ha publicat recentment un llibre aclaridor sobre el tema. Es tracta de *Ja no hi ha secrets en els serveis*, del capità Herve Jaubert, un oficial de la DGSE –els serveis secrets francesos– que li fa una bona repassada a la seva organització. Jaubert, que prové del cos de Marina i que ja és fora de la DGSE, es queixa que, fins ara, els llibres d'espionatge sempre els escriuen els grans caps. Mai els quadres intermedis. I es dedica principalment a descriure la vida quotidiana i les petites misèries dels agents.

El capità Jaubert diu sense embuts que els membres dels serveis secrets viuen en un món tancat i que els seus responsables estan allunyats de la realitat. Aquest és l'origen de moltes pífies. Parla de la burocratització interna, de la incompetència de molts oficials –més interessats a monopolitzar un vehicle del servei per sortir el cap de setmana amb l'amigueta de torn que en les operacions clandestines–, de les missions fictícies per justificar les notes de despeses i de la quantitat de casos patològics que hi ha a la DGSE, "com aquell oficial que sempre parlava dins el seu cotxe, amb les finestres obertes, per un micròfon que sortia de la guantera i que no estava connectat enlloc. Ho feia per fer-se l'interessant, però estava com un llum".

Els dos autors, el britànic i el francès, estan d'acord que les operacions dels serveis secrets que acaben com el ball de torrent són molt més freqüents que les accions d'èxit. Però, és clar, això no és matèria ni de pel·lícules ni de novel·les. ■

XAVIER VINADER

"Tothom pensa que els espies estan dotats per resoldre les anàlisis més difícils. Però, moltes vegades, els espies no toquen pilota, són bornis o no veuen un bou a tres passes."

La perplexitat sandinista

Amb Arnoldo Alemán virtual nou president de Nicaragua i amb el recompte interromput esperant d'aclarir les irregularitats denunciades pel Front Sandinista, sembla oportú d'apuntar uns elements d'anàlisi.

Encara que les denúncies presentades pel sandinista Daniel Ortega li atorguin finalment la raó sobre les importants imperfeccions de l'escrutini i, fins i tot sobre episodis de frau –com ja s'ha demostrat al departament de Matagalpa–, res no sembla que pugui canviar el veredicte de les urnes. La diferència de vots és tan important –actualment, de l'11% o del 12%– que no permeten d'entreveure la possibilitat que el Front Sandinista pugui capgirar la situació en favor seu.

Què és, doncs, el que ha passat? Per què s'ha frustrat la possibilitat, anunciada per molts analistes, que Daniel Ortega tornés a una presidència que ja havia exercit del 1979 al 1990? Com s'entén que un poble castigat econòmicament d'una manera tan dura que ocupa un dels llocs principals del rànquing de pobresa del planeta hagi girat la cara als protagonistes de la revolució del 1979?

La indefinició política i ideològica del "nou sandinisme" apareix com un dels elements clau. Després de veure's pràcticament forçat a abandonar el poder pels Estats Units, amb el fantasma del retorn de la guerra dels Contra com a principal "argument" de pes en aquelles eleccions del 1990, el Front Sandinista va caure en la desorientació més absoluta. És un fenomen propi de la situació de l'esquerra internacional després de la caiguda del mur i de la desmembració del bloc soviètic, però que a Nicaragua ha tingut unes característiques pròpies ben definides.

Quan la coalició conservadora UNO surt eufòrica del seu triomf electoral l'any 90, la burgesia nicaragüenca només té un objectiu: tornar al *modus vivendi* imperant durant el règim de la família Somoza. Un objectiu que la nova presidenta Violeta Chamorro no compleix perquè, entre més factors, la vigila un poderosíssim exèrcit dominat pels sandinistes. Relleu democràtic de poder sí, però no a costa de reimplantar els mètodes brutals de dominació somozista. Aquests eren els termes del pacte.

L'UNO o, cosa que ve a ser igual, el nucli dur de les principals famílies de poder econòmic, comencen a abandonar Violeta Chamorro. I aquesta, a partir del 1992, es veu obligada a governar amb el suport del Front Sandinista. Fins i tot situa en el govern alguns elements de l'ala més moderada del moviment. I aquí comença, de fet, el calvari sandinista: no pot situar-se plenament ni en la majoria de govern –perquè no pot donar el vist-i-plau a una política econòmica neoliberal que castiga la seva base social–, ni vol abandonar-la del tot per no donar plens poders a l'UNO.

El Front Sandinista queda paralitzat entre dos fronts. El seu és el més sagnant perquè a través dels sindicats, de les associacions de camperols i de les cooperatives se sent instat a pressionar el govern Chamorro perquè abordi les grans qüestions no resoltes com, per exemple, la de la propietat de la terra. Ni el context nacional ni internacional –amb un Fons Monetari Internacional mirant amb lupa cada mesura econòmica abans de donar els crèdits– ajuden el Front Sandinista a trencar radicalment aquesta "no-política".

I les seves bases tradicionals, les que suporten un atur de més del 60%, les que experimenten en carn pròpia els ajustos pressupostaris teledirigits per l'FMI, les que saben què era i què és la pobresa, no li ho han perdonat. I Arnoldo Alemán, el "Gordoman", amb un discurs populista, brandant els fantasmes que més tem el poble nicaragüenc –com el de la guerra– s'ha emportat els comicis. Ara sí, ara pocs dubten que aquest antic membre del clan del dictador Somoza impedirà la restauració plena de l'oligarquia tradicional frustrada per Violeta Chamorro.

Diu Alemán que "Nicaragua necessita una revolució d'honestedat", que "establirà un estat de dret", que "no tocarà les famílies beneficiades amb terres expropiades durant l'època sandinista". El "Gordoman" farà bé, si vigila les seves paraules a partir d'ara. De moment pot omplir-se la boca de magnífiques intencions. Però per poc temps. Nicaragua, mentrestant, va comptant i el Front Sandinista ni tan sols ha sortit de la seva perplexitat. ■

EDUARD SANJUAN

"La indefinició del sandinisme apareix com un element clau de la derrota. Després de veure's forçat a abandonar el poder pels EUA, el Front Sandinista va caure en la desorientació més absoluta."

Els investigadors de Torre Annunziata coneixen amb el nom de "Filone Barcellona" la connexió catalana de l'operació "Cheque to cheque", una de les majors xarxes de tràfic de divises i armes descoberta fins ara. EL TEMPS ha tingut accés al sumari d'aquest afer.

"IL FILONE BARCELLONA" (1)

"No tenim res de personal contra l'arquebisbe de Barcelona, però si hi ha una investigació judicial oberta tenim el deure de seguir endavant i d'avaluar-ne les proves. És la gent implicada en aquesta xarxa qui ha dit que l'arquebisbe o la cúria catalana estaven ficats en una operació d'emblanquiment de diners". Així ens explicava fa alguns dies Alfredo Ormanni, fiscal en cap de Torre Annunziata, el motiu de la seva lluita per interrogar Ricard Maria Carles. Per ara, però, a Ormanni i als seus col·legues no els ha servit de res la seva obstinació, sustentada en "quintals de documents, d'interceptacions telefòniques en diferents llengües, que hem transcrit i de les quals tenim informe" tal i com ens ha declarat el mateix mariscal del cos de carrabiners, Vincenzo Vacchiano, màxim responsable de la investigació policíaca sobre aquest afer.

Ara, als despatxos de la fiscalia de Torre Annunziata, una ciutat suburbial a la vora del Vesubi i de les runes de Pompeia, a uns 25 quilòmetres de Nàpols, tothom es pregunta què és el que s'ha fet malament.

Fet i fet, l'eficaç defensa exercida per Eugeni Gay, advocat defensor de l'arquebisbe Carles, ha estat efectiva. El 18 d'octubre, el Ministeri de Justícia espanyol ha rebutjat, per segona vegada en deu mesos, la petició italiana d'una comissió rogatòria per interrogar l'arquebisbe Ricard Maria Carles.

Tot i així, Gay ha afirmat que el seu client acabarà declarant, però per escrit i quan sàpiga les preguntes que li han de fer. Ormanni, per la seva banda, ha manifestat aquests dies referint-se a les declaracions de Gay –en les quals diu que les acusacions contra Carles són gratuïtes– que "es tracta d'afirmacions arriscades, des del moment que l'advocat no coneix les actes del sumari del cas".

En definitiva, la fiscalia d'aquest racó del sud d'Itàlia fortament colpejat pel fenomen mafiós torna a veure's qüestionada. Mentrestant, a casa nostra tothom hi diu la seva sense conèixer els detalls d'un sumari al qual EL TEMPS sí que ha pogut accedir.

El fiscal Ormanni encara no ho ha dit tot. Malgrat el que ja se sap, Torre Annunziata, reté encara nombroses proves sobre l´afer Carles.

Un 'talp' a l'arquebisbat. A la fiscalia de Torre Annunziata (Campània) els papers relacionats amb tot aquest tèrbol assumpte s'amunteguen un damunt de l'altre. "Valorem els fets –demana Ormanni–. No veig el sentit de tota aquesta campanya en contra de la nostra actuació. No tenim cap interès d'atacar l'arquebisbe... nosaltres no ens hem inventat aquest cas."

Entre els documents que estan en mans de la fiscalia italiana i que no han estat esmentats mai per la premsa del nostre país hi ha un document confidencial elaborat pels serveis d'informació italians i adreçat al cap dels carrabiners Vacchiano on s'explica, entre d'altres informacions, quin és el màxim responsable de l'Institut per a les Obres de Religió (o dit altrament, la Banca Vaticana) a Barcelona. Es tracta, segons el document, del director d'una sucursal adscrita a una important entitat bancària espanyola. El seu nom: Héctor Hernàndez.

Els investigadors italians compten també –segons ens han confirmat ells mateixos– amb la col·laboració d'un talp dins l'arquebisbat de Barcelona. Aquesta persona, que actua des de l'anonimat, s'ha dedicat a filtrar informacions sobre l'organigrama de la cúria catalana, i també sobre les seves actuacions desconegudes. El fiscal rep periòdicament les informacions d'aquest talp, que de vegades envia guies oficials de l'arxidiòcesi de Barcelona amb els noms d'alguns dels

s primeres claus del 'Filone Barcellona'

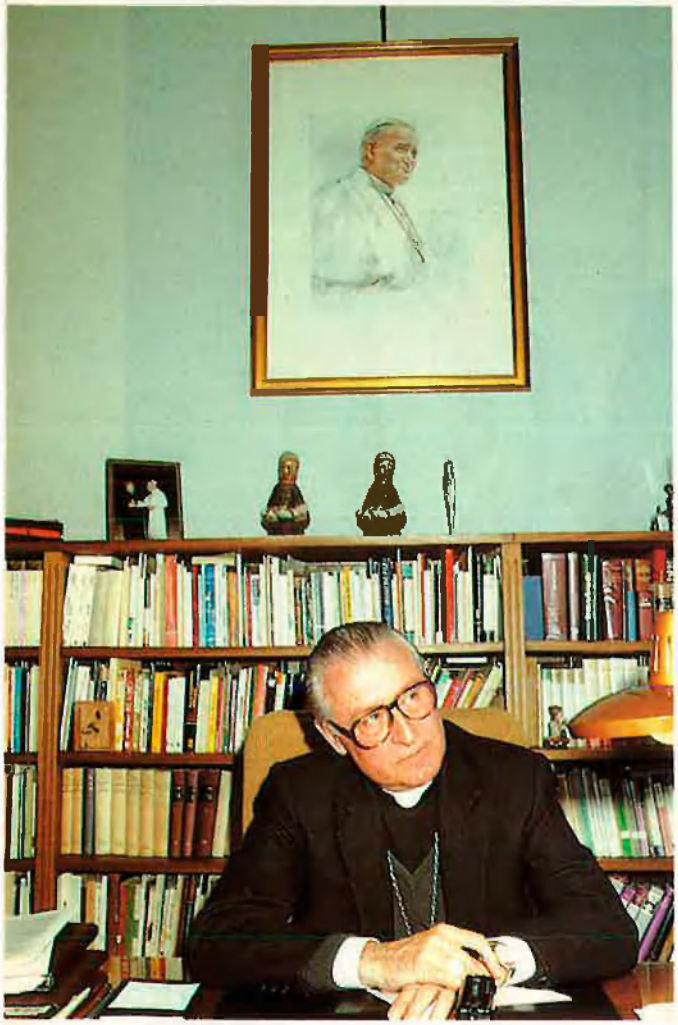
seus membres més destacats assenyalats amb color vermell i amb notes explicatives al marge. És informació d'aquest tipus la que dorm a les prestatgeries de la fiscalia de Torre Annunziata i forma part d'una sèrie d'arxivadors etiquetats amb el nom de "Filone Barcellona".

"El que hem anomenat "Filone Barcellona" és, en definitiva, una de les ramificacions més importants de la xarxa internacional d'emblanquiment de diners que es coneix com a "Cheque to cheque", assegura el mariscal dels carrabiners Vincenzo Vacchiano. Una xarxa que ha pogut ser detectada després d'intenses investigacions i en la qual la justícia italiana implica l'arquebisbe de Barcelona, acusant-lo d'haver actuat com a intermediari en una operació de venda de 100 milions de dòlars (12.900 milions de pessetes) a través del IOR.

La cantata d'en Ricardo Marocco. Poc es podien pensar els carrabiners de la comissaria de Vico Equense que les cabòries d'un pare preocupat pel ritme de vida del seu fill Ciro Sorrentino, peixater de professió, i les seves amistats presumptament vinculades a la *camorra*, desembocarien en una investigació d'abast internacional amb el tràfic d'armes i l'emblanquiment de diners com a ingredients principals. La intervenció del telèfon d'aquest peixater acabaria desemmascarant una xarxa de delinqüència d'alt nivell amb ramificacions internacionals. Entre els detinguts va caure un empresari arruïnat, Ricardo Marocco, que en el moment dels fets especulava amb divises a través de la seva empresa Prosystem, amb seu a Milà. Marocco és un personatge clau en la investigació de Torre Annunziata. És ell qui primer parla de l'arquebisbe Carles com a implicat en una operació de blanqueig de diners. La policia italiana havia interceptat un 5 de juny de 1994 una conversa entre l'enginyer Marocco i la seva amant de nacionalitat belga, Solange Vercruysse. En aquesta conversa, Marocco explicava a la seva amant que l'arquebisbe de Barcelona avalava una important ope-

Dalt, d'esquerra a dreta, el fiscal en cap de Torre Annunziata, Alfredo Ormanni, i els magistrats Paolo Fortuna i Giancarlo Novelli. Al costat d'aquestes ratlles, declaracions de Ricardo Marocco: "es tractava d'una operació segura amb un dipòsit de lires disponible al Vaticà pel qual s'interessava segurament la cúria de Barcelona, i expressament l'arquebisbe". (Foto de dalt: C. Catalan)

Les declaracions de Francesco Elmo han implicat e

El cardenal arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles: "Sóc víctima d'una campanya contra l'església". (Foto: Domènec Umbert)

ració financera en diner negre. Amb posterioritat als fets, l'italià declararà: "l'operació que vaig comentar amb la Solange era una operació de lires contra dòlars per un import d'aproximadament 100 mil milions de lires (8 mil milions de pessetes). Haig de precisar que aquesta operació la duia Montse [Romeu Cors], que estava a la meva oficina, i la Rocío [Agustini]. De l'operació segurament me'n va parlar la Montse immediatament després de parlar amb la Rocío, dient entusiasmada que es tractava d'una operació segura que resguardava un dipòsit de lires disponibles al Vaticà pel qual s'interessava segurament la cúria de Barcelona. Expressament em va parlar de la intervenció interessada de l'arquebisbe de Barcelona".

Marocco havia conegut Solange Vercruysse la tardor de 1993, i temps després va retrobar-se amb ella durant una estada a França. Segons Marocco, Solange tenia un interès especial en tota mena d'operacions financeres, a més d'un seguit de contactes de cert abast dins del sector, tant a França com a Bèlgica. Marocco, en la seva declaració del dia 31 d'octubre de 1995 davant els carrabiners de Vico Equense, explica que Solange passava dificultats econòmiques a França, i que li constava que anava fent gràcies als favors del seu advocat Joohan de Porter, amic del ministre francès Jobert. Alhora, en la mateixa declaració, Marocco explica de Solange que "li constava la seva amistat amb els serveis secrets francesos a través d'Yves Marchanda, un personatge que formava part també de la Interpol amb el nom de Maurice". Però l'interès d'aquest personatge no rau només en el fet de ser el primer acusat de l'operació "Cheque to Cheque" que parla de l'arquebisbe de Barcelona. Marocco és el primer a revelar –a través de les seves declaracions– les primeres claus del "Filone Barcellona".

Molts imputats en l'operació "Cheque to cheque" s'acullen a la llei dels penedits italiana. Molts misteris aviat es resoldran.

La cadena de 'brokers'. "Montserrat Romeu Cors –explica Marocco– és una senyora de Barcelona que em va ser presentada per Daniela Belli, de Milà. La Belli va dir-me que es trobava a Itàlia en males condicions econòmiques. [...] Volia presentar-me-la adduint que podia ser-me útil per atreure possibles transaccions. Romeu començà a freqüentar la meva oficina per usar el telèfon. [...] Un dia va trucar a una vella coneixença seva, Ignacio Sala de Barcelona, del qual em va dir que era un agent de canvi amb coneixença del món financer internacional. A través seu i de Sala vaig establir contacte amb Paul Cofinas, de Londres; amb Maria Moser, de Zuric; amb Luis Sequeira –d'origen portuguès però amb seu a Ginebra–; amb Hans Küng, de Basilea; amb Mark Romero, de Miami; amb Michel Werdenga, d'Alemanya; amb Rocío Agustini, de Màlaga; amb Michael Burt, d'origen escandinau; i amb Caryl Farrington, d'origen americà i establert a Marbella". Fent ús d'una memòria prodigiosa, Marocco prossegueix: "No estic en condicions de referir els termes en els quals la cúria de Barcelona i l'arquebisbe van intervenir en l'afer; suposo que farien de presentadors, és a dir de subjectes que intervenien per a la conclusió de l'operació. En qualsevol cas, he de precisar que, tot i ser catòlic, la meva manera d'enfocar els casos en operacions de tipus financer com les que jo tractava era d'evident matriu laica. M'explico: el fet que l'arquebisbe de Barcelona s'interessés en una operació de divises, o bé també el rei del Marroc o alts personatges, diplomàtics o què sé jo... gent de tanta rellevància pública i influent, no és una cosa que a mi em colpís tant. Per a mi l'interès d'aquestes persones en l'afer significava només una garantia."

L'inculpat, amb la claredat que el caracteritza, també explica: "[...] L'operació tenia Rocío [Agustini] com a intermediària principal. [...] Era Montserrat Romeu [Cors] qui tenia el contacte amb Rocío Agustini, que tenia cura de l'afer que connectava d'una part Hans Küng i de l'altra el IOR [Banca Vaticana]. [...] En referència a l'operació que devia interessar l'arquebisbe de Barcelona, el grup de *brokers* era constituït per: jo mateix, Rocío Agus-

tini, Montserrat Romeu, Ignacio Sala i Marco Pontillo..."

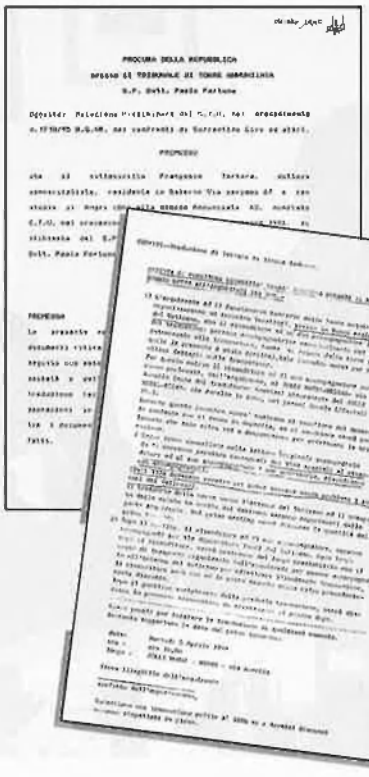
Montserrat Romeu, embolica que fa fort. 11 de novembre de 1995. Els agents de Vicenzo Vacchiano, guiats per les paraules del seu principal penedit, Ricardo Marocco, decideixen d'interrogar la vigatana de 62 anys que se suposa que ha d'aclarir l'afer de l'arquebisbe Carles: Montserrat Romeu Cors.

Curiosament, el jutge Fortuna –instructor del sumari de Torre Annunziata– assegura que "en arribar a Milà la Romeu ja feia tres dies que es trobava amb policies espanyols, encara que aquests no actuaven oficialment. Bé, potser no eren ni policies, sinó dels serveis secrets espanyols". La presència de policies o agents secrets espanyols assessorant Montserrat Romeu abans de la seva declaració no ha estat confirmada oficialment.

"En sentir parlar de Barcelona, la Romeu es posava a tremolar", recorda diàfanament Vincenzo Vacchiano. "El 1993 jo era a Zuric –explica la Romeu en la seva declaració judicial– per motius de feina, ja que a Espanya l'activitat immobiliària no era massa florent. No recordo a través de qui vaig conèixer telefònicament un tal Pontillo Marco, del qual sabia que s'interessava per transaccions de divises". Pontillo acabarà citant la Romeu a Milà el maig de 1994 per tal d'oferir-li un negoci de transacció de divises. L'afer no surt bé i Pontillo compensarà Romeu presentant-li Marocco, a casa del qual més endavant la Romeu acabarà vivint un parell de mesos. Poc temps després la Romeu comença a funcionar, segons consta a la seva declaració: "Conec telefònicament la senyora Rocío Agustini, qui, a través d'una conferència a quatre bandes, em presenta Ignacio Sala i Marco Romero, que estaven interessats en transaccions de divises". Els agents de Vacchiano pregunten a la Romeu què hi ha de les seves converses telefòniques amb la Rocío Agustini. La Romeu, contesta: "L'operació [...] de lires contra dòlars tenia com a comprador Hans Küng, de Basilea, i el IOR [Banca Vaticana] com a venedor. [...] A propòsit de la cúria de Barcelona i de l'arquebisbe Carles, li dic que mai no els he mencionat a Marocco..." Aquestes paraules haurien pogut eliminar d'una vegada per totes els maldecaps de l'arquebisbe. Però no va ser així. L'acarament entre Marocco i la Romeu fet el dia 21 de novembre de 1995 confirma que alguna cosa no quadra. La Romeu es mira Marocco i l'interroga planerament:

—Ricardo, per què has esmentat el nom de l'arquebisbe de Barcelona?

—Montserrat, saps que sóc una persona seriosa en la feina i no entra en el meu caràcter inventarme coses semblants, i tu ho saps. Si he esmentat la cúria de Barce-

L'anomenat document 80, trobat en el despatx de l'advocat Rodolfo Meroni. Descriu una operació de compra-venda il·legal de divises en la qual hi estaria implicat el Vaticà.

BÀSQUET VOLEIBOL HANDBOL FUTBOL SALA
BIOSURO®
EL PAVIMENT ECOLÒGIC
AL SERVEI DE L'ESPORT
Sistemes especials per a AERÒBIC, DANSA, ESQUAIX, GIMNASOS, etc.
SUBERA PAVIMENTS TÈCNICS BIOMECÀNICS
CEEI
Menxeta i Peris.
PARQUET DE SURO I FUSTA
MOQUETES I CATIFES
PAPERS PINTATS
Josep Lluís Menxeta i Cavaller
Director Tècnic I + D
Membre del comitè de treball d'AENOR a Espanya
Avgda. Peris i Valero, 162 València
Tel. 96 334 18 17 Fax. 96 374 90 14
HALTEROFÍLIA BOXA KARATE LLUITA ESGRIMA
ESQUAIX DANSA AERÒBIC BÀSQUET HANDBOL
BÀSQUET VOLEIBOL HANDBOL FUTBOL SALA JUDO

El jutge Fortuna assegura que policies espanyols v

Dempeus, el cap de carrabiners de Vico Equense, Vincenzo Vacchiano, i assegut, el capità Cozzolino. Tots dos dirigeixen la investigació policíaca de "Cheque to Cheque". (Foto: C. Catalan)

lona o l'arquebisbe és perquè me n'has parlat tu.

Marco Pontillo rebla el clau. Per acabar-ho d'embolicar una mica més tot, posteriorment Marco Pontillo –que treballava a la taula del costat de Montserrat Romeu– confirma que la Romeu ha parlat més d'un cop de la cúria i de l'arquebisbe.

"No m'equivoco quan dic que la Montserrat ha parlat del capellà de Barcelona –sentencia Marco Pontillo en la seva declaració de l'11 de novembre de 1995–, perquè entusiasmada em va dir que aquest era un important prelat de la cúria de Barcelona molt amic de l'Ignacio Sala". I més encara: Pontillo recorda perfectament que una vegada Romeu li va dir que esperava d'Ignacio Sala un contracte molt important que havia de sortir del Vaticà: "Li vaig demanar per què no se'l feia enviar per fax i em va respondre que no era possible, i que tenint en compte la discreció del negoci l'enviarien per correu de Roma a Espanya, és a dir, a Ignacio Sala. I d'Espanya a Milà, és a dir, a la Montserrat Romeu".

Pontillo confirma punt per punt les declaracions de Ricardo Marocco en què explica detalladament allò que els investigadors han anomenat "Operació Vaticà". En una declaració posterior feta per Pontillo el 6 de febrer de 1996, explicarà també que "alguna vegada, parlant amb la Montserrat en la meva presència, [Marocco] ha mostrat preocupació pel tipus d'activitat que feien referint-se fins i tot a la possibilitat de poder patir algun escorcoll per sorpresa i dient que era millor fer desaparèixer tots els documents que hi havia a l'oficina en relació al reciclatge que estaven efectuant."

Pontillo i Marocco no s'han desdit mai que van escoltar Montserrat Romeu parlar de l'arquebisbe i de la cúria catalana.

Els fiscals de Torre Annunziata van estirant el fil i arriben a un nou personatge: Francesco Elmo, que és detingut. En l'actualitat està acollit a la llei dels penedits i custodiat per por que pateixi un atemptat.

La detenció d'aquest personatge, l'octubre de 1995, ha donat un gir molt important a les investigacions. Francesco Elmo, de 32 anys i que sosté que ha treballat a les ordres dels serveis secrets italians infiltrant-se en la xarxa de blanqueig de diners i armes investigada, està col·laborant com ningú des d'aleshores. Elmo ha explicat que va ser reclutat en un hotel de Suïssa, entre d'altres pel coronel Mario Ferraro dels serveis secrets italians [SISMI]. El coronel, mort en estranyes circumstàncies a Roma al juliol de 1995, li va encarregar d'infiltrar-se en el despatx de Zuric del prestigiós advocat Rodolfo Meroni a fi de treure informació dels negocis que es manegaven allà. "Elmo –explica el mariscal Vachiano– ens ha fornit d'una sèrie d'informacions molt importants, que intentem reconstruir i ens duen a dibuixar la branca d'aquesta xarxa dedicada a un veritable tràfic d'armes no solament entre Itàlia i altres països, sinó també destinades a la criminalitat d'Itàlia i de l'estranger." En les declaracions d'Elmo apareixen tres personatges que ja han estat investigats per tràfic d'armes, com Omar Said Mugne, implicat en la mort, a Somàlia, de la periodista Ilaria Alpi i del mariscal Di Causi, del SISMI. Elmo esmenta també Roger d'Onofrio, un estrany agent de la CIA, i Nicolàs Alexander Oman, cònsol honorari de Libèria a Eslovènia, milionari i reconegut traficant d'armes. Oman era una de les persones investigades pel periodista francès Xavier Gautier, mort també en estranyes circumstàncies a Ciutadella (Menorca) el 19 de maig de 1996 [vegeu EL TEMPS núms. 625, 626, 627 i 629].

El document 80. A banda de

les qüestions relatives al "Filone Barcellona", en el sumari de Torre Annunziata es recullen més d'un centenar de documents que són estudiats per un expert judicial i que resulten del tot imprescindibles per capir l'abast de la investigació. Un exemple: al despatx d'advocats a Zuric de Meroni, Müller & Lanter, la policia italiana confiscà un document –arxivat amb el número 80–, que explica detalladament el procediment tècnic d'una operació de blanqueig de divises a realitzar amb el Vaticà. El document parla d'una reunió que s'ha de celebrar a l'hotel Jolly Midas de Roma entre un parell de desconeguts compradors i representants de la Banca Vaticana. La reunió té per objecte concretar la transacció. El document precisa que "durant aquesta trobada li serà mostrat al venedor dels diners en efectiu [presumptament, el Vaticà] que la contrapartida es troba dipositada, i el venedor haurà de confirmar que la xifra acordada està disponible per efectuar la transacció." També s'explica que "a més es facilitaran visats especials al comprador i al seu acompanyant per poder travessar sense problemes les portes del Vaticà. El transport de la suma cap a l'interior del Vaticà, i la sortida de les divises del mateix Vaticà, seran organitzades pels compradors". En el mateix document s'especifica que "després de la reunió el comprador i el seu acompanyant seran conduïts per via diplomàtica fins a la sortida del Vaticà. Poc temps després el comprador serà recollit en el lloc preestablert, amb un mitjà de transport organitzat pel comprador a fi de ser acompanyat fins a l'interior del Vaticà i efectuar d'aquesta manera la imminent transacció". El document acaba dient: "Garantim una operació neta al cent per cent si tots els punts discutits són respectats"

Si les coses segueixen pel mateix camí, als fiscals de Torre Annunziata els queda un tros encara molt llarg per recórrer. Cal dir que després de les desenes de detencions practicades en l'operació de la policia italiana del dia 2 de juny d'aquest any, les presons s'han omplert de penedits disposats a col·laborar a fi d'evitar condemnes majors. Els testimonis d'aquests penedits, figura legal del codi penal italià, poden ser cabdals per acabar d'esclarir els fets i donar llum als entrellats del "Filone Barcellona".

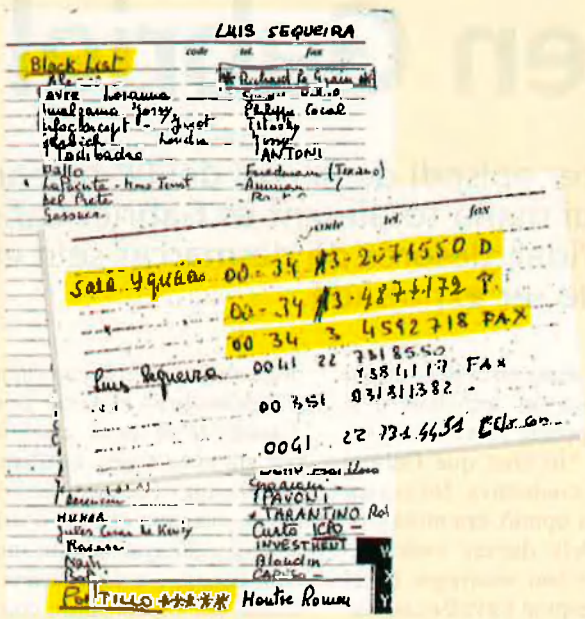
En aquest sentit són reveladores les exhaustives declaracions de Francesco Elmo, en les quals menciona l'existència –sempre segons ell i després d'haver-ho contrastat amb les seves fonts dels serveis secrets italians–, un tal "Juan", nom en clau d'un suposat secretari particular de l'arquebisbe de Barcelona i que estava en contacte amb Ricardo Marocco per a una operació de reciclatge de divises.

Si realment existeix, el misteriós "Juan" revelat pel penedit Francesco Elmo podria ser el punt d'interconnexió entre tots els implicats del "Filone Barcellona", filó que encara no està exhaurit ni de bon tros.

Equip d'Investigació

La setmana que ve, 'La connexió catalana' amb tots els detalls.

LA 'BLACK LIST' DE MAROCCO

La 'Black List' de l'inculpat Ricardo Marocco encara donarà molta feina als investigadors de Torre Annunziata. Les agendes d'aquest penedit de luxe són una font inesgotable d'informació. Ignasi Sala, el financer de Barcelona implicat, també hi apareix.

Marocco té fama de ser un home metòdic. Quan començà a sospitar que, amb tota probabilitat, els homes de Vincenzo Vacchiano li anaven al darrere i li interceptaven les seves trucades telefòniques va actuar amb celeritat. Sense pensar-s'ho, Marocco va elaborar una "black list", una llista negra dins de la seva agenda amb els noms de tots aquells amb qui més li valia no parlar de coses compromeses. Calia no posar en perill cap operació financera. Rocio Agustini, Montserrat Romeu Cors, Francisco Elmo...i un llarg etcètera de noms d'arreu del món formen part d'aquest tèrbol arxiu de la discreció. Tot i així, els investigadors de Torre Annunziata tenen una col·lecció de cassets amb desenes de converses compromeses. La llista trobada al seu luxós despatx de la Galeria del Corso, a Milà, encara farà parlar molt.

La possessió d'en Gabriel

El darrer episodi de la crisi del PP balear ha posat de manifest que qui mana totalment és Gabriel Cañellas. La diputada Joana Aina Vidal, després de desmarcar-se'n en dues ocasions, està a punt de ser expulsada.

Qui mana en el PP?, demanava un periodista a la diputada rebel Joana Aina Vidal. "Jo crec que Gabriel Canellas", contestava. No era solament una opinió, era una constatació. Dels darrers esdeveniments que han ocorregut en el PP, se'n desprèn l'evidència: Canellas mana totalment, igual que quan era president de tot: del govern, del partit i del grup parlamentari. Ara, formalment, únicament conserva la presidència del grup parlamentari. Però tant se val. A través del seus fidels controla tant la comissió executiva –i el partit– com el govern. No se li escapa res. Fins i tot sembla que Madrid ha "llançat la tovallola" i ha deixat que "a Palma" vagin fent. Només un processament judicial –per algunes de les tres qüestions que té obertes als jutjats– podrien allunyar del poder Canellas. I potser que ni així.

Quan es va produir la dimissió de Soler els rumors deien que Canellas "des de l'ombra" havia estat l'incitador. Ara ja no actua a l'ombra ni dissimuladament. Ell és el poder en el PP de les Balears. Com sempre. I, per altra banda, és el més lògic, ja que així ho volen els seus militants. L'afer Vidal i, secundàriament, la qüestió del solerisme, no sembla més que una nova constatació del poder de Canellas. De fet, segons com vagin els esdeveniments immediats, el solerisme fins i tot podria esvair-se i quedar com una mena de terminologia periodística que servís per etiquetar matisos, però sense cap capacitat d'incidència en el partit. Després d'anunciar la seva candidatura per als congressos insulars, ara sembla que fan anques enrere. No és solament que les possibilitats de guanyar siguin nul·les –que ho són– sinó que tenen dificultats per obtenir prou compromissaris per anar als congressos. Davant la manca de possibilitats el que queda del solerisme està pensant a renunciar a un nou enfrontament. L'afer Vidal mostra que la feblesa de Soler i dels seus seguidors fa molt probable si no una renúncia sí almenys una "retirada als quarters d'hivern" a l'espera de temps millors.

L'afer Vidal. Joana Aina Vidal és la diputada que es va abstenir en la primera volta de la votació d'investidura de Matas (juntament amb Marí Tur, si bé a la segona votació Vidal votà afirmativament). Des d'aleshores el seu allunyament de l'aparell del partit i del canyellisme ha estat progressiu.

L'afer Vidal ha evidenciat que qui mana en el PP balear és Gabriel Cañellas. Qui no ho accepta se'n va, o el treuen.

Vidal i Marí Tur foren els diputats que donaren contingut al solerisme. Convenceren –amb altres– Cristòfol Soler perquè creàs un corrent per presentar-se al congrés del PP (6 d'octubre). Foren els caps visibles del solerisme, atès que Soler no es desmarcava de l'aparell. Els soleristes apuntaven que tot responia a una estratègia conjunta. Així ho deixava entreveure el mateix Marí Tur a l'entrevista que aquest setmanari publicava en el número anterior. Tant Joana Aina Vidal com Joan Marí Tur anunciaren repetidament que votarien "en consciència" quan ho creguessin oportú. Això terroritzava l'aparell. La majoria absoluta (31 diputats d'un total de 59) és tan justa que una fuga, o dues, poden ser letals.

Durant el debat de l'estat de la comunitat –celebrat els dies 15, 16 i 17– una proposta de l'oposició per crear una comissió d'investigació era votada favorablement per Vidal. Marí Tur no era al plenari. Havia hagut de tornar a Eivissa, és clar que amb l'oportú –més oportú que mai– permís del grup.

La gran cita amb el ser o no ser del solerisme –si més no com a demostració de la capacitat de trencar amb el canyellisme– quedava ajornada a la setmana següent. La passada. El plenari –durant el curt període de sessions del Parlament balear no-

JOAN CELIA

ARXIU / JOAN CELIÀ

El grup parlamentari del PP (dalt) continua dominat absolutament per Gabriel Canellas (a l'esquerra), el qual controla igualment el partit. Ni la crisi interna ni Madrid han aconseguit esvair el seu poder.

més es fan sessions plenàries els dimarts de cada setmana– havia de discutir i votar una moció dels grups de l'oposició EU, PSM i PSOE perquè el Parlament creàs una comissió d'investigació. El motiu eren les reticències de l'oposició a les inversions –prop de mil milions– que el Govern ha fet per salvar Yanko. Segons sospita l'esquerra, molts d'aquests doblers podrien haver estat desviats cap a finalitats gens clares. En el plenari algunes veus fins i tot apuntaren que "podria haver-hi finançament irregular del PP".

Al marge del rerefons de la qüestió, tothom estava neguitós per veure què faria Marí Tur. Que Joana Aina Vidal votaria amb l'oposició era cantat. Ella mateixa s'havia encarregat de deixar-ho entendre al llarg de tota la setmana anterior, dient que "tornaria" a votar en consciència. Marí Tur també deia que votaria segons la seva consciència. Els precedents –doble abstenció en la investidura de Matas, declaracions fortes contra la destitució de Soler i, sobretot, contra Canellas– feien pensar que el vot del diputat eivissenc podria provocar el trencament, per primera vegada, de la majoria absoluta del PP.

A les 12.55 el Ple començava la discussió de la moció presentada per l'oposició. Intervingueren els representants dels diversos grups: Margalida Thomàs (EU), Antoni Alorda (PSM), Francesc Quetgles (PSOE) i Maria Antònia Munar (UM). Replicà des de la majoria Maria Salom, portaveu del PP. Un nou torn de paraula dels peticionaris i una nova defensa de la portaveu popular.

Eren les 14.15 quan el president Joan Huguet anunciava la votació. L'expectació era màxima. Poques vegades els bancs dedicats a la premsa del Parlament han tingut tants ocupants com aquell dia. "Vots a favor?", demana Huguet. Tothom mira cap als bancs de la majoria. Només s'aixeca una persona: Joana Aina Vidal.

Un llarg "oh..." de decepció es deixà sentir des dels bancs de l'oposició.

A les 14.30 la diputada rebel feia una conferència de premsa

Mètodes matemàtics
Variable complexa

J. Penarrocha, A. Santamaria, J. Vidal

Una introducció a l'anàlisi de funcions complexes de variable complexa i les seues aplicacions. També s'hi tracten alguns temes avançats com ara la funció gamma, transformades integrals i desenvolupaments asimptòtics.

Universitat de València
"Educació. Materials", 17

Comunicar la ciència

P. Alberola, J. Borja, J. M. Perujo, J. Forcadell, C. Cortés, J. Bernabeu

Escriure un text científic significa utilitzar un registre lingüístic adequat que afavoresca la intel·ligibilitat del document. Aquest llibre us proporcionarà els esquemes bàsics que us ajudaran a sistematitzar les vostres aportacions científiques.

Edicions del Bullent
"Recursos", 2

Francesco

Josep M. Ballarín

Josep M. Ballarín afirma: "Tots els meus llibres surten d'aquest"

Edicions 62
"El Balanci", 293

L'últim Cambó (1936-1947)

Borja de Riquer ens dibuixa el darrer Cambó com un polític complex que sintetitza prou bé les contradiccions històriques del catalanisme conservador.

Preu: **2.950** ptes.

Eumo Editorial

Segona edició, després d'haver estat durant setmanes número 1 en vendes.

JOAN CELIÀ

Joana Aina Vidal, la diputada rebel, en roda de premsa. L'aparell del PP demana la seva expulsió.

en la qual llegí un document prèviament redactat.

"La meva actitud política no és en absolut un acte de rebel·lia. Ni tan sols és un comportament indisciplinari que vagi en contra del partit. Ben al contrari, la meva actitud és una forma conscient i honesta d'anar en favor del Partit Popular, encara que sembli que es posa en contra de la majoria, de la majoria d'*aquí*" (...) "Pens que d'ençà que va esclatar la nostra crisi política –ja fa més d'un any i no de sobte en un congrés–, el Partit Popular de Balears no està fent valer molts dels compromisos proclamats en la campanya electoral autonòmica i després també reclamats per la direcció nacional, que treballa per un PP centrat, moderat, dialogant amb la resta de formacions polítiques i progressivament comprensiva de la pluralitat de l'estat" (...) "No és que jo estigui comprometent la línia política del PP a Balears, sinó que, més aviat, caldria demanar-se si no seran les famílies internes –defensores de l'estatus quo de sempre– les que comprometen de forma preocupant l'estratègia del PP com a projecte general".

El to greu de la declaració de la diputada era ben adient. Estava completament sola. El solerisme l'havia deixat a la seva sort. Verger, l'endemà, li demanava formalment i per escrit que deixàs el seu escó. Ella va manifestar que no tenia motius i en diverses declaracions a la premsa assegurava que confiava que la direcció de Madrid no l'expedientaria ni l'expulsaria.

Les coses, però, no semblen anar en aquest sentit. El coordinador general del PP, Ángel Acebes, dimecres, declarava a *Última Hora*: "quan un partit democràtic té unes normes no hi ha cap motiu perquè ningú les incomplesqui". I encara més: "el grup parlamentari pren les seves decisions per majoria, com qualsevol partit democràtic, i conforme a un reglament". Això, en la pràctica, és la desautorització de Vidal.

Què passarà? Està previst que Joana Aina Vidal –acompanyada de Soler i Marí Tur– vagi a Madrid a explicar-se. Els seus dos companys del que era el solerisme li donen així el seu suport moral. Però Vidal està sola. Marí Tur va dir després del plenari que "ara les coses, en el PP, s'estan arreglant", si bé ningú no sabia a què es referia. Comentant això, Vidal, va dir, en declaracions al *Diario de Mallorca*, que "amb el que m'està passant a mi, no puc compartir aquesta opinió". La diputada és ben conscient del que se li ve a sobre. Referint-se al fet de ser acompanyada a Madrid per Soler i Marí Tur l'encara membre del PP creu que "em poden acompanyar però som jo sola la que ha d'explicar a Acebes la meva actitud. Soler i Marí Tur no tenen els mateixos problemes que jo".

I el solerisme? Vidal l'enterra sense citar-lo: "És dur trobar-se sola, però les decisions s'han d'adoptar en llibertat i crec que la meva actitud és justa i honesta".

Al capdavall, l'afer Vidal ha posat de manifest que, com sempre, qui mana en el PP és en Gabriel Canellas. I com sempre qui no ho accepta se'n va. O el treuen.

Miquel Payeras

GRÀCIES ALS NOSTRES CLIENTS, TOT AÇÒ ÉS POSSIBLE.

Gràcies als clients de la CAM, estem fent possibles moltes obres per al bé de tots. Projectes mediambientals, programes culturals, beques d'estudi i formació al voluntariat, són algunes d'aquestes obres. En nom de tots, gràcies.

CAM. Més beneficis, per a tots.

CAM OBRES SOCIALS

CAM

Caja de Ahorros del Mediterráneo

C.I.V.F. 1.3.96

"En el passat CDC ha fet renúncies innecessàries"

Continuant amb la sèrie d'entrevistes a dirigents de CDC, amb motiu del desè congrés del partit, aquesta setmana l'ex-conseller Josep Miró i Ardèvol repassa críticament els anys de gestió de Miquel Roca com a secretari general.

Josep Miró i Ardèvol és oficialment un "militant de base" de CDC. Després de molts anys d'estar a primera línia, actualment es dedica a l'activitat privada. Però això no vol pas dir que hagi desaparegut del mapa. El seu compromís nacionalista i la seva capacitat de generar idees fa que la seva veu sigui escoltada amb atenció als despatxos d'alguns dels principals dirigents de CDC. N'hi ha que diuen que fins i tot el veuen sovint al Palau de la Generalitat. L'avalen anys de servei al projecte i una cartera sempre plena que ha passat per llocs diversos, des de la Conselleria d'Agricultura del govern fins a l'oblidat Comitè Olímpic de Catalunya.

—En una entrevista publicada per aquesta revista la setmana passada, Miquel Roca assegurava que el pacte entre PP i CiU tenia dos riscos per a CDC, el de la "dretanització" i el de la "radicalització". Hi està d'acord?

—Parcialment. El risc de la dretanització hi és, però menys ara que no pas quan teníem el pacte amb el PSOE. En aquell moment, el socialisme era l'esquerra i Convergència era la dreta. Totes les mesures impopulars que havia de prendre el PSOE podien ser atribuïdes a CDC. Ara el paper de CDC és a la inversa, ara som el centre i el PP és la dreta. El risc de dretanització ara no és tan important i el podem evitar, si no cometem errors.

—Però hi ha la impressió generalitzada que durant aquests primers mesos de pacte amb el PP, CiU ha fet sovint de motor d'aquest pacte, anant al davant de les iniciatives governamentals, en lloc de fer un paper secundari, de suport.

—El que hi ha hagut són moltes ganes d'oferir idees, però ha estat una ingenuïtat. I per tant, un error. En política no es poden cometre ingenuïtats. Si alguns consellers fossin més prudents en les seves manifestacions, tot això potser s'hauria evitat.

"El problema de CDC és la pèrdua de credibilitat nacional que ha tingut en períodes passats per renúncies innecessàries."

—A quins consellers es refereix?

—Als consellers d'Economia i d'Indústria. Han de tenir present que Convergència és un partit de centre-esquerra, no un partit de dretes. El nostre votant és el gruix de les classes populars de Catalunya i no els grans empresaris. Quan fan declaracions han de pensar més en l'electorat i no tant en els grans empresaris. Els consellers Alavedra o Subirà han de mirar de no donar una imatge distorta de les posicions de CDC en el terreny socioeconòmic.

—M'acaba de dir que CDC és un partit de centre-esquerra. Jordi Pujol rebutjava, fa pocs dies, l'adscripció dretana del partit. Ningú no vol ser de dretes?

—Ningú no s'ho creu, que Convergència sigui un partit de dretes. A nosaltres, ens voten fonamentalment les classes mitjanes, la població assalariada o els petits empresaris.

—Votar contra l'ampliació de la llei de l'avortament al Congrés espanyol o contra el registre de les parelles de fet al Parlament es considera una actitud socialment conservadora.

—També és discutible que sigui d'esquerres. Són qüestions vinculades a la consciència de les persones. Anar en favor de la vida no significa pas ser de dretes. Més aviat és una actitud progressista. Anar en favor de la família, tampoc. Una de les funcions fonamentals de la família és de donar continuïtat a la humanitat, i això no és una posició reaccionària. La posició reaccionària és, justament, la que prescindeix d'elements tan importants com aquests. El risc més important de desmantellament de l'estat del benestar no ve pas dels programes polítics ni de la gran banca. El risc més important, perquè ja és difícilment recuperable, ve de la taxa de natalitat que tenim. Avui tot el que sigui estimular

que no neixin criatures és una actitud no pas de dretes, sinó reaccionària.

—Però admetre parelles de fet no afecta pas la seva capacitat reproductora.

—L'avortament, sí. Les parelles de fet el que van és en favor de la confusió. Si parlem de reduir el cost de l'estat del benestar, i si l'estat espanyol és el que dedica menys diners a la família, com hem de crear la confusió d'atorgar drets familiars a parelles que s'uneixen per altres motius? Purament per una relació d'afecte personal, molt legítima, però que no té res a veure amb el fet familiar, i fer-les subjectes de rebre ajuts. Per què hem de jugar a aquesta confusió? Les parelles de fet homosexuals per què volen aquest registre? Per un reconeixement social o per la perspectiva d'uns determinats beneficis socials i econòmics? Fonamentalment per això segon. És la família, que compleix la funció de donar continuïtat a la societat, la que ha de ser ajudada.

—Recuperant el fil del congrés del partit, el debat precongressual es caracteritza per la voluntat de reivindicar un nou sostre d'autogovern. Roca parlava de risc de radicalització, i hi ha veus que diuen que això és només una pantalla per a tapar l'acord amb el PP.

—El problema que té Convergència amb vista al futur és que l'electorat perdi la idea que CDC és un partit que té per prioritat la defensa dels interessos de Catalunya i de la gent que hi viu. El problema de Convergència no és, per tant, la seva radicalització, el problema és la pèrdua de credibilitat nacional que ha tingut en períodes passats, per les renúncies innecessàries que ha fet. En això, el capítol de l'activitat parlamentària a Madrid hi té molt a veure.

—Quan Miquel Roca n'era el portaveu?

—No és una responsabilitat exclusiva, perquè tot es feia de comú acord amb el partit. Però Miquel Roca ha estat a Madrid des de sempre i, per tant, des d'aquest punt de vista sí, perquè no va fer res per evitar-ho.

—Podria dir alguns exemples d'aquestes "renúncies"?

—El problema ha estat de no presentar el fet nacional català com un fet clarament diferent per aquest caràcter nacional. No s'ha fet un discurs clar i net, com ara es comença a fer, que digués que una cosa són les regions espanyoles i el procés de regionalització, i una altra cosa és el fet nacional català i la resposta diferent que requereixen les seves necessitats. El discurs reiterat de dir que allò que demanem nosaltres és el millor per a tots ha estat un error. I ha portat a errors com el nostre vot a la Ley de Cuerpos y Fuerzas de Seguridad del Estado, que situava en segon ordre els Mossos. Només una conjuntura política favorable ha permès de capgirar-ho, fent un pacte amb els socialistes sobre el desplegament de la policia. A CDC, hi han conviscut corrents que van des de l'autonomisme regionalista al nacionalisme sobiranista. Durant

"Els consellers Alavedra i Subirà han de mirar de no donar una imatge distorta de les posicions de CDC en el terreny socioeconòmic."

GLÒRIA MATAMALA

"Abans, utilitzant tàctiques leninistes, es feien possibles i impossibles per impedir que les esmenes que no es consideraven políticament correctes arribessin al congrés."

molts anys hi ha prevalgut la primera via.

—Després de la conferència de Jordi Pujol a la Federació de Barcelona de CDC la posició oficial del partit és de reivindicar un increment de l'autogovern per la via del 150.2, però encara hi ha veus que reclamen la modificació de la constitució per definir un nou marc de relacions bilateral entre Catalunya i Espanya més enllà de conjuntures polítiques.

—La via del 150.2 ja ens aïlla de conjuntures. El plantejament del president és estratègicament el més correcte. Sortim del tractament regional que rebem per la via que teòricament és més fàcil, i si això no es pot aconseguir així, ens haurem cobert de raó. No serem nosaltres els responsables de la necessitat de fer un canvi de la constitució i de l'estatut, sinó aquells qui s'hauran oposat a la via del 150.2.

—Miquel Roca diu que encara hi ha molt de marge en la lectura constitucional abans de fer ús de la via del 150.2.

—Quan diu això, no diu res. Ja hem vist què donen de si les lectures constitucionals. Què vol dir una lectura constitucional? Vol dir que hem d'aprofitar la feblesa del govern de torn per aconseguir un avantatge? Com donem substantivitat i solidesa a aquest avantatge? En Roca el que vol són avenços generalitzables al conjunt de les autonomies.

—També hi ha polèmica amb el finançament i sobre els avantatges o desavantatges de demanar un pacte fiscal que doti Catalunya d'un nivell d'ingressos similar al de les comunitats amb concert econòmic.

—El president Pujol va parlar de pacte fiscal, però en cap moment no va referir-se al concert. Alguns mitjans de comunicació han dit que va reclamar el concert. Pujol va reclamar un pacte fiscal, un acord bilateral, que vol dir sortir del sistema general; un acord pel qual Catalunya pugui controlar els seus impostos. No plantegem el concert dels bascos, plantegem la sobirania en el terreny fiscal per reduir el dèficit que Catalunya arrossega.

—Reivindicar això després de pactar la cessió del 30% de l'IRPF és gaire oportú?

—És el moment de fer-ho: abans del congrés de CDC i després d'haver demostrat que donàvem suport al govern de Madrid.

—Però és que la ponència estratègica del congrés no en diu res, d'aquesta nova proposta de finançament ni del 150.2.

—Pere Esteve ha donat a la ponència la posició generosa d'un instrument de participació, i no de presa de posició política prèvia. És un camí per a enriquir el debat. Em sembla molt més constructiva aquesta situació que no la que vaig viure jo al congrés del 89, en què el control de la màquina del partit per part de la secretaria general era brutal i van provar d'aturar d'una forma irregular una esmena que havia presentat demanant la reforma de l'estatut. Abans, utilitzant tàctiques leninistes, es feien possibles i impossibles per impedir que les esmenes que no es consideraven "políticament correctes" arribessin al congrés.

—Després d'aquest congrés sabrem qui és el número dos de CDC?

—No. A Convergència hi ha un nivell dos, no una persona número dos. El nivell dos és el nucli dur que configuren Esteve, Trias i Molins. Hi ha més descentralització que no pas abans, però també vull recordar que fa deu anys també hi havia un nivell dos, amb Roca, Cullell, Alavedra i Prenafeta. Sempre hi ha hagut una certa dispersió. Entestar-se massa a buscar un número dos és interrogar-se sobre una situació que tampoc no ha estat tan freqüent en la vida de Convergència.

Pere Martí

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

L'entenem i l'atenem

FONS SOCIAL EUROPEU

Servei Català de Col·locació

Si necessita cobrir un lloc de treball a la seva empresa té a la seva disposició els telèfons 902 22 11 11 i 902 22 10 44 (*)

(*) L'àmbit d'actuació del SCC legalment es cenyeix a Catalunya

Reconversió a l'Estació Europa

L'oficina del País Valencià a Brussel·les ha passat de ser una comunitat de béns, on la Generalitat col·laborava amb les caixes d'estalvi, les cambres de comerç i Intercitrus, a dependre totalment de l'administració.

ARXIU / EFE

Brussel·les és un punt d'informació i discussió constant sobre la UE. L'oficina del País Valencià fou creada el 1990 per canalitzar tota aquesta informació.

Brussel·les és la parada obligada del tren del futur. Tant si es vol com si no es vol, els rails ens porten sense remei a Europa i la Generalitat valenciana fa temps que va deixar un "ambaixador" en l'estació de termini. L'any 1990 es va obrir a Brussel·les l'oficina del País Valencià, a partir d'una comunitat de béns en què la Generalitat col·laborava amb el Consell de Cambres de Comerç, les caixes d'estalvi valencianes i la interprofessional Intercitrus, que aplega els industrials, els productors i els exportadors de cítrics. Aleshores els objectius eren controlar la informació que generava la Unió Europea des de les ajudes i subvencions fins a les discussions que tenen lloc en les comissions europees sobre la regulació del mercat comú de productes bàsics per a l'economia valenciana. A més s'intentava crear una mena de "grup de pressió" valencià. En paraules de Carolina Garcia, que va ser la segona directora d'aquesta oficina, calia imitar les grans multinacionals: "fer més pressió i intentar participar per tal que es tinguen en compte els nostres interessos".

D'oficiar a delegar. La passada setmana, el conseller de Presidència, José Joaquín Ripoll, anunciava la fi d'aquesta comunitat de béns i la reconversió de l'oficina en una delegació amb el rang d'una direcció general. L'objectiu, ara, és "tenir capacitat d'influir" i "defensar els interessos valencians". En canvi, segons Joan Romero, vicesecretari general del PSPV-PSOE, "l'objectiu fonamental és mantenir al capdavant de l'oficina a qui ells vulguen i per això és millor tenir el control total que haver de consensuar el nom del director amb els altres membres de l'oficina". Segons Romero, "el gabinet de Zaplana deu molts favors a Juan José Bayona, i s'ha d'assegurar que el pot mantenir". Juan José Bayona va acceptar ser el primer director de la Ràdio Televisió Valenciana (RTVV) de l'era Zaplana, tot i que era un càrrec molt compromès i que el desig de Bayona era ocupar un lloc a Europa.

Segons Romero, aquesta reconversió de comunitat de béns a delegació respon a la "concepció del poder polític que governa a la Generalitat en relació a la societat civil". Romero no el considera un episodi aïllat sinó que està relacionat amb un seguit de casos: "Quan veuen que la realitat no s'acomoda al que ells volen, la canvien". El diputat del PSOE al Congrés assegura que és el mateix que s'ha fet amb la política de mitjans de comunicació

"Cal fomentar la gestió"

Juan José Bayona és el director de la Delegació del País Valencià a Brussel·les. Bayona va ser director de RTVV i, abans, coordinador per a l'estat espanyol del Projecte Ephese, finançat per la Comissió Europea per a l'estudi dels procediments tributaris en els països de la UE i la seua harmonització.

—L'oficina que vostè dirigeix passa a ser delegació. Això, quin canvi representa?

—La qüestió té dues dimensions. Per una banda, hi ha un objectiu pressupostari. En principi, la idea de posar en acord la Generalitat i la societat civil, a través de les caixes d'estalvi, les cambres de comerç i Intercitrus, és bona. El problema és que el pressupost de l'oficina no era suficient i calia que la Generalitat aconseguira el control per dedicar-li el pressupost que necessita. Així s'assegura que hi ha una presència del País Valencià a Brussel·les. Per una altra banda, hi ha raons qualitatives. L'administració ha de tenir una major presència en les qüestions polítco-administratives. Hem de pensar que, cada vegada, el Comitè de Regions i altres òrgans requereixen més motius de pronunciació i es fa necessària una major presència institucional.

—Quin és l'objectiu d'aquesta delegació?

—Hi ha diferències de matís i de dimensió amb l'anterior. Es tracta de fomentar més la gestió que la informació. Quan es va crear l'oficina, la informació sobre Europa era un tresor per a les empreses i els ciutadans en general però això ara es canalitza a través d'"eurofinestres" i diverses formes. En canvi, no és fàcil tenir persones en els despatxos de la UE que coordinen la gestió dels interessos col·lectius dels valencians. Aquest ha de ser el nostre objectiu. Per altra banda, ha de ser un canal amb dos sentits d'informació: explicar a Brussel·les què es fa a València i recollir les reclamacions dels sectors valencians més implicats en l'economia europea.

—Aquesta nova delegació facilitarà la creació d'un grup de pressió valencià?

—Es tracta d'establir una xarxa de contactes amb els valencians que ocupen llocs en diferents comissions i òrgans comunitaris. Això en agricultura s'ha fet més, però en els altres sectors no s'ha treballat gaire. Cal dir que això és una tasca que requereix molt temps.

—Com es justifica aquest canvi, que no ha estat positiva la col·laboració amb Intercitrus, caixes i cambres?

—Es necessària la col·laboració amb la societat civil. Però en compte del model que s'ha seguit fins ara, seria millor una fundació semblant al Patronat Català Pro Europa. No podíem continuar anant a colps de pressupost. Hem d'assegurar el funcionament continu de la delegació.

—Hi ha la intenció de crear aquesta fundació?

—Crec que seria necessària una fundació amb els organismes que hi havia abans (Intercitrus, cambres de comerc i caixes d'estalvi) més les universitats, les diputacions, etc. Ara, això és una intenció a mig o llarg termini.

—Algunes informacions asseguren que el tancament de l'oficina ha provocat l'acomiadament dels treballadors sense indemnització, ha estat així?

—Aquesta ha estat una informació parcial. La legislació belga no dóna dret a indemnitzacions sinó que s'ha de fer un pre-avís d'acomiadament i donar dies per facilitar al treballador que busque una altra feina. Ara, les tres secretàries que estaven contractades segons la legislació belga estan en període d'avís. **A. M.**

"que pateixen una pressió sistemàtica amb la manipulació de la publicitat institucional per mantenir-los sotmesos a la Presidència". L'autonomia universitària, "que és menyspreada totalment" o l'intent, ara, de "reduir el nombre d'impositors de les caixes d'estalvis per a substituir-los per representants dels ajuntaments" són altres formes, segons Romero, de canviar realitats consolidades perquè s'acomoden a la voluntat del poder. Fins ara, segons Romero, "l'oficina de Brussel·les ha tingut un funcionament molt acceptable i l'anterior directora, Carolina Garcia Mahiques, era una persona molt professional que coneixia perfectament Europa". Sobre les raons de caire pressupostari adduïdes per la Generalitat per canviar l'estatus de l'oficina, Romero assegura que "el pes de l'oficina ja requeia sobre la Generalitat però amb la comunitat de béns s'assegurava que havien de figurar tres representants importantíssims de la societat civil", en referència a la presència de caixes d'estalvi, cambres de comerç i Intercitrus. "Això era políticament molt important", conclou Romero.

Per la seua banda, el conseller de Presidència va qualificar la tasca de l'oficina fins ara de "voluntariosa" feina d'"informació i consell" sobre les decisions de la Unió Europea.

Enric Morera, d'Unitat del Poble Valencià, assenyala que l'objectiu més important de l'oficina, que era crear un grup de pressió valencià, "no s'ha sabut fer". Els nacionalistes defensen la creació "d'una fundació semblant al Patronat Català Pro Europa que estiga més despolititzada que la delegació", i que coordine tots els parlamentaris, treballadors i gent relacionada amb la UE que siguen valencians. Segons Morera l'oficina no tenia connexió amb la realitat valenciana i "hauria d'haver donat més protagonisme a la veu dels interessos valencians a Brussel·les". El fet, diu el vice-secretari de la UPV, és que "no hi ha hagut una política clara sobre Euro-

ARXIU / RAFA GIL

ARXIU / RAFA GIL

A l'esquerra, el conseller de presidència, José Joaquín Ripoll. A la dreta, l'ex-directora de l'oficina del País Valencià a Brussel·les, Carolina Garcia Mahiques.

pa ni amb l'actual govern ni amb l'anterior".

En l'entrevista que el director de la delegació de Brussel·les, Juan José Bayona, ha concedit a EL TEMPS (vegeu requadre), hi expressa la seua voluntat de mantenir la delegació i crear, a la vegada, una fundació semblant al Patronat Català Pro Europa.

La reconversió de la comunitat de béns en delegació planteja ara com quedaran representades a Brussel·les les entitats que abans col·laboraven en l'oficina i que ara n'han quedat al marge.

L'anterior director d'Intercitrus, Miquel Vilalta, que va tramitar el canvi d'oficina a delegació amb la Generalitat explica que l'anunci de l'executiu valencià de la dissolució de la comunitat de béns es produïa el mateix dia en què el govern valencià votava aquesta dissolució. "Nosaltres vam acceptar –explica Vilalta– perquè érem convocats com a deutors, ja que devíem uns diners a la comunitat de béns perquè la subvenció corresponent de la Conselleria d'Agricultura no ens havia arribat". A partir d'aquí, diu Vilalta, Intercitrus ja no ha tingut res a veure en el funcionament de la delegació.

L'actual president d'Intercitrus, l'exportador Vicent Bordils, ha informat a EL TEMPS, que aquesta interprofessional solament tindrà ara un tècnic que dependrà d'Intercitrus en la mateixa delegació. Segons Bordils, durant l'anterior etapa Intercitrus "ha estat sempre perfectament atesa i sempre que, com a sector, vam demanar alguna cosa, tots els membres de l'oficina van estar a la nostra disposició, des de concertar-nos entrevistes fins a recollir tota la informació que demanàrem". Bordils afirma, però, que, en la nova situació: "el fet de tenir una persona que treballe només per a Intercitrus farà que la relació siga més directa i, per tant, espere que la situació siga la mateixa o, fins i tot, millor".

La qüestió, finalment, és si la iniciativa de l'administració i la de la societat valenciana hauran d'anar a Europa en dos vagons diferents o en el mateix i qui pilotarà la màquina.

Àlex Milian

Escriure com elles

E. Lledó, M. Miralles, M. Otero, L. Ribelles

Aquest crèdit es dedica a la llengua escrita i vol ajudar l'alumnat en la producció de textos escrits; les propostes deriven de la convicció que per aprendre a escriure cal posar-se a fer-ho

Editorial Laertes
"Lectures i Itineraris", 27

Parlar com elles

E. Lledó, M. Miralles, M. Otero, L. Ribelles

Aquest crèdit, que tracta de la llengua oral, presenta els trets fonamentals de la comunicació verbal; i planteja una reflexió sobre les característiques de la llengua parlada.

Editorial Laertes
"Lectures i Itineraris", 28

Elles i la seva obra

E. Lledó, M. Miralles, M. Otero, L. Ribelles

L'objectiu principal d'aquest crèdit és familiaritzar l'alumnat amb els trets fonamentals dels principals gèneres literaris: la narració, el teatre i la poesia.

Editorial Laertes
"Lectures i Itineraris", 29

GUILLERMO CABRERA INFANTE, ESCRIPTOR

Text: JOAN M. OLEAQUE / Fotos: RAFA GIL

"Amb Castro, res; contra Castro, tot"

Guillermo Cabrera Infante (Gibara, Cuba, 1929) és un dels exiliats cubans que més durament jutja Fidel Castro. Tant que el seu paper d'intel·lectual dissident del règim comunista desperta més atenció que la seua evident vàlua com a escriptor.

Ara que el tinc davant, m'esforce a reconèixer Cabrera Infante com a cubà, i no puc. La veritat és que, a primera vista, i llevant de l'accent, l'escriptor s'assembla a un cubà com jo a una monja tibetana. Un llarg periple per l'occident capitalista, i el seu assentament definitiu a Anglaterra, li han conferit una imatge europeïtzada greu i llunyana. Molt constreta, molt dolguda. Durant la conversa, és clar, aflora Cuba, allò que li'n queda dins: un reflex. I molta amargor, perquè Cabrera detesta Castro des de la sang.

Fill de pares comunistes, va destacar com a periodista durant part de l'època del dictador Fulgencio Batista i els primers anys de la revolució. Va abandonar definitivament l'illa en 1965 com a exiliat irredempt. En 1967 publica *Tres tristes tigres*, novel·la prenyada de nits infinites, arrabatament i música, que va obtenir el premi Seix Barral de narrativa. Vinculat al món del cinema, Cabrera ha estat president del jurat de l'última edició de la valenciana Mostra del Cinema del Mediterrani. Treballa en un guió per a l'estrella cubana de Hollywood Andy García, i en un programa sobre santers per a la BBC. Bevent sempre de Cuba, però lluny de Cuba.

"Una vegada vaig dir que podia haver acabat com el director de la revista 'Play Boy'. Jo era cap de redacció de la primera revista que va publicar a Cuba fotos de dones més o menys nues."

—Quina opinió li ha quedat de la Mostra?

—Agradable. El que m'ha interessat és comprovar el pols d'algunes cinematografies absolutament desconegudes però vigoroses, com la de Palestina.

—Diuen que les condicions opressives per a crear propicien millors obres. Això ho ha comprovat en aquest cas?

—No, perquè justament la pel·lícula palestina no contraria el seu govern. Estic en desacord amb el que dius, la censura obliga a esmolar l'enginy dels creadors, però no fa que funcione millor la creació.

—Pensa en el seu país quan diu això?

—Per exemple. L'ICAICC (Institut Cubà d'Arts i Ciències Cinematogràfiques) arriba a controlar fins i tot la venda de rotllos de pel·lícules. És un monopoli propagandístic.

—Doncs Tomás Gutiérrez Alea en Fresa y Chocolate *va fer un retrat molt crític de la situació.*

—Aquesta pel·lícula es basa en un conte excel·lent que no era seu, i del relat és el mèrit. Gutiérrez Alea era un home sense humor ni talent.

—Deu ser l'únic que opina això. Vostè, a Cuba, va filmar una pel·lícula que va estar prohibida, no?

—No, jo vaig ser un dels fundadors de l'ICAICC. Però el vaig abandonar quan varen començar a instal·lar-se dins d'aquest mecanisme els estalinistes. L'institut naix per promoure el cinema, però acaba essent un organigrama per a la distorsió. La confusió ve d'una pel·lícula que va produir el magazín que jo vaig fundar quan treballava de periodista, *Lunes de Revolución*. El director del film era el meu germà, que viu a Nova York exiliat. I la pel·lícula va ser confiscada per subversiva. Aquest acte va provocar protestes, que Fidel va dissoldre aplicant la seua famosa frase: "*con la revolución, todo; contra la revolución, nada*". Tot això va passar l'any 61.

RAFA GIL

RAFA GIL

—Ha dit també que Castro el va forçar a escriure, que l'exili el va adreçar a la literatura. I que si s'haguera quedat a l'illa, es podia haver convertit en una versió caribenya de Hugh Heffner, el propietari de la revista eròtica Play Boy.

—Oh, això és una *boutade*, però té alguna cosa de veritat. Si continuara a Cuba, en un règim capitalista, hauria estat probablement director de la revista *Carteles*, perquè vaig ser cap de redacció d'aquell magazín. Era un setmanari popular que va ser el primer a publicar fotos de dones més o menys nues. *Carteles* va ser clausurada pel mateix Che Guevara perquè estava en desacord amb el règim. Quan em vaig exilar, em vaig dedicar prompte a la literatura. Tenia coses a dir, més a fer que dirigir revistes.

—Però la revolució va posar fi a una situació política molt fosca, això no ho pot negar.

—Batista era un lladre que va venir a furtar, i com a tal lladre sense escrúpols va generar una oposició, i el lloc de Batista va ser exactament ocupat per Fidel. Allò no va ser una revolució comunista. Va ser una substitució de poders. El que passa és que Castro es va equivocar, es va aliar amb el bloc soviètic pensant-se que això el beneficiaria per sempre. I així va ser fins la desaparició de la Unió Soviètica. L'URSS ha estat enviant 6.000 milions de dòlars anuals a l'illa durant molt de temps. I ara, hi ha una persecució desbocada del dòlar entre la població, perquè és l'únic vehicle que té valor davant del devaluat pes cubà. Dòlars que només tenen els turistes.

—La veritat és que actualment, a Cuba hi ha un ferri control social, típic d'un règim comunista, al costat d'una idolatria al·lucinada al dòlar. Una paradoxa bastant paranoica.

—És signe que l'economia està literalment destruïda, com la ciutat de l'Havana, que és una metàfora de Cuba. L'Havana és l'aspiració de tot Cuba, i la concreció de tota vida.

—I creu que l'Havana i el seu país tenien altra sortida que no fóra la revolució?

—No ho sé. Però em fa plantejar una pregunta: era necessària la revolució francesa? Va ser necessari guillotinar en un any 79.000 caps perquè després vinguera Napoleó? Aquest tipus de tomb històric és molt costós, i no es pot preveure què podia haver passat realment en una Cuba sense Batista i amb un règim democràtic.

—A la Cuba d'avui, hi ha gent que fins i tot reivindica la figura de Batista enfront de la de Castro.

—És possible. També hi ha qui diu que amb Franco es vivia millor. Hi ha nostàlgics que parteixen d'una distorsió provocada per la difuminació del temps.

—Era Batista un titella dels ianquis?

—En absolut. Batista era l'amo de la situació. Va fer un colp d'estat l'any 1952 i va reorganitzar tot l'exèrcit. A ell no li interessava gens lluitar, només furtar. I quan la cosa es va posar lletja per l'eixida al carrer dels revolucionaris, va abandonar l'Havana la nit de cap d'any del 1958. Això que apareix en la segona part d'*El padrí*, quan Batista s'acomiada dels mafiosos en una festa, et puc garantir que no va passar. Ningú no va saber com va fugir. Fins a les deu del matí del primer de gener, ningú no es va assabentar de què passava

—I quins eren els seus sentiments?

—Per favor! De gran eufòria, home. Batista era detestable, molts amics meus havien mort per culpa seua. A més a més, ell és el responsable que avui estiga Castro a Cuba. Si Batista no haguera fet el colp d'estat del 52, hi hauria hagut en aquell any unes eleccions en què Fidel es presentava com a representant, i no hauria triomfat perquè ningú no el coneixia.

"No crec que hi haja bloqueig nord-americà. De bloqueig, n'hi va haver a Haití, i ningú no protestà. En el cas cubà, el fi justifica els mitjans. A més a més, no sé per què vostès li perdonen tot a Castro."

—Quan es varen capgirar els seus sentiments envers la revolució?

—Quan em vaig adonar que Castro era una persona horrorosa. Jo el coneixia des del 48, però en un viatge, quan l'acompanyava com a periodista, vaig veure que era un pinxo. Davant meu va amenaçar d'afusellar el seu germà Raúl i el mateix Che Guevara perquè estaven repartint terres entre els camperols sense la seua autorització.

—Quin va ser el paper del Che en tot allò? Fins i tot, molts d'aquells que rebutgen Fidel no s'atreveixen a criticar la figura del Che.

—El Che va deixar Cuba perquè fracassà en el seu paper dins del govern. Va ser nomenat secretari del tresor sense tenir-ne ni idea. Se li va acudir destruir un fonament de l'època capitalista que deia "sense sucre no hi ha país" –les exportacions de l'illa es basaven en el sucre– i va desmantellar totes les plantacions de sucre per substituir-les per altres conreus. Va ser el primer causant de la catàstrofe econòmica del règim. El mateix Fidel no ho podia tolerar, i va anar adonant-se que no hi havia un lloc per al Che al govern de Cuba. Era un gran guerrer, un estrateg vàlid, però inútil en temps de pau. El mateix Che ho confessà més tard a un amic a Algèria. Deia que la seua relació amb Fidel era com un matrimoni malavingut. Finalment el Che va escollir el divorci. Va seguir el seu camí fora de Cuba empentat per un desig de solució històrica, de formar part de la història del món, que és el que més li interessava.

—I Camilo Cienfuegos? Vostè era periodista a Cuba quan l'avió en què viatjava aquest militar, puntal de la revolució amb Fidel i el Che, es va donar per desaparegut enmig de la mar. Se n'ha parlat molt, de la suposada intervenció de Castro en aquest fet, en una

maniobra per aconseguir el poder total.

—Aquesta llegenda és comuna i errònia. Jo vaig estar amb Fidel, en qualitat de reporter, en la fictícia recerca de Cienfuegos. Quan arribàrem a l'aeroport de Camagüey, d'on havia partit l'avió de Cienfuegos, el controlador aeri es va dirigir a Fidel entre llàgrimes. Va contar que havia dit al comandant Cienfuegos que no era recomanable agafar l'avió, que havia d'esperar sis hores per eixir, perquè hi havia una tempesta salvatge que venia de la mar. Però ell no va voler aturar-se, creia que la tempesta no podria amb ell. I va perdre el duel. Probablement, pensava que era tan mascle que n'eixiria victoriós. Però encara que haguera estat un marieta o una dona, hauria caigut també, la força de la natura no discrimina.

—I si va ser així, no buscaren aleshores el cos i la nau?

—En cap moment. A Castro no li interessava Camilo Cienfuegos, ni viu ni mort. Aquella nit, Fidel es va dedicar a veure la televisió.

—Malgrat l'agror del que conta, en les seues obres sembla que enyore Cuba, sobretot l'Havana.

—Sí, però no. Hi ha un llibre meu, *La Habana para un infante difunto*, que pot entendre's com una rememoració nostàlgica, però no és així. Jo no enyore l'Havana del passat, sinó l'Havana que mai no va existir. La gran metròpoli que podia ser i no ha estat. Has visitat l'Havana?

—Sí, fa no res.

—Doncs això que veieres és Marilyn Monroe sense dents, sense cabells i plena d'arrugues.

—Encara és una ciutat torbadora.

—Com ho són algunes dones que han tingut una esplendor pretèrita.

—Una esplendor de gàngsters, casinos i jugadors.

—Hi havia màfies, és clar. Màfies americanes que es comportaven molt bé.

—Sí. Eren gàngsters ben educats que utilitzaven l'Havana com a prostíbul.

—Quines són les diferències creatives entre els escriptors que quedaren a Cuba i els que marxaren després de la revolució?
—Aquestes diferències ja han passat a la història. Els escriptors que quedaren a Cuba, com Lezama Lima o Nicolás Guillén, ja són morts. I els de l'exili, també.
—I què li sembla Zoe Valdés, finalista de l'últim premi Planeta?
—És interessant. Hem de perdonar-li moltes de les seues idees perquè és una criatura de la revolució. Va nàixer l'any 59.

—Ei, no. Hi havia bordells als quals accedies trucant a la porta. Ara hi ha *jineteras* pels carrers que et fan "l'ull negre" per un dòlar.

—Es diu "bes negre". I demanen molt més.

—Igualment és espantós.

—No creu que el bloqueig nord-americà en té bastant culpa?

—Jo no crec que hi haja bloqueig. Bloqueig és el que hi va haver a Haití perquè hi volien instal·lar un president comunista, i ningú no va protestar. El que hi ha a Cuba és un embargament. I ací cal dir: "amb Fidel Castro, res; contra Fidel Castro, tot."

—Hi ha molts milions de cubans que pateixen a causa d'aquesta mesura.

—Això no es va pensar amb Sud-àfrica, i hi va haver un embargament universal al règim de l'*apartheid.*

—I?

—Que no es va alçar l'embargament fins que no va caure l'*apartheid.* Ningú no va tenir pietat d'aquells 28 milions de negres. Vull dir, l'embargament no és raonable, és necessari. En aquest cas, el fi justifica els mitjans. A més a més, no sé per què s'obliden tan prompte de Franco i li perdonen tot a Castro.

—Què hi té a veure Franco?

—Doncs que Franco almenys creia en Déu. Castro només creu en si mateix. Però per sort, quan un tirà té tot el control, és fàcil que un dia aquest control es torne en contra seu. Això els va passar als emperadors romans a partir d'August, i això pot passar a Cuba.

—Als cartels de la droga els encantaria. Així, sense el domini comunista, Cuba podria ser el dispensari intermedi de cocaïna des de Centramèrica als Estats Units. I tindrien un element per a lluitar contra la competència que els fan els narcos *cubans de Miami. Que, dit siga de passada, pensen igual que vostè de Castro.*

—Fidel està al mateix nivell que Noriega en el tràfic de drogues, no et penses. Jo visc a Londres i no sé què en diuen a Miami. Però si s'enfronten a Castro, si van en contra seu, hi estic d'acord.

RAFA GIL

Dies de Joia, Dies de Raventós i Blanc

Raventós i Blanc

Plaça del Roure, s/n
08770 Sant Sadurní d'Anoia
Telèfon 93 - 818 32 62
Fax 93 - 891 25 00

Taula de Disseny

OCTUBRE
1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31
XXV
Premis
OCTUBRE

Quan l'emoció és l'espectacle

Vicenç Villatoro, periodista i ex-director del diari 'Avui', analitza la Nit dels XXV Premis Octubre com a fenomen televisiu. I des de la seva butaca de telespectador lúcid assegura que es va tractar d'una festa "espectacular, moderna i progre".

Què devia pensar la senyora Maria i el seu marit, el senyor Vicenç, quan dissabte al vespre, després dels tres gols d'en Ronaldo, amb el cos ben disposat i l'humor benigne, va sortir per la pantalla de TV3 l'anunci de la Gala Literària dels Premis Octubre? Què es devia pensar que era aquell objecte televisiu no identificat? Una espècie de Premi Planeta il·lustrat amb actuacions musicals? Un programa especial de cap d'any, fet amb l'excusa d'uns premis literaris? El peatge que havia de pagar aquella nit TV3 –sort que ja tenia l'audiència feta amb el Barça, la clientela contenta i el resum dels gols del Ronaldo al 33!– pel seu caràcter de televisió pública, catalanista i amb presència al País Valencià? Un míting camuflat? Una nit de *varietés* cultes i refinades?

Quan es va crear TV3 es parlava molt de la senyora Maria: era el nom que es donava a l'espectadora normal i corrent, típica, sense atributs, aquella per a qui teòricament fèiem la televisió. No sé si vostès la coneixen, la senyora Maria. Jo no. Fins i tot dubto que existeixi, tot espectador televisiu té uns atributs, uns interessos, unes curiositats. Per tant, no tinc ni idea del que pensava la senyora Maria quan de la mà de la Rosanna Pastor li anaven subministrant a domicili una dosi –de periodicitat anyal– d'un producte curiós, estrany i poc convencional. Com que no la conec, amb prou feines intentaré explicar què li semblava a un més o menys hipotètic senyor Vicenç, les curiositats i les dèries del qual em resulten més familiars. I no oblidem que parlar de televisió, del que et sembla el que veus per la televisió, és entrar en el regne de la més absoluta discrecionalitat.

> **"La primera sensació televisiva de la Nit és que estàvem davant de la retransmissió d'uns premis literaris que no volia semblar-ho".**

La primera sensació televisiva de la Nit dels Octubre és que estàvem davant de la retransmissió d'uns premis literaris que no volia semblar la retransmissió d'uns premis literaris. Amb un risc molt gran: que, realment, al final, no ho semblés perquè no ho fos. Hi ha una tipologia mental d'un sopar literari. Es tractava de desmentir-la i de desmentir-la per la via de l'espectacle. Per tant, literatura arrebossada d'espectacle des del primer moment, des que surt per primera vegada la Rosanna Pastor a l'escenari, s'hi passeja amb taules d'actriu –una mica inútilment, perquè ens l'ensenyen gairebé tota l'estona en un pla molt curt, molt tancat, que per cert ella aguanta perfectíssimament– i comença a parlar. Pel que diu, per com ho diu i per on ho diu, ja es veu que ens intenten vendre com a idees essencials de la festa: espectacular, moderna i progre. Espectacular i moderna per l'escenografia, per la llum, pel mateix vestit de la presentadora. Progre, perquè Rosanna Pastor fa progre –inevitable recordar-la com un dels factors més indiscutibles de la molt discutible *Tierra y Libertad*– i perquè comença a dir coses progres: el discurs de la tolerància, de la multiculturalitat, del mestissatge cultural. La paraula "lluita" repetida una pila de vegades.

Primer penses: que llestos, els dels Premis Octubre. Tenen unes quantes atraccions musicals variades i interessants, des de la presència més continuada del Manu Dibango fins a uns gitanos del Rajastan que semblen trets d'un vídeo de promoció del *National Geographic*, passant per uns cubans salseros molt ballables i per la canya –diu que en diuen– dels Obrint Pas. Com ho lliguem? Doncs amb un discurs progre de la barreja de cultures. Fantàstic. Aconseguim així apropiar-nos termes com "to-

RAFA GIL

D'esquerra a dreta: Josep Ballester, Premi Vicent Andrés Estellés de poesia; l'editor Eliseu Climent; Vicent-Josep Escartí, Premi Andròmina de narrativa, i Mònica Suris, que va recollir el Premi Joan Fuster d'assaig, en nom d'Alfred Bosch.

Foto esquerra: Ferran Romero (a l'esquerra), rector de la Universitat Jaume I de Castelló, i Carles Solà, rector de la Universitat Autonòma de Barcelona i president de la Conferència de Rectors de les Universitats de l'estat espanyol. Foto dreta: Adam Michnik, polític rus, i la periodista, també russa, Seda Poumpianski.

Foto esquerra (d'esquerra a dreta): Ramon Cerdà, ex-president de la Fira de València; Ciprià Ciscar, secretari d'organització del PSOE i esposa, i Miquel Serra, director del 'Diari de Balears'. Foto dreta (d'esquerra a dreta): el recentment nomenat *honoris causa* per la UJI Alfred Giner Sorolla, Maria Teresa Escalas, l'escriptor alguerès Rafael Caria i la compositora Matilde Salvador.

RAFA GIL

RAFA GIL

Foto esquerra: Jaume Ferrús (amb la mà al cap), directiu de Cable i Televisió Europa, i Amadeu Fabregat (en primer terme), ex-director general de RTVV. Foto dreta (d'esquerra a dreta): el dramaturg Rodolf Sirera amb Ramon Muntaner, delegat del SGAE a Barcelona, i els periodistes Ramon Pellicer i Àngels Barceló.

Foto esquerra: Òscar Ribas, ex-president d'Andorra (esquerra), amb Mohamed Abdelaziz, president de la RASD. Foto dreta (d'esquerra a dreta): Pere Canturri, ministre de Cultura d'Andorra; Xavier Pomés, conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya; l'editor Eliseu Climent; Joan M. Pujals, conseller català de Cultura, i Abdelaziz Rahavi, ambaixador d'Algèria.

Foto esquerra: el poeta guardonat amb el Vicent Andrés Estellés, Josep Ballester (esquerra), i Vicent Esteve, del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià. Foto dreta: el grup cubà de salsa Mi Son, en un moment de la seua actuació.

Foto esquerra: el grup valencià de rock Obrint Pas. Foto dreta: Daniel Giralt-Miracle, en un moment del còctel ofert abans del sopar de lliurament dels XXV Premis Octubre.

RAFA GIL

RAFA GIL

RAFA GIL

Foto esquerra: Òscar Ribas, ex-president d'Andorra (esquerra), amb Agustí Contijoch, president de la PIME de Catalunya. Fotos central i dreta: l'editor Eliseu Climent i el conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya, Xavier Pomés, amb Àngel Colom, del Partit per la Independència i amb l'ex-ministra de Cultura, Carme Alborch, respectivament.

Foto esquerra: la cantant Núria Feliu a les postres del sopar dels Premis Octubre. Foto dreta: el priodista Antoni Mestre, fent de mestre de cerimònia i obrint l'esdeveniment cultural.

lerància" o "multiculturalitat" que tan sovint es fan servir contra la cultura catalana i contra el nacionalisme. Que llestos que són. I sí, són llestos, però l'opció progre també té els seus riscos. Per exemple, que per presentar un grup de son cubà que no precisava de cap coartada ideològica per justificar-se –era un grup per fer ballar el personal– es fes servir una introducció d'un filo-castrisme aparent del tot innecessari. O que per premiar al Polisario l'espectador despistat descobrís en la seva pantalla durant una estona televisivament molt llarga un senyor parlant-li en àrab sense subtítols, i només traduït –al castellà, per cert; no hi ha traductors de l'àrab al català?– al final d'una parrafada de la qual només s'entenia que de tant en tant hi sortia l'Ausiàs March. Amb la senyora bielorussa dels nens de Txernòbil va passar el mateix, però somreia més.

Modern i progre. I espectacular. Oi que tenim la tele? Doncs fem espectacle. Però, des de casa, prop de les dotze de la nit, amb els gols del Ronaldo al 33, certes exhibicions ètniques resulten un espectacle molt dur, molt selectiu. I la música de ball funciona molt bé quan pots ballar, però a casa no balles. El senyor Vicenç, confessaria avergonyit que aprofitava les actuacions musicals de la vetllada per tal de fer *zapping*, i retornava televisivament a València quan esperava o la presència de la Rosanna Pastor –un dels actius més considerables d'aquesta edició dels Octubre, televisivament parlant– o la proclamació d'un premi. Espectador estrany, el tal senyor Vicenç preferia un pla del públic –per intentar trobar-hi els amics, potser, però també perquè això era més específic, més propi i intransferible de la retransmissió d'uns Octubre– que no pas una actuació a l'escenari que podia ser de qualsevol programa enllaunat per a una

Dalt, a l'esquerra (de dreta a esquerra): el sociòleg Salvador Cardús amb Max Cahner i Miquel Vilar. Dalt, a la dreta: Eliseu Climent, amb el conseller Pomés, l'exconseller Joan Romero i el diputat d'ERC Josep Lluís Carod Rovira.

Els Premis EL TEMPS del 1996

RAFA GIL

L'escultor Andreu Alfaro va ser l'encarregat de donar aquest premi a Josefina Matamoros, directora del Museu d'Art Modern de Ceret.

RAFA GIL

Enric Aliaga (esquerra), president de Unió Musical de Llíria, atorga el premi de música al compositor Carles Santos.

RAFA GIL

El dramaturg Rodolf Sirera (esquerra) dóna l'estatueta dissenyada per l'artista valencià Miquel Navarro a Manuel Vilanova, en representació del grup de Vila-real Xarxa Teatre.

RAFA GIL

Mohamed Abdelaziz, president de la RASD i secretari general del Front Polisari, rep el premi de mans del rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, Carles Solà.

RAFA GIL

Jordi Vilajoana (esquerra), president de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, rep el premi de mans del professor de català de la Universitat de La Trobe (Austràlia), Robert Archer.

RAFA GIL

El director d'EL TEMPS, Joan Marí (esquerra), dóna el premi i cedeix la paraula a Miquel Serra, director del recentment aparegut 'Diari de Balears'.

RAFA GIL

ESPORTS

L'alpinista Araceli Sagarra, amb el seu premiador, el pilotari Francesc Cabanes "el Genovés".

RAFA GIL

CINEMA

L'actriu Rosanna Pastor (esquerra) va ser l'encarregada de donar el premi a la jove actriu barcelonina Ingrid Rubio.

RAFA GIL

MEDI AMBIENT

Irina Gruixevana, vice-presidenta de la Fundació per als Nens de Txernòbil, a Minsk (Bielorússia), amb l'estatueta.

RAFA GIL

Dalt: Pilar Rahola va mostrar un bon enteniment amb socialistes valencians i EUPV, potser fruit del pacte tripartit a l'Ajuntament de Barcelona. Al centre, a l'esquerra: Amadeu Fabregat i Jordi Garcia Candau, ex-director general de RTVE.

Dalt, a la dreta: Ramon Pellicer, Fina Brunet i Àngels Barceló, tres rostres populars de la televisió durant el còctel. Baix: Un moment de la *jam* final de tots els grups musicals que actuaren al llarg de la nit dirigida pel músic camerunès Manu Dibango.

cadena minoritària a una hora intempestiva. La idea que l'espectacle i les actuacions musicals són el que obren la porta a una audiència massiva em sembla que s'hauria de començar a debatre. Em sembla que no.

Per tant, poc espectacle televisiu en la nit dels Octubre? No, en absolut. No sé per a la senyora Maria, però si més no per al senyor Vicenç hi va haver espectacle, però no s'hi van acabar de llançar de cap. Fixem-nos per on va la televisió contemporània, quin és l'espectacle hegemònic en aquest moment: ensenyar els sentiments sincers de les persones. Vivim en una televisió que fa espectacle de la sentimentalitat. Això es pot fer de maneres gairebé pornogràfiques, quan et diuen –sorpresa, sorpresa!– que allò que necessites és amor i que l'has de buscar qui sap

RAFA GIL

Dalt, a l'esquerra, el públic fa voleiar els tovallons. Dalt, a la dreta: Manu Dibango saluda el públic a l'inici de la seua actuació, que marcaria el ritme al llarg d'una nit dedicada a la diversitat cultural.

Dalt, a l'esquerra: Òscar Ribas i la filla del poeta Vicent Andrés Estellés presenten el 'Mural del País Valencià'. Foto centre: El periodista Josep Ramon Lluch amb Vicent Sanchis, director del diari *Avui*. Foto dreta: la periodista Gemma Nierga amb el també periodista Llibert Ferri al darrere.

Foto esquerra: el diputat d'Esquerra Unida del País Valencià, Ricardo Peralta, conversa animós amb Diego López Garrido. Foto centre: el dissenyador Enric Satué, en un moment del còctel. Foto dreta: el secretari general d'EUPV, Albert Taberner (esquerra), i Joan Romero, ex-conseller d'Educació de la Generalitat valenciana, comparteixen taula i potser parlen de l''Ulivo' valencià.

Foto esquerra: Francesc de Paula Burguera (esquerra) amb Antoni Mir, president de l'Obra Cultural Balear. Foto esquerra: Manu Dibango, en un moment de la seua espectacular. actuació.

on. Doncs uns premis literaris són un catàleg d'emocions. Oi que a la gent li agrada veure la gent emocionada per pantalla? Doncs allà tens uns guardonats emocionats, un públic que vibra, una ocasió de jugar amb aquests sentiments, enormement espectaculars. Aquí estava l'espectacle, però no s'hi va entrar prou. El senyor Vicenç es va quedar amb les ganes de saber per què l'Alfred Bosch està en aquests moments entre Split i Ljubljana, de què va la novel·la de l'Andròmina i què havia fet abans el seu autor, quina edat té en Josep Ballester i on viu... L'explotació, literària i emocional, dels guanya-

RAFA GIL

RAFA GIL

Dalt, a l'esquerra: Josep Pernau (en primer pla), degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Segueix atentament un moment de l'espectacle musical.

Foto esquerra: ballarina del Gitanos de Rajastan (Índia), en un moment de la seua actuació. Foto dreta: Carles Campuzano, diputat de CiU al Parlament de Catalunya i membre de l'executiva de CDC, conversa a cau d'orella amb l'advocada Magda Oranich.

Foto esquerra: El conseller Xavier Pomés conversa amb el president de la República Àrab Sahariana Democràtica i secretari general del Front Polisari, Mohamed Abdelaziz, amb la presència de l'intèrpret d'aquest últim. Foto dreta: l'actriu Rosanna Pastor, presentadora de l'acte, acomiada la festa agafant l'estelada que li brinden els assistents als congressos.

dors es va trobar a faltar en aquests Octubre televisiu. Fins al punt que, per ganes de no voler semblar uns premis literaris convencionals, durant molta estona no semblaven uns premis literaris. I això no és necessàriament una virtut.

No sé a la senyora Maria, al senyor Vicenç li van agradar molt algunes coses –emocionals i emocionats– de l'espectacle televisiu dels Octubre. La Rosanna Pastor, ja ha quedat dit. La vibració emotiva d'alguns premiats, l'Ingrid Rubio, la directora del museu de Ceret, gairebé tots els guanyadors dels premis, tant els literaris com els altres. El millor espectacle televisiu de la nit va ser el míting cridat per l'Eliseu Climent, absolutament extemporani, que no lligava gens ni amb el decorat ni amb el to de la festa, però que potser precisament per això transmetia la sensació de passió i emoció que nodreixen els millors espectacles. La moixeranga final, que cada vegada que la sents et posa la pell de gallina, i el pla mitjà de la Rosanna Pastor mig plorosa i el pla més obert de la mateixa presentadora apuntant-se a aguantar una estelada... I la gent. Sobretot la gent de les files del darrere. fent volejar els tovallons, sortint-se del guió, vivificant-lo, entrant per les esclexes de l'espectacle i esdevenint ell mateix l'espectacle. Un amic em deia fa uns anys que el que més li havia impressionat dels Premis Octubre eren unes senyoretes fantàstiques i mudadíssimes cridant "independència" al damunt d'una taula, amb vestit de nit i escot torbador. Doncs potser és això. No gens postís, real, jugant amb les emocions. L'emoció és l'espectacle. I la literatura, alguna cosa més que l'excusa. Si més no, per al senyor Vicenç, televident. Per a la senyora Maria, vés a saber. Però algú la coneix, la senyora Maria?

Vicenç Villatoro

Un Bosch al continent africà

'La via africana' ha estat l'obra guanyadora del premi Joan Fuster d'assaig. El seu autor, Alfred Bosch (Barcelona, 1961), és professor d'història africana a la Universitat Pompeu Fabra.

En el moment en què el jurat del premi Joan Fuster d'assaig decidia que l'obra que mereixia el guardó era *La via africana* d'Alfred Bosch, l'autor es trobava a Sarajevo per motius de feina. Bosch, de 35 anys d'edat, és doctor en Història, president del Centre d'Estudis Africans i professor d'Història d'Àfrica a la Universitat Pompeu Fabra. En la seua densa activitat literària, en què destaquen les seues contribucions a antologies de narrativa i traduccions, s'hi pot trobar el recull de contes *Cronicàlia*, que va veure la llum el 1986, quan l'autor només comptava 24 anys. Posteriorment, Bosch ha cultivat el gènere assagístic en *Nelson Mandela, l'últim Home-Déu*, publicat el 1995, i que li va reportar el premi Carles Rahola. El mateix any Alfred Bosch aconseguí també el premi Documenta –guardó d'Edicions 62 per a menors de 35 anys– per *Herois d'Azània*, un recull de contes que parteixen d'una imatge ideal d'una Sud-àfrica on els negres governen. En aquestes obres, Bosch perfila un estil molt personal que, en una entrevista publicada recentment en EL TEMPS arran de l'edició d'*Històries d'Azània*, l'escriptor relacionava amb el fet que va aprendre a escriure en anglès: "això, que de petit et fa sentir diferent, ha acabat essent una font de riquesa". I afegia Bosch: "Per sort, el meu pare tenia una cura extrema per la llengua parlada i això em va facilitar l'aprenentatge del català".

Bosch ha col·laborat amb gran nombre de mitjans de comunicació, entre els quals destaquen el *Diari de Barcelona*, *El Correo Catalán*, *El País*, l'*Avui* i EL TEMPS, on ha publicat reportatges diversos sobre conflictes internacionals.

Precisament, els diferents conflictes que viu el continent africà és el tema de l'obra guanyadora del premi Joan Fuster. En *La via africana* s'analitza el drama de diferents estats d'aquest continent arran de l'intent fracassat de traslladar-hi l'esquema nacional europeu. Així, l'assaig comença a partir d'una anècdota: l'autor arriba a un hotel d'un estat africà i quan va a firmar al registre veu que un altre hoste ha omplert el buit de nacionalitat amb la paraula "tribu". A partir d'aquí, l'autor recorre els conflictes interns que divideixen els estats en tribus, ètnies i nacionalitats unides –o separades– per unes fronteres artificials que sorgiren com a fruit de l'administració colonial dels països europeus. Així, Nigèria, Etiòpia –amb els conflictes d'Eritrea i Abissínia– o Sud-àfrica són escenaris de l'assaig que l'autor coneix directament. Com a corresponsal de diversos mitjans, va visitar cinc vegades aquest últim país en els moments en què l'*apartheid* ofegava amb més força la majoria de la població sud-africana i va entrevistar els màxims dirigents de la resistència *antiapartheid*.

ARXIU / RICARD CUGAT

Alfred Bosch. Ha estudiat el drama dels estats africans.

És per això que un dels membres del jurat del premi Joan Fuster destacava dissabte que Bosch ha convertit "el que podia ser una pesada acumulació d'informació en interpretació i assaig". El rigor s'uneix, doncs, a l'amenitat en un recorregut per la diversitat i complexitat del continent africà.

Àlex Milian

Espècies perdudes, la fi d'un il·lustrat

Vicent Josep Escartí (Algemesí, 1964) ha estat el guanyador del premi Andròmina de narrativa amb 'Espècies perdudes', una novel·la ambientada en el segle XVIII, quan Xàtiva es deia San Felipe.

Especialitzat en l'època moderna, Vicent Josep Escartí imparteix classes a la Facultat de Filologia de la Universitat de València. Va optar per la narració històrica i historicista des dels primers escrits. De fet, el personatge i protagonista d'*Espècies perdudes* té ja més de dos anys de vida. Va nàixer, sense saber on. Va viure a *La perspectiva del rei*, i ara, a *Espècies perdudes*, és quan adquireix la seua veritable dimensió humana.

—Espècies perdudes, *un títol que evoca més el debat darwinista que la Xàtiva de fa dos segles.*

—Bé, la meua obra és en primer lloc un homenatge al canonge Pahoner que va compilar una sèrie de manuscrits sobre detalls de relacions amb fets i notícies del passat. Va publicar un volum d'aquests retalls que eren com una mena de records i memòries de la ciutat i del Regne de València. Sobre aquesta idea, molt suggerent, el meu personatge també recorda un passat que ja ha quedat en la via morta.

—*Es tracta, doncs, d'una novel·la històrica.*

—És una novel·la històrica amb totes les mentides que tu vulgues. És a dir, sobre un marc històric verídic, el meu personatge recrea una ficció. Es tracta de la història d'un exiliat de l'illa de Xipre. Una persona de confiança del rei que amb el canvi dinàstic ha de fugir i arriba a Xàtiva, on s'instal·la en la residència d'un noble austriacista. A partir d'ací, *Espècies perdudes* són els records d'aquest personatge, Arcàngel de Sant Esteve. Recorda la seua infantesa, també quan era personatge de la Cort. Recorda moments de les guerres...

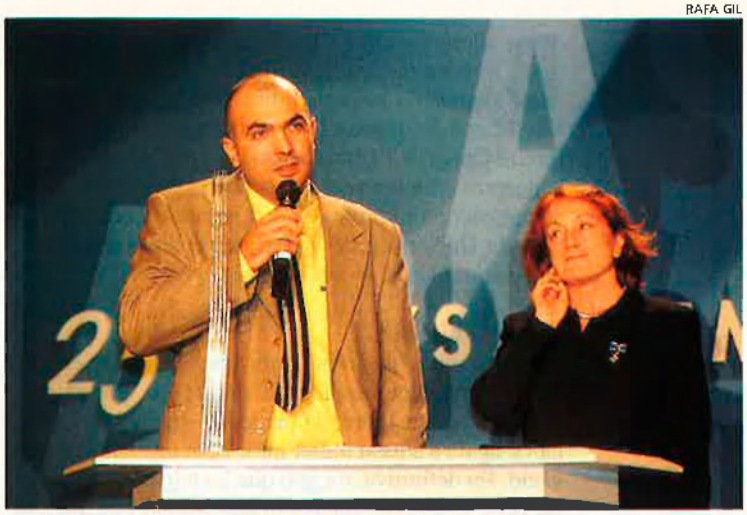
—*La presència de Xàtiva amb el nom de San Felipe manté alguna relació simbòlica amb un exilat que ocupa una residència austriacista?*

—No, el fet d'haver escollit Xàtiva és per deferència personal cap a aquella comarca. I també cap a la ciutat, que trobe que és una de les més atractives, tant per la seua estètica com per la seua arquitectura, per a ambientar una novel·la d'aquest gènere. Però Xàtiva és també l'emblema dels qui hagueren d'exiliar-se i de la posterior repoblació; i, d'alguna manera, ofereix també la imatge d'una ciutat nova.

—*Parle'm una mica del personatge.*

—L'exiliat és una persona il·lustrada, tenint en compte la il·lustració que podia arribar en aquell moment a Xipre, que és segurament la mateixa il·lustració que podia arribar a un lloc com València. Ell viu a Xàtiva com podria haver viscut en algun altre lloc, perquè és algú que està immers en el seu propi passat.

RAFA GIL

Vicent Josep Escartí. 'Espècies perdudes' és un homenatge al canonge Pahoner.

—*Es tracta aleshores d'una novel·la retrospectiva? Està escrita en primera persona?*

—Sí, és retrospectiva. Són unes memòries escrites en forma de dietari, i en aquest sentit, sí que es tracta, evidentment, d'una narració en primera persona. El protagonista viu ancorat en el passat a través de records involuntaris o anècdotes del seu present que el transporten automàticament a experiències viscudes.

—*Si està escrita en primera persona alguna cosa deu tenir d'autobiogràfic...*

—Bé, el 90% dels records que té el personatge són meus. Per tant, hi ha fragments que sí que són autobiogràfics, però transformats en element literari, que és d'altra banda, el que fan la majoria d'escriptors.

Però igualment hi ha molts passatges que estan tocats de realisme màgic. Fenòmens incomprensibles, com per exemple que estiga plovent durant anys. I aquest aspecte més fantasiós recupera la superstició del poble, els efectes al·lucinants dels miracles i dels fets inexplicables. En part també es tracta d'una influència del barroc, perquè la societat barroca és una societat eminentment màgica.

Eliseu T. Climent

"La condició humana ens fa perdedors"

Josep Ballester (Alzira, 1961) ha estat el guanyador del premi Vicent Andrés Estellés de poesia amb 'La mar'. En aquest llibre, l'element marí és aglutinant d'esperança i desesperació.

Ballester sempre s'ha interessat per la pèrdua i la condemna com a formes de literatura. Ja ho va demostrar als seus llibres *Tatuatge* (premi Ausiàs March de poesia l'any 88) i *L'holandès errant* (premi Ciutat de Palma de poesia l'any 94), on aquests conceptes eren les venes dels poemes. Amb *La Mar*, aquest escriptor i professor de Literatura Contemporània a la Universitat de València, s'endinsa de nou en una història lírica de mite i fracàs.

—*Què és* La mar*?*

—Per a mi és un símbol mític que he utilitzat en una obra contundent, mastegada durant els últims tres anys. En aquest llibre, un perdedor –que no un derrotat– s'agafa a aquest indret mític com una taula de salvació. En definitiva, tot allò que inclou el terme bellesa, però aquest personatge té la sensació que aquesta bellesa pot amagar una trampa. Un atzucac que viu dins de la mateixa mar.

—*Segons el que diu, sembla que aquest poemari té un fil narratiu.*

—Es un text molt construït, pensat, dividit en tres parts que donen cabuda cadascuna d'elles a set poemes. Potser el punt de vista sí que és narratiu. També pense que hi ha molta mala llet al llarg de les seues planes. La mala llet dels qui ho han perdut tot i continuen lluitant.

—*Què li atrau del perdedor com a figura literària?*

—Que d'alguna manera ens representa als homes. És propi de l'ésser, de la condició de la natura humana, que ens fa perdedors. Davant de les circumstàncies i davant moltes vegades de nosaltres mateixos. Hi ha també aspectes propis que m'han abocat a escollir la figura del fracassat. Circumstàncies personals.

—*Què diferencia el perdedor del derrotat?*

—El derrotat no té cap esperança. El perdedor, potser no té esperança però no es rendeix mai.

—*Sota quines influències ha nascut* La Mar*?*

—Dirigida per moments vitals meus que m'han impulsat a escollir una composició com la d'aquest llibre, barrejada amb una sèrie de lectures. Des de Joan Fuster –sóc de la Ribera i em resulta impossible no sentir-me deixeble seu– a Canetti, Cioran o Baudrillard. La mala llet que comentava abans també es destil·la en les pàgines de tots aquests autors.

—*Es refereix a un rebuig contra el sistema, contra tot, provocat per un sentit de pèrdua?*

RAFA GIL

Josep Ballester. Poesia amb punt de vista narratiu.

—No. No hi ha un atac contra aquest sistema en què vivim, tan opressor com qualsevol altre. Hi ha en canvi unes reflexions sobre l'existència. Crec que és un llibre que es pot entendre ací, a Salzburg i a Honolulu. No té a veure immediatament amb el context estricte que ens envolta. No és un llibre circumstancial.

—*La seua relació interna amb la mar com a natura ha estat essencialment mítica?*

—Essencialment sí. Sé de molts poetes que els commouen els paisatges naturals. A mi m'impressionen més els creats per l'home.

—*Un home en condemna. Com l'holandès errant, llegenda que ja vostè analitzava en un llibre anterior del mateix títol, i que perviu a* La mar.

—L'holandès errant és un mite nord-europeu, i conta la història d'un personatge que viatja en un vaixell (l'anomenat "vaixell fantasma" dels contes nòrdics de terror) i és condemnat pels déus a ser immortal, en càstig d'una greu falta. Només pot tornar a terra cada set anys, i per l'amor d'una dona aconsegueix salvar-se. I fer que cada part de la meua obra es dividesca en set poemes hi té relació. En *La mar*, efectivament, equipare l'holandès errant amb l'home comú, perque tots dos estan empentats obligatòriament a sobreviure.

—*El seu personatge troba també la redempció. En la mar, una conjunció femenina d'esplendor i misteri.*

—Però que s'empassa els homes sense dubtar-ho.

Joan M. Oleaque

Cròniques de la TV (im)possible

Convocats amb el lema de 'La millor televisió possible', experts de tot el món i dels Països Catalans han reflexionat sobre el mitjà més controvertit. Ha estat el cinquè Congrés de Mitjans de Comunicació.

Més d'un centenar d'estudiants de periodisme i altres estudis relacionats amb la comunicació han tornat aquesta setmana a casa amb una certesa: una televisió millor és possible, però també improbable. Sembla que ho impedeixen "els interessos", aquest concepte inconcret que ha estat citat gairebé en tots els debats i intervencions de la setmana.

Els interessos, o simplement l'Audiència, una paraula màgica que cal escriure en majúscula perquè, si hem de creure els que ens han explicat, fa les funcions d'oracle incontestable en els despatxos dels responsables televisius de tot el món. "El problema és que manen les Audiències", "Si estàs mig punt per sota de l'Audiència de la cadena, ets mort", "S'ha de posar fi a la dictadura de l'Audiència"... L'Audiència: l'enemic està detectat, però ningú no sap com afrontar-lo.

O quasi ningú. En el cinquè congrés, malgrat el clima d'impotència no reconeguda que impregnava les intervencions, hi ha hagut idees. Idees bones, fins i tot exemples concrets realitzats i realitzables que demostren que és possible una altra manera de fer les coses. Més d'un centenar d'estudiants, futurs professionals de la cosa, han tornat a casa preguntant-se si ells, quan siguin grans, faran la millor televisió possible. **E. V.**

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

Dalt, Àngels Barceló i Àngel Casas. Van tenir rècord de públic. Baix, Enrique Nicanor. Va fer el rècord d'intervencions intel·ligents.

Una multinacional de la resistència

Substància i espectacle. Els assistents al cinquè Congrés de Mitjans de Comunicació van poder gaudir de les millors experiències en televisió de qualitat d'Europa, i alhora escoltar les principals estrelles televisives.

Va ser un d'aquells moments de lucidesa. Jordi Balló, col·laborador d'aquesta casa i coorganitzador del congrés, palesà en veu alta l'existència de "gent dispersa per tot Europa que pensa d'una mateixa manera i fa les mateixes coses. És com una multinacional de la resistència...". La frase venia a tomb després de la intervenció del francès Serge Gordey, un home que –tot i venir en substitució del seu col·lega Patrice Barrat– va demostrar que no era un segon plat sinó un primera espasa. Resulta que ell, Barrat i altres professionals francesos de la TV van decidir fa uns anys independitzar-se de les grans cadenes i muntar una productora pròpia i independent –Internews de nom– amb un únic objectiu: fer el que ells volien fer, coses diferents i alhora competitives. L'any 93 van agafar les maletes i se'n van anar a un Sarajevo castigat per la guerra. Triaren un carrer, un carrer qualsevol de la ciutat assetjada, i es proposaren explicar a tot Europa la vida dels homes i dones que l'habitaven. Contar les petites i les grans coses que els passaven, sense més.

JOSEP FRESQUET

Joan Manuel Tresserras. Ha estat un dels organitzadors d'aquest congrés.

D'aquí en va sortir *El carrer de Sarajevo*, un programa diari de dos minuts –dos llargs minuts– que s'enregistrava cada matí a la capital bosniana, s'editava durant la tarda i era emès cada vespre, després del telenotícies del vespre, per set televisions públiques europees que s'hi van interessar. Cap no era de *les nostres*, per cert. Milions de ciutadans de tot el continent van seguir cada dia i durant mesos les alegries i les penes d'uns personatges reals, de carn i ossos, amb qui es van poder identificar com si fossin de la família. La mort violenta d'alguns dels protagonistes durant el període en què el programa es va emetre va reforçar encara més la vinculació emotiva dels telespectadors.

Serge Gordey: "Una realitat local, si la tractem seriosament, es pot convertir en un programa de TV i ser vist al món sencer."

Serge Gordey va voler precisar que el programa s'havia fet comptant amb la col·laboració de professionals bosnians "sense els quals la feina hauria estat impossible", i denuncià l'actitud de moltes de les televisions compradores que, quan la guerra va entrar en un parèntesi d'uns mesos de calma, "ens van dir que tallésssim el programa fins que tornés a començar el dramatisme". El francès està convençut, a més, que ningú no s'hauria interessat pel programa si la seva durada no hagués estat tan curta: "dos minuts no distorsionen una graella de programació. Era l'única forma de fer passar la nostra idea". De Televisió Espanyola va explicar que no es va interessar pel programa fins el dia de la tristament famosa bomba al mercat central de la ciutat. I és que aquell dia van morir alguns protagonistes habituals d'*El carrer de Sarajevo*... L'interès de TVE, però, va ser fugaç i no arribà a comprar el programa.

Acabada l'experiència de Sarajevo, Barrat, Gordey i companyia van oferir a la BBC fer el mateix, però a Belfast. Per motius desconeguts oficialment però fàcilment deduïbles, la televisió pública britànica els digué que no. Channel Four, un dels competidors privats de la BBC, no perdé l'oportunitat. I ells, les maletes i cap a Belfast. La segona immersió en les petites vides d'una ciutat

JOSEP FRESQUET

en guerra els obrí les portes d'una darrera experiència trencadora: l'emissió en directe, el març del 95, d'una conversa a través de videotelèfon entre una noia de Belfast i una de Sarajevo. Uns minuts de televisió impagables per descobrir que, malgrat tot, Europa existeix i és de les persones.

Serge encara va tenir temps –enmig del silenci impressionat dels congressistes– d'explicar la darrera aventura de la factoria Internews. Retransmetre en directe les sessions del Judici Internacional als Criminials de Guerra de Bòsnia, celebrat a La Haia. Ells van ser els únics que ho van fer perquè, cinquanta anys després de Nuremberg, les televisions europees havien decidit que allò no interessava. La feina dels franctiradors d'Internews va fer possible, per exemple, que a totes les viles i ciutats de Bòsnia on hi ha sistema de TV per cable es pogués seguir el judici contra els criminals serbo-bosnians. Autèntic servei públic.

La conclusió del francès: "s'imposa la resistència". I també: "una realitat local, si la tractem seriosament, es pot convertir en un programa de TV i ser vist al món sencer".

Dominique Wolton va subratllar la necessitat de crear un espai mental europeu comú com a premisa de la unió política.

Precisament el dia abans el professor Dominique Wolton, director del Centre National de la Recherche Scientifique (París) havia traçat una conferència inaugural al voltant del mateix debat: localisme/globalisme, i especialment sobre el paper d'un mitjà com la televisió en la construcció de la unitat europea.

Wolton, tan europeista com profundament crític amb el disseny d'unitat del Tractat de Maastricht, creu que la unió política no es pot produir –no s'ha de produir– sense la construcció prèvia d'un espai mental europeu comú per a tots els ciutadans d'aquesta hipotètica futura unió. Wolton, però, no creu que la construcció d'aquesta consciència europea s'hagi de fer passant per sobre de les cultures nacionals existents, sinó al contrari: només des del mutu coneixement de les diferències s'hi podrà arribar. "Ahir la identitat era un obstacle per a la construcció d'Europa, avui n'és una condició. Durant quaranta anys s'ha desconfiat de les identitats locals i als europeus se'ns ha demanat que ens projectéssim sobre un espai que no existeix. No es pot construir res amb algú a qui no coneixes. Un ciutadà francès no sap res de la cultura danesa, dels seus símbols, dates històriques, literatura... i un danès no sap res d'un italià, que a la vegada no coneix els referents d'un alemany. Cal començar per aquí".

Segons el professor francès, avui dia no hi ha instruments adequats per a aquesta tasca. "Euronews [la cadena de notícies d'abast europeu] està en crisi permanent, i els programes institucio-

D'esquerra a dreta, Antoni Laguna, Fina Brunet i Josep Ramon Lluch. Les estrelles de la televisió van debatre al voltant de les qüestions que formulava el professor Laguna.

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

La majoria dels ponents van associar el concepte de qualitat televisiva al de programa cultural, definit en un sentit ampli.

Dalt, a l'esquerra, Jordi Balló, coorganitzador del congrés, que va palesar l'exitència a tot Europa de gent que resisteix les tendències de les grans cadenes de televisió. A la seva dreta, Fèlix Riera, productor de televisió i professor a la Universitat Pompeu Fabra. Baix, l'escriptora Imma Tubella.

nals es basen en les coproduccions i el desenvolupament tecnològic". Wolton demanà que es reforci Euronews i tots els mitjans que treballen en aquesta direcció, que alhora es preservin els espais de comunicació nacionals, i que es faci un esforç per crear una "utopia política europea", acompanyada d'un marc de referència simbòlic que pugui generar l'adhesió dels ciutadans.

Entre Wolton i Internews, el primer fil argumental del cinquè Congrés de Mitjans ja va estar traçat. El segon gran eix de la setmana fou el debat sobre la qualitat en la producció televisiva, i especialment la presumpta incompatibilitat entre la qualitat televisiva i la dinàmica de negoci de les grans cadenes. D'una forma o altra, la majoria de ponents van associar el concepte de qualitat televisiva al de programa cultural. Això sí, definint un concepte molt ampli del que és la cultura en una graella de programació televisiva: l'esport és cultura, els documentals són cultura, molts dels nous formats televisius poden vehicular conceptes culturals...

Fèlix Riera, productor de televisió i professor a la Universitat Pompeu Fabra, proclamà la seva convicció que "la cultura pot ser un gran espectacle televisiu", donat que és en aquest mitjà "on es pot construir millor un debat sobre la cultura". Present en la mateixa taula, Enrique Nicanor desplegà la seva àmplia experiència en l'audiovisual, ja sigui com a ex-director de la segona cadena de TVE com en el seu paper actual de vice-president de l'Input, organisme d'experts europeus en matèria audiovisual. Nicanor féu una defensa de la producció europea –"si em permeteu la comparació, en cinema i televisió els Estats Units són com la Roma imperial i nosaltres, Europa, les províncies"– i cridà a no conformar-se amb el paper de botiguers de l'audiovisual: "comprem a fora el gènere i el venem al nostre client, però no produïm gènere propi per a exportar fora".

No va faltar tampoc l'anàlisi acadèmica dels continguts televisius i les audiències. Dues professores de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona, Empar Huertas i Núria Garcia, van exposar els resultats dels seus estudis per constatar, d'una banda, que la programació de les televisions públiques i les privades tendeix a assemblar-se cada cop més, i de l'altra, que no es pot parlar d'audiència sense haver-ne fet un estudi qualitatiu, no solament quantitatiu.

La qüestió principal, la substància, estava ja subministrada, i els organitzadors van tenir l'encert d'introduir l'espectacle també dins del congrés, en forma de dues taules rodones. La primera, dijous a la tarda, d'estrelles de la televisió. Àngel Casas, Àngels Barceló, Fina Brunet i Josep Ramon Lluch no van fer exposició prèvia, pròpia i personal. *Tertuliejaren*, a vegades caòticament, al voltant de les certeres preguntes del professor Antoni Laguna. La segona taula, la dels polítics, fou més formal. Àngel Colom, Rafael Ribó, Joaquim Ferrer i Manuel Milián Mestre, moderats per Jordi Garcia-Candau, digueren molt sobre la televisió com a servei públic i independent del poder polític. Els assistents, desconfiats de mena, marxaren amb un interrogant sobre la seva sinceritat.

Eduard Voltas

IX ENCONTRE D'ESCRIPTORS

L'última frontera dels poetes

El IX Encontre d'Escriptors dels Premis Octubre ha explorat la lírica. Sota l'epígraf 'Les fronteres de la poesia', bona part dels rapsodes i estudiosos poètics més singulars del nostre país s'han endinsat en un embús de límits desconeguts.

No hi ha límits. Aquesta és la veritat interior que coneixen els organitzadors del IX Encontre d'Escriptors dels premis Octubre. Aquesta vegada, i en coincidència amb l'any d'Ausiàs March, l'encontre ha decidit trafegar l'escriptura per terrenys relliscosos però intensos: els que marquen les fronteres poètiques. Unes fronteres que habitualment imposa la realitat externa amb la constricció mental del mateix poeta.

Vicenç Altaió i David Castillo han estat els principals dissenyadors del congrés. Ells mateixos asseguren: "ens proposàrem de donar cabuda a un nucli de gent que, habitualment, no ha estat representada en els Octubre, com ara els poetes visuals. La nostra idea era fer unes jornades més experimentals, tot i que finalment ha acabat consolidant-se un congrés més o menys convencional". Però dins d'aquesta convencionalitat formal, les jornades han estat marcades per la recerca. Els organitzadors són conscients que l'activitat editorial moltes vegades encara és marcada per deutes estructurals del segle passat. En canvi, la producció poètica investiga molt més enllà en la seua expressió. Aquesta dicotomia és una de les claus que han estructurat les distintes taules congressuals d'anàlisi. Segons Altaió, "l'angoixa metafísica de la paraula frontera ha pesat sobre les conferències. Però el seu vigor ha estat marcat pel fet diferencial de les divergències dels ponents". Ponents com Carles Hac Mor, que va dirigir una taula rodona i unes accions poètiques on intervenien poetes visuals com Bartomeu Ferrando o Benet Rossell. O com Jordi Coca, que va precedir una taula rodona sobre teatre i poesia on intervingueren, entre altres, Manolo Molins i Narcís Comadira. La jornada que prenia el pols a la poesia i a la música va enfrontar Pau Riba amb Rafael Subirachs. L'art i la poètica foren analitzats, entre altres, per Ràfols Casamada, Antoni Marí i Ricard Huerta. Un altre cercle, amb la participació de Miquel de Palol i Xúlio Ricardo Trigo, va tractar la corporeïtat que diferencia però fa tangibles tant els versos com la prosa. La història i la seua implicació lírica van ser disseccionades per Jaume Pont, J. M. Sala-Valldaura i Antònia Cabanilles. Tots plegats definitivament varen obrir una vàlvula d'escapada al possible empresonament que comporta el concepte de gènere aplicat a les interseccions literàries.

Joan M. Oleaque

JOSEP FRESQUET

Vicenç Altaió, al centre de la foto. Va ser un dels coordinadors del congrés que s'endinsava en la poesia com a transgressora de fronteres.

"Música i poesia són lesbianes"

La presència en els Octubre del músic Pau Riba i del poeta Enric Casassas ha constituït un suggeriment alternatiu al debat sobre els límits poètics. Entre la divagació i la certesa, en aquesta conversa disparen sobre l'art i el marasme que duu implícit.

Un té aspecte de passar per un *viatge* permanent. L'altre, de planar sobre una *baixada* perenne. Entre tots dos componen una serpentejant muntanya russa. Riba i Casassas, històrics i brillants transgressors de la cançó i la lírica arrossegats en moviment centrípet, parlen al voltant d'una taula amb cadència poc impulsiva. Sembla que sense excessiu entusiasme. Però amb un eclecticisme molt voluntarista. Aquest n'és el resultat.

—L'altre dia una persona em va fer un comentari. S'estranyava que vosaltres, que veniu d'un ambient familiar de la més alta cultura, hajau destacat com a símbols de la contracultura.

ENRIC CASASSAS: És que com hem vist de prop l'ambient cultural i sabem què és... normal és que siguem els més "anti" d'això que representa [*rialles generals*].

—Qué us ha semblat la taula rodona dels Octubre sobre poesia i música en què participàreu?

PAU RIBA: Aquesta mena d'encontres, habitualment no porten enlloc. La seva gràcia és reunir tota la gent que hi participa, però no aportar conclusions...

—Però en aquesta taula, heu defensat una posició clara. Dèieu que la poesia es porta dintre, i la seua relació amb la música no té per què estar lligada a una erudició, que és l'opinió que defensava Rafael Subirachs. Ell deia que havia de respectar-se l'original poètic en la versió musical.

P. R.: Això és absurd. L'original és una concreció que està en oferta pública. I es pot adaptar com sigui.

E. C.: Els historicistes, en general, cauen en el dogmatisme. Arriben en el seu amor poètic fins a la renaixença, no es dignen a revisar ni Salvat Papasseit. I el trencament poètic que va venir amb gent com ell ni el tenen en compte. Pensen: com que he estudiat tants anys Kant, al final la seva filosofia és la veritat, perquè altrament, de què m'ha servit dedicar-m'hi tants anys? I no. Hi ha altres veritats.

Enric Casassas: "Els Rolling Stones són els Lord Byron d'avui. No obstant, el rock actual és molt acadèmic i sistematitzat."

—Des del punt de vista historicista, no es podria parlar de gent que han creat una fusió única entre inspiració lírica i música. No tindrien sentit Bob Dylan o Lou Reed.

E. C: Sí. Els Rolling Stones són els Lord Byron d'avui. No obstant això, el rock actual és molt acadèmic, massa sistematitzat.

P. R.: El rock és un gènere. I com a tal, hi ha uns esquemes que repeteix incessantment. Unes frases, unes paraules... dir *baby* de tant en tant. Però això no treu que hi hagi gent investigant.

E. C.: Penso que qualsevol dia les universitats treuran càtedres de rock. És molt difícil que signifiqui el que era en altre temps: un crit sorgit de dins, i de baix.

P. R.: El rock va néixer com un fenomen voluminós. Ara jo no detecto fenòmens col·lectius d'aquesta envergadura.

—No penseu que el techno, i la seua voluntat de viure fora del sistema comercial podria tenir el mateix significat que el rock en els seus orígens?

E. C.: Aquest tipus d'històries són modes, es cremen ràpidament. Prompte queden integrades o desintegrades. Això és el que ha passat en tot allò que va venir després del punk. Va ser l'última flamarada. El grunge ha estat una reencarnació del punk, res més.

—Però el techno és el punk dels nostres dies. Una suposada poètica del caos.

P. R.: Potser. Jo trobo que m'atordeix. I que ha canviat estructures creatives i comercials. No m'agrada, però no m'hi fico.

E. C.: Jo no m'hi fico però sí que m'agrada. Tot i que és una història una mica fantasma, conduïda per *disc-jockeis* que pispen de moltes músiques anònimes. És bo també perquè trenca amb la idea de l'autor. I en poesia per exemple, això és una pràctica recomanable: agafar fragments d'altres poemes per crear un poema propi.

—Com si foren disc-jockeis *de la poesia.*

JOSEP FRASQUET

Pau Riba i Enric Casassas. Han contribuït a obrir noves portes a la música, a la poesia i a la relació que es deriva de la seua intersecció.

La poètica viscuda com a gest

Potser en el futur, la poesia visual serà per fi conceptuada com un llenguatge planer que arribe, en el seu gest, a perforar l'emoció. Però de moment, és encara un art embrionari, tot i els llargs anys de gestació. Embrionari en el seu impuls de contacte, al qual encara són reticents molts dels qui entenen la poemàtica com un conjunt de cotilles mètriques que xifren el nombre de muses inspiradores dels rapsodes.

Josep Sou, Bartomeu Ferrando, J. M. Calleja, Raúl Galvez i Nelo Vilar són noms coneguts entre els poetes visuals del nostre país, que, amb més o menys fortuna, intenten fer arribar la inspiració mitjançant un colp d'ull. Al claustre de la Universitat de València s'ha pogut contemplar aquests dies un bocí de la seua obra, en una exposició anomenada *Poètiques*. Josep Sou va aportar peces com *No va*, deutora del sentit de l'absurd,

JOSEP FRESQUET

Un jove contempla l'exposició 'Poètiques'. Inclou obres de Josep Sou, Bartomeu Ferrando, J. M. Calleja, Raúl Galvez i Nelo Vilar.

Borrasca, on uns anyells orinen sobre el món, o *Música celestial*, on les notes rítmiques cauen del cel. Nelo Vilar enfrontava Marcel Duchamp i John Cage i aportava el dubte sobre si els poetes escapen o no a l'estadística. Raúl Galvez insinuava la identificació de l'home amb objectes o fruites amb ulls i entranyes, J. M. Calleja ironitzava sobre els Estats Units i Bartomeu Ferrando creava forces amb símbols. La resposta del públic ha oscil·lat entre la curiositat, l'al·lucinació, la indiferència, l'interès i la rialla. Com la vida mateixa. **J. M. O.**

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

A l'esquerra, el poeta Enric Casassas (fill d'Enric Casassas, antic president de l'Institut d'Estudis Catalans). A la dreta, el músic Pau Riba (nét del poeta Carles Riba). Tots dos provenen genèticament de la cultura d'elit, però se senten més còmodes en els terrenys contraculturals.

E. C.: Això ja s'ha fet. Ho feia William Burroughs. Però les innovacions en música o literatura són molt més difícils d'acceptar que les que es donen en arts plàstiques. Durant molt de temps, l'avantguarda va estar dominada per la pintura, i la gent assimila qualsevol estridència en art plàstiques molt més que en música o en poesia.

—Per regla general el que no s'entén, no agrada.

E. C.: Així ho ha dit una assistent a la nostra taula rodona. Però un altre del públic li va preguntar si entenia "el pernil". Evidentment, encara que no entenguis el pernil, te'l fots. És una metàfora. El pernil és un misteri [*rialles generals*].

P. R.: Tornant al rock, potser ha estat sempre destructiu. Ara ja està tot arrasat. No queda res a destruir.

—Però per exemple la psicodèlia, Pau, que tu tant visqueres, no tenia aquest caràcter destructiu, i la seua influència encara es deixa notar.

P. R.: La psicodèlia va ser una reivindicació de la utilització dels psicotròpics per a posar-se en sintonia, diguem-ne... en l'estat de la qüestió. De tot allò, només han quedat els psicotròpics.

E. C.: Sí, però de quina manera.

P. R.: Últimament no estic al dia en aquesta qüestió. Però em dóna la sensació que les substàncies estan molt manipulades i que estan socialment tan assimilades com l'alcohol o el cafè. Ja no representen un fenomen. Per això és ridícul que es persegueixin.

—Com diagnostiqueu avui la salut de la poesia com a gènere? Hi ha una crisi?

E. C.: Jo, d'això de la crisi, me'n foto molt. És només una manera de queixar-se com una altra.

Pau Riba: "Ara no estic al dia quant a psicotròpics, però crec que estan tan assimilats socialment com l'alcohol o el cafè."

P. R.: Homé, també, d'alguna manera l'art també és crisi. I et porta al límit per camins estranys. Un senyor que fa sabates pot portar dins tanta poesia com qualsevol tipus que escriu. La poesia és com un núvol, una pols daurada que pot afectar qualsevol.

—Com la música. Un concepte que té una relació gairebé matrimonial amb la poesia.

E. C. No és un matrimoni, és un incest. Són germanes. I lesbianes.

P. R. Sí, però hi ha molta gent que té barreres molt estranyes. A mi mai no m'han considerat un poeta sinó un lletrista.

E. C. Que trist. En realitat el cant és l'expressió màxima de la poesia. Així ho creia Holderling.

P. R. Però per exemple, en la majoria de temes de la nova cançó, els poemes musicats perden el sentit rítmic com a cant si els treus l'acompanyament musical. Es dóna com un enfrontament amb la música.

—Penseu que la nova cançó està mitificada?

P. R.: La nova cançó va ser un moviment creat artificialment, políticament volgut. A partir d'aquí s'ha creat un fenomen irregular. En els anys de plenitud de la cançó, la qüestió era que hi haguera gent dins del moviment. Qui sigui, però que hi haguera gent. Jo recordo que es feien una mena de mapes en els quals es calculava, per exemple: falten dones. O mallorquins. I en acabat s'aconseguia una correcta representació nacional. A més, hi havia una actitud del públic absolutament acrítica. I, és clar, quan el rotllo va acabar, es va donar el drama. El rotllo es va acabar quan va arribar el *pájaro* aquell [*es refereix a Josep Tarradellas*] i va dir "ja sóc aquí". Quan s'implantà l'autonomia, va deixar de fer falta la cançó. I tot va ser crítica contra els mateixos que abans s'havia aplaudit

—No considereu que l'anomenat rock català també ha estat un fenomen artificial?

P. R: No. Fa quatre o cinc anys es pensava que Sau o Sopa de Cabra eren les primeres generacions que feien rock en català. Però el rock en català va néixer amb Sisa, Oriol Tranvia o jo mateix, i era una resposta a l'artificiositat de la cançó. Potser a aquests nous grups se'ls hagi intentat instrumentalitzar.

E. C.: Jo no m'hi fixo. Només controlo si la música que sento és del meu gust o no.

Joan M. Oleaque

II CONGRÉS DE PENSAMENT

"El dia 18-X-1917 morí l'esquerra"

Això és l'endemà de la Revolució Russa; i la frase és d'Aleksandr Iàkovlev, un dels ideòlegs europeus que han reflexionat al voltant del nou debat sobre l'esquerra i la dreta, sobre l'esquerra i la nació, sobre la fi del mil·lenni i la polèmica política més actual.

JOSEP FRESQUET

Aleksandr Iàkovlev. Per tal de fer una aproximació a aquest polític rus, el periodista de TV3 i d'EL TEMPS Llibert Ferri digué: "Gorbatxov no sabia què feia, però Iàkovlev, sí."

La força de la raó, altrament del pensament, és la força de les paraules? Vet ací un recorregut per la fraseologia que els divuit conferenciants del II Congrés sobre el Pensament a la Fi del Mil·lenni han junyit a propòsit d'unes fronteres ideològiques quasi tan somogudes, d'ençà la darrera dècada, com ho han estat les línies del mapa polític europeu:

"El que succeeix és que la classe treballadora està reduïda i escindida" (Steven Lukes). "L'esquerra de la dreta és la branca catòlica, socialment més centrada" (Javier Tusell). "Sembla que la verticalitat del nacionalisme i l'horitzontalitat de l'esquerra no han estat ben assimilades amb una via nova" (Eva Serra). "Avui l'esquerra va a remolc del que fa la dreta" (Miquel Caminal). "L'Ulivo naix entorn d'un professor d'economia, catòlic i bastant corpulent, que és Romano Prodi" (J. F. Mira). "En política, no tots els partits que s'apleguen sumen" (Ramon Lapiedra). "L'Ulivo va crear unes expectatives, d'acord, però cal observar que fa una política socioeconòmica ben conservadora. A més, el repte aquí és aconseguir un punt de confluència des del nacionalisme" (Sebastià Serra). "El futur és una Europa sense controls democràtics" (Ignacio Sotelo). "Dubto que el títol del debat, que si l'esquerra, que si la dreta, la nació, no siga anacrònic per a uns Premis Octubre de 1996" (Àngel Castaneira). "Les definicions teòriques són només retòrica" (Mercè Rius). "Si l'esquerra és morta jo en sóc una aparició" (Beiras). "Ieltsin ha esdevingut Stalin i Lenin tot plegat" (Andrei Gratxev). "La idea nacional és acceptable només com a idea cultural. Cal que les Nacions Unides mantinguen les fronteres d'acord amb el seu traçat tradicional" (Semago). "Mai no hi ha hagut comunisme" (Aleksandr Iàkovlev). "L'OTAN és la possibilitat de traure Rússia del seu aïllament i rescatar-la de les forces antidemocràtiques" (Adam Michnik). "Aquest debat és absolutament desconegut als Estats Units". (Steven Lukes). "Els separatismes molt sovint no saben ser res més que una còpia dels nacionalismes estatals ortodoxos" (Javier Sádaba). "Si la dreta espanyola és l'*Abc* deu ser que jo no pertany a la dreta" (Javier Tusell). "Wilson i Lenin coincideixen a defensar el dret a l'autodeterminació perquè són imperialistes" (Miquel Caminal). "Qualsevol règim pot fer servir qualsevol idea per esdevenir totalitari; companys, que no us enreden, no demonitzeu les idees, sinó els règims" (Semago). **V. J.**

Què podrem ser l'any 2001?

Potser vostè troba que li escau la definició d'esquerrà. I, més encara, potser creu que quan parla de nació catalana enuncia una realitat sociocultural d'implicacions polítiques reals. Llavors, és segur que a hores d'ara tindrà algun maldecap.

JOSEP FRESQUET

Hi ha, si més no, dues qüestions al voltant de les quals filòsofs, historiadors i polítics professionals han encès un clima de comunió aquesta setmana a l'Ateneu Mercantil de València, és a dir, d'una banda, quin va ser l'atzar que ha imprès un significat ideològic al damunt dels mots d'esquerra i dreta i d'una altra, quins són els enemics respectius.

Steven Lukes. Engegà la seua conferència amb una expressió ambigua, *'What's left?'*, és a dir, què es l'esquerra o què en queda.

La conferència d'arrencada del sociòleg i politòleg Steven Lukes feia l'ullet jugant amb un títol anglès que tant podia demanar què és l'esquerra com què en queda, de l'esquerra; però apuntava també alguns dels eixos que reprendrien altres contertulians, i és que l'esquerra i la dreta naixen un estiu de les acaballes del segle XVIII quan diputats francesos arrengleren els seients de l'Assemblea a l'un i l'altre costat del monarca absolut. La circumstància fa exclamar Lukes que, malgrat la caiguda del mur de Berlín, "la idea d'esquerra continua essent un projecte sorgit de la Il·lustració on allò que és econòmic i social és polític, i on allò universal repudia els privilegis de qualsevol mena". Respecte als enemics, la claredat és absoluta: "La dreta manté una posició acrítica pel que fa a la globalització del mercat, que és l'explotació d'unes nacions sobre d'altres i l'expansió de la burgesia amb la seua visió esqueixada del món, així que l'enfrontament amb l'esquerra és inevitable." Potser Javier Tusell volia expressar alguna cosa semblant quan afirmava que "la crítica a aquesta dreta [del Partit Popular], que no sabem quant de temps durarà, des d'una perspectiva de centre, és que la seua actitud parteix de la no acceptació de la realitat"; és ben poc probable, però l'atzar i la coincidència feren la traveta a aquests pensadors tan divergents. Bo i sense oblidar travetes sornegueres com la d'Àngel Castineira: "Convergència i Unió està més a prop d'Iniciativa per Catalunya que no pas del PSOE o del PP."

"L'esquerra és viva per una raó: perquè a mi no em dóna la gana d'anar cap a Maastricht com un ase lligat." (Xosé M. Beiras)

Si els ponents parlaren de dreta, comptat i debatut, l'esquerra va ser la gran protagonista. Molt sovint, amb unes descripcions de partida que reien en el medi que l'envolta o, per fer servir la terminologia més gastada en aquest congrés, un sistema de capitalisme d'àmbit planetari, la desfeta dels lligams històrics amb la classe treballadora, un neoliberalisme que és ultraliberalisme però que Beiras qualifica un xic excitadament de neomercantilisme, una perversió dels valors clàssics del socialisme –ecologisme, solidaritat– que el redueix a la nostàlgia, la reculada en l'exercici de les conquistes socials, la mort del model socialdemòcrata (Ignacio Sotelo), i la incapacitat sindical de pressionar sobre el mercat.

"Això significa la mort del socialisme?" (Steven Lukes); de moment, això significa que la interrogació sempre acusa la plausibilitat de l'aplicació d'una versió del socialisme com a alternativa al capitalisme i, més recentment, la supervivència mateixa del socialisme. I tanmateix, mai no és qüestionat el capitalisme. Ignacio Sotelo convida tots els pensadors del ram a explicar per què es va produir la caiguda del socialisme real soviètic, "perquè la dreta mai no s'ho preguntarà. De fet, la dreta se'n planteja ben poques, de preguntes". És Sotelo qui assenyala,

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Pasqual Molla, diputat a les Corts Valencianes per Esquerra Unida, i l'escriptor Joan Francesc Mira; Víctor Fuentes, diputat a Madrid pel PSPV-PSOE, i l'ex-rector Ramon Lapiedra; Sebastiá Serra, membre del PSM; i el filòsof Javier Sádaba. Quasi totes les esquerres possibles.

més concretament, que la crisi dels sindicats causa la ruïna de l'últim dels intents europeus per fer del socialisme un recurs útil, és a dir, la socialdemocràcia: "Només la socialdemocràcia de la dècada dels vuitanta, la Unió Soviètica i Hitler van aconseguir la plena ocupació"; vet ací un afegitó engrescador al debat. Mentrestant, l'esquerra és viva encara "perquè l'estructura econòmica d'un país és un fet sociopolític no natural, i a mi no em dóna la gana d'anar a Maastricht, i bé prou!" (Beiras) o, segons Miquel Caminal, perquè "només l'esquerra pot pensar com serà una nació democràtica, realment democràtica." Així que, a pesar que el gros de les reflexions manejaven els llocs comuns a què han tornat frases com ara l'arxiconeguda crisi de valors o la desaparició de les definicions clàssiques, tots els camins confluïren en l'opinió de Javier Sádaba: "dreta i esquerra són tan nostres que les portem dins mateix el nostre cos; és així de senzill, i no és casual, es tracta només que l'ésser humà tendeix a orientar-se en condicions psíquiques saludables."

"D'acord, doncs, convinguem que hi ha esquerra i dreta. Res de nou. I els d'esquerra, què fem?" (Steven Lukes). "Vull defensar una causa gairebé perduda, la del nacionalisme d'esquerra, que jo crec que existeix i no solament com a realitat que fa dues concepcions compatibles, sinó també en el sentit que el nacionalisme condueix de dret a l'esquerra" (Javier Sádaba). Vet ací una introducció per a l'anàlisi de l'exemple Ulivo, una de les finestres obertes a l'esperança que, des de l'esquerra benpensant, hom provarà de convertir en el trencaglaç del capitalisme radical del segle XXI. Amb un valor específic, a més a més, perquè l'Ulivo va estar en boca d'alguns prohoms dels Països Catalans; veieu-ne uns apunts: "Sempre he dubtat que aquesta olivera puga trobar arrels a casa nostra; però com que quan contemplem altres països, posem Alemanya, encara és més irreal, qui sabria dir-nos si no hi haurà ací lloc per a la perplexitat" (J. F. Mira), "L'Ulivo apareix rere la destrossa del pentapartitto i davant el ressorgiment de la dreta thatcheriana, reaganiana, ultraliberal del Polo della Libertá. I, compte amb aquesta dada, una experiència anterior, anomenada dels Progressistes, l'any 1994 havia perdut les eleccions generals i els comicis europeus. Però l'Ulivo, és tossut" (Víctor Fuentes, diputat a Madrid

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

Dalt, a l'esquerra, una taula rodona on participaren Miquel Caminal, Eva Serra, Gustau Munoz, Alfons Cucó i Àngel Castiñeira. A la seua dreta, Ignacio Sotelo. Al costat d'aquestes ratlles, Andrei Gratxev, un polític civilitzat que no troba lloc còmode a la Rússia actual. Baix, Semago, propietari d'un luxós restaurant de Moscou i membre del Partit Comunista.

pel PSPV-PSOE), "Hi ha punts bàsics d'encontre?, parlem de polítiques culturals, de l'administració de la llibertat i de la solidaritat... crec que aquesta unitat és

JOSEP FRESQUET

possible i convenient, i urgent, vista la degradació del govern del Partit Popular, a Espanya i també ací" (Ramon Lapiedra), "Hi ha al País Valencià condicions per aconseguir la confluència; ara, cal que l'olivera done olives" (Pasqual Mollà), i "Tenim l'experiència d'Eivissa, amb una candidatura unitària que ha tingut èxit, però per a això cal que hi siguem tots" (Sebastià Serra, membre del PSM).

Finalment prengueren la paraula ells, russos, de rostres mítics de bolxevics celluts i boteruts o de trets afilats i elegants com d'irreals consellers tsaristes. El seu ha estat, amb poc marge de dubte, l'ingredient més grotesc, políticament, ideològicament, malauradament també, dins el relat de les catàstofres humanes: "El nacionalisme rus no és més que la insurgència d'un estament partidista per man-

"El viatge cap al dret públic es fa sobre estats que són monopolis de la violència, i s'hi oposen l'esquerra i el nacionalisme." (Eva Serra)

JOSEP FRESQUET

tenir els privilegis i la burocràcia del sistema; els seus fruits són la fam de més de 140 milions de persones, l'horror de la màfia", deia Andrei Gratxev. Des d'un Partit Comunista Rus en evolució, l'empresari Semago espetegava: "Us diran que la Unió Soviètica era un imperi, i jo ni hi estic d'acord: on era abans el poder econòmic?, en mans de qui és ara? Els nacionalismes no tenen cap altra arrel que l'econòmica en el seu aspecte més egoista, més cruel". Només Aleksandr Iàkovlev parlava un llenguatge europeu, encara que no tan pròxim com el francès d'en Gratxev però sí més pedagògic, quan explicava la perversió dels mots esquerra i dreta en la Rússia dels nostres dies, quan explicava que la recuperació de la pròpia identitat no tenia res a veure amb molts dels moviments nacionalitaris que patia el territori que ahir era la CEI i avui és un esclat. Res a veure amb el principi d'aclariment històric enunciat per Eva Serra: "Vivim en estats-monopolis de la violència enfrontats a fets socials i culturals amb tradició, amb història. El viatge, tinguem-ho present, de les ciutadanies cap al dret públic es fa sobre aquestes estructures". I és ací on torna a entrar la dialèctica esquerra-dreta. De cap i de nou. Mentrestant, la fi del segon mil·lenni s'acosta, silent i desapercebuda entre les rialles i l'excitació intel·lectual dels congressistes d'uns Octubre previnguts de la seua arribada.

Victorià Jiménez

SIMPOSI INTERNACIONAL AUSIÀS MARCH

Veus al planeta March

De sota el mite emergeix un Ausiàs March inestable, de dubtosa fixesa. Mestre de la doctrina amorosa, el poeta ha estat revisat per estudiosos i erudits en la matèria en el marc del Simposi Internacional sobre Ausiàs March.

JOSEP FRESQUET

Ni visqué aïllat del món ni la seua poesia passà sense crear escola per les primeres llums del Renaixement. Aquestes i moltes altres qüestions es van debatre durant quatre dies a la Capella de la Universitat de València. El Simposi Internacional sobre Ausiàs March coordinat pel catedràtic de la Universitat de València Albert Hauf ha revisat la figura i el mite del poeta valencià, tot analitzant conceptes com l'amor, la introspecció o la imaginació. Una anàlisi crítica que s'ha presentat com el preludi de la inauguració de l'Any March en el sisè centenari del seu naixement. De la mateixa manera, es va destacar l'afirmació individual de March enfront de la tradició literària, entre d'altres factors, a partir de la implantació d'un nou vulgar, el català, per a una nova lírica. Una lírica que magnificava per primera vegada, la dimensió humana, existencial per damunt dels tòpics i fixeses de la tradició provençal. Ausiàs March s'avançava així al seu temps immergint-se en una introspecció personal i analitzant, gairebé científicament, els moviments interiors a partir del debat amorós.

No obstant això, en l'obra i en la figura pervivia el substrat de les convencions de la tradició occitana, de l'amor cortès i la fin'amors. Les principals veus de la disciplina ausiasmarquiana, Marie-Claire Zimmermann, Arthur Terry, Robert Archer, Lola Badia, Constanzo di Girolamo, Lluís Cabré o Albert Hauf, entre d'altres, van presentar noves visions d'una obra poètica complexa, ambigua, en què la univocitat del discurs només és aparent, i el debat entre tradició i modernitat, entre submissió a la convenció i pionerisme passa en nombroses ocasions per una lectura profunda que ha de desbrossar els giravolts retòrics i els jocs de paraules; o la semàntica calidoscòpica amb què March descriu les accions i reaccions internes del procés amorós. En aquest sentit, Hauf ha destacat: "March, quan analitza el seu jo de manera subjectiva, esdevé un romàntic *avant la lettre*. I de Camus endavant, totes aquelles qüestions de l'estil què fem, cap on anem, etc., March s'ho planteja contínuament. I posa remei a la seua esquizofrènia mitjançant una teràpia d'introspecció i traient a la llum els seus dubtes". No hi ha dubte, doncs, que March força les escletxes del crepuscle tardomedieval tot bastint els fonaments de l'home modern. Lluny de ser una lírica de la seguretat, l'obra ausiasmarquiana és pantanosa, mixta, híbrida i fràgil. Conjuminació més aviat

Constanzo di Girolamo fou presentat per Xavier Dilla. Va tractar la relació i els límits de la tradició occitana en la producció marquiana.

JOSEP FRESQUET

JOSEP FRESQUET

La Capella de la Universitat de València (dalt) va reunir els principals estudiosos de la producció marquiana. Baix, Albert Hauf es va encarregar de presentar el professor de la Universitat de Girona Josep Pujol.

El camí cap a l'autoafirmació passa per un entramat particular de valors que responga a les necessitats del jo poètic.

aspra de postulats inamovibles i de novetat poc definida encara, en ocasions experimental. Bé que ho va encertar Joan Fuster en una fórmula aguda i sintètica: "Ausiàs March era 'un senyor feudal amb problemes d'autoconsciència'."

L'engranatge de la imaginació. El camí cap a l'autoafirmació ha de passar necessàriament per un entramat particular de valors que responga a les necessitats d'un jo poètic, conscientment sincer amb ell mateix. Un jo que reclama de la llengua una nova identitat, de la imatgeria retòrica, l'emancipació de la fixesa literària medieval; i de la imaginació, la resposta als estímuls interiors. Aquestes són algunes de les tesis que van sostenir el professor Josep Pujol, Constanzo di Girolamo (que tractà la relació i els límits de la tradició occitana en la producció marquiana) i Arthur Terry, que dictà unes paraules al voltant del procés de producció d'una imatgeria pròpia. "Fou el primer poeta independent d'esperit". Sobre aquest postulat de partida, Terry vertebrà una conferència sobre la imaginació i la introspecció en el poeta de la Safor. Si en l'edat mitjana "la imaginació no és mai lliure", en la figura marquiana assoleix una preeminència sense precedents. Ara, més poderosa que els sentits, aquesta "facultat mental que dirigeix la invenció, la retenció i l'expressió de les imatges", esdevé més poderosa que els sentits. I, per tant, sota els arquetips i les imatges visibles jau un eixam de relacions abstractes, conceptuals, que conformen l'essència mateixa de la imatge que, lluny d'oferir una significació monolítica, és el resultat complex d'aquesta ebullició interior, d'aquesta dinàmica autoanalítica.

Tot i això, la nova visió de l'home a partir de la pròpia observació i la consciència d'una identitat particular topa amb les dificultats lingüístiques –semàntiques més aviat–, per descriure una exploració íntima pionera. La inexistència d'una expressió pròpia a aquesta activitat rigorosa i sistemàtica enfronta el poeta amb la disciplina filosòfica i científica, sense que per això, segons Terry, se'l puga qualificar, com ja s'ha fet, de poeta filosòfic. "És una exageració". Utilitza, és clar, termes filosòfics per a l'anàlisi dels sentiments a partir d'arguments i fonaments de la teoria escolàstica. Se l'ha de veure doncs "no com un home del seu temps sinó com un home del nostre", perquè el jo en Ausiàs March subordina l'amor a l'autodefinició; manipula les convencions i esdevé un punt de referència essencial que determina la identitat personal del poeta. Tanmateix, l'anti-

convencionalisme marquià no pot deslligar-se encara d'una tradició medieval contra la qual lluita, però a partir de la qual escriu. Fa visible l'invisible mitjançant termes de la realitat exterior. O la dama, que per a Di Girolamo respon encara a una representació no identificada, genèrica –molt trobadoresca doncs–, però coneguda pels seus contemporanis, més que no a una presència física concreta. Lola Badía, en canvi, defensa la imatge arquetípica femenina que, a diferència de la poesia trobadoresca, posseeix en la lírica ausiasmarquiana un referent de carn i os.

En aquest sentit, esdevé delicat establir els límits entre la tradició trobadoresca i la novetat particular. Di Girolamo manté que molts d'aquells deu mil versos –tres quartes parts dels quals estan dedicats a l'amor– no obeeixen, exceptuant alguns casos, a una poesia de gènere; es tracta en la producció de March, com bé afirma Marie-Claire Zimmermann, "del coneixement de totes les formes literàries que donen pas a una refundició. Després d'inventar la nova poesia, calia reinventar el llenguatge poètic a partir del qual March reinventava, al seu pas, l'home".

Lectors, lectors... "El seu públic era principalment imaginari", afirma Zimmermann. Per tant, la seua escriptura era una activitat purament introspectiva. No per això –ni de bon tros!– la seua obra quedà al marge dels canals de difusió convencionals ni hagué de patir l'absència d'imitadors. Creà escola com el que era: mestre de la literatura sentimental. Lluís Cabré afirma que el mestre establia els dictats de la doctrina amorosa entesa aleshores com una ciència infusa; que es presentava com el metge i filòsof d'un amor modernitzat, natural, de caire psicològic però també fisiològic, tot combinant-hi elements de la tradició trobadoresca i italiana. Mentre que el seu llenguatge codifica i legitima el programa literari, la seua lírica canta la dimensió humana de la mort, la feblesa del destí. Dos factors que graviten al voltant d'una sòlida teoria amorosa jerarquitzada en tres nivells a partir d'un esquema maniqueu basat en un conjunt de forces antitètiques: terra / cel, cos / esperit, instint carnal / amor intel·lectual. Un amor interpretable, així ho creu Hauf, des dels paràmetres del platonisme cristià i a partir de la lectura dels textos religiosos i dels místics medievals. Però sota aquest discurs de la virtut, de relació esperitualitzada, Garreth Walters entreveu la presència d'un amor carnal, d'una sensualitat velada pels jocs de paraules i les ambigüitats semàntiques. Els seus seguidors, com ara Pere Torroella, van adoptar la imatgeria sentimental del doctor en la matèria. Als seus ulls, la poesia marquiana esdevé el bisturí de l'ànima. Cabré conclou que els contemporanis de Pere Torroella van tenir en la literatura del moment un valor marginal, però són els qui "aporten les notes al marge, les explicacions i detalls fonamentals per a desvetllar certs aspectes de l'obra marquiana. De la mateixa manera ofereixen en l'àmbit de les corts, des de València fins a Nàpols, la lectura i la familiarització de la dimensió sentimental i la doctrina amorosa". En definitiva, recreant-lo i glossant-lo no fan sinó estendre els valors i el missatge del gran mestre. Però hi ha més. Les paraules de Cabré contribueixen a negar un parell de mites al voltant de la figura del poeta. Precisament aquell que situa Ausiàs March, isolat del món i de la cort, en la seua residència de Beniarjó. Si així fóra, difícilment s'explicaria la permeabilitat de la Cort envers la novetat literària.

D'altra banda, si es defensa la inexistència d'una escola marquiana, des d'una perspectiva conceptual i formal, tampoc no encaixaria l'extraordinària difusió que va tenir la seua doctrina, com tampoc els nombrosos adeptes a aquella nova retòrica, en boca de Fuster, "aspra i subtil".

Eliseu T. Climent

Mentre el seu llenguatge legitima el programa literari, la seua lírica canta la dimensió humana de la mort.

ARXIU / RAFA GIL

JOSEP FRESQUET

Dalt, Xavier Dilla. Baix, Rosanna Cantavella. Els dos van participar a la taula rodona "Ausiàs March, el meu poema preferit".

V TROBADA INT. DEPARTAMENTS DE CATALÀ

El català, ara, telemàtic

Els departaments de català i les associacions internacionals de catalanística han debatut durant aquests dies a València el desenvolupament i les vies de difusió de la cultura catalana. Internet i la telemàtica són dos dels nous àmbits d'actuació.

Com cada any, la setmana de congressos que precedeix la nit dels Premis Octubre, ha servit de marc al retrobament dels departaments de català i de les associacions de catalanística. Sis edicions on s'han analitzat les febleses i les estratègies comunes per al conreu i el desenvolupament de la cultura catalana en l'àmbit universitari internacional. Tampoc no han faltat molts dels ja històrics de la Trobada com ara Til Stegmann, de la Universitat de Frankfurt o Dominic Keown de la Universitat de Cambridge.

Entre altres aspectes, es van analitzar les noves vies de difusió del català al món i, especialment, mitjançant la xarxa Internet. Així mateix es va inaugurar el primer Congrés Telemàtic d'Estudis Catalans, que enguany es dedica a Ausiàs March.

Com que en el moment del tancament de la revista no s'havien fet públiques les conclusions de la Trobada us oferim el document redactat per les universitats espanyoles que imparteixen assignatures de llengua i literatura catalanes: "Les universitats que imparteixen assignatures de Filologia Catalana fora de l'àmbit territorial català a l'estat espanyol, representades per la Universitat de Granada (la doctora Lourdes Sánchez Rodrigo) i per la Universitat de Santiago de Compostel·la (la doctora Maria Mercè López Casas), reunides a València a la VI Torbada de Departaments de Català, exposen:"

"1. Feta l'enquesta "Estat i expectatives de l'ensenyament del català a la universitat espanyola", i enviades les conclusions a Joan Colomines i Puig, comissari per a la Promoció Exterior del Català (23 d'abril de 1996), encara no se'ns ha donat cap tipus de resposta."

"2. Voldríem saber l'estat de les converses entre la Generalitat de Catalunya i el MEC sobre la possibilitat d'implantació de l'especialitat de Filologia Catalana a les 14 comunitats autònomes fora de l'àmbit territorial català (proposta enviada per la Direcció General d'Universitats de la Generalitat de Catalunya al Ministeri)."

"3. Considerem que caldria tenir en compte per començar aquesta tasca les universitats on ja hi ha estudis de llengua i literatura catalanes, on a més a més s'ha produït un augment del nombre d'alumnes amb la implantació dels nous plans d'estudi en les assignatures de català."

"4. Veiem la necessitat de potenciar les relacions interuniversitàries entre tots els centres on hi ha àrees o departaments de Filologia Catalana, tot contemplant la possibilitat de col·laboració i intercanvi científic i acadèmic entre professorat i alumnes."

"València, 25 d'octubre."

Eliseu T. Climent

RAFA GIL

Dominic Keown. Un dels històrics que no ha fallat.

Memòries d'un congrés històric

La commemoració del I Congrés d'Història del País Valencià no solament ha servit per recordar la importància cabdal de l'esdeveniment. També ha posat de manifest que en un temps d'absència de llibertats, dir "País Valencià" no era "crispador".

Paranimf de la Universitat de València. Dia 14 d'abril de 1971. 12 hores. Presideix la sessió l'Excel·lentíssim Senyor Rector Magnífic de la Universitat de València, el doctor Barcia, que es dirigeix als assistents a l'acte d'obertura del I Congrés d'Història del País Valencià amb paraules elogioses per a les noves lleis educatives que el govern del general Franco ha permès i que "inicien l'autonomia estatutària de la Universitat". El rector cedeix la paraula a l'almirall Juli Guillén Tato, que, amb l'uniforme blanc de la Marina, llegeix la conferència d'obertura: "Els camins dels catalanismes en la parla marinera castellana", un estudi propi de la influència del català sobre el vocabulari mariner castellà. La sala era plena de les màximes autoritats: representants de la Diputació, el Govern Civil, l'arquebisbat i l'exèrcit. Tot això s'havia aconseguit gràcies al fet que el secretari general del Congrés, Emili Giralt, i el seu equip havien demanat el vist-i-plau a la més alta instància, el ministre d'Educació, el valencià Josep Lluís Villar Palasí, que acceptà de bon grat.

25 anys després. Paranimf de la Universitat de València. 25 d'octubre de 1996. Presideix la sessió l'Excelentíssim Senyor Rector Magnífic de la Universitat de València, el Doctor Pere Ruiz, que cedeix la paraula a l'organitzador de l'acte commemoratiu del I Congrés d'Història del País Valencià, el catedràtic d'Història Medieval, Antoni Furió. "El congrés va ser una magna i fecunda trobada acadèmica que marcà un veritable punt d'inflexió en la historiografia valenciana, la rescata de l'autarquia intel·lectual en què vegetava, la connectà amb les preocupacions i els mètodes de la historiografia europea i, sobretot, la comunicà amb el país, amb els problemes i els interessos de la societat valenciana", afirmà Furió. L'historiador Manuel Ardit destacà la importància del Congrés en la historiografia i que l'esdeveniment és deutor de *Nosaltres, els valencians* de Joan Fuster i de tota una sèrie de professors que aterraren a València, des d'Emili Giralt fins a Ernest Lluch, passant per Reglà, Tarradell, Jover, Giralt i Josep Fontana i que iniciaren un procés de renovació. Alfons Cucó, que aleshores fou un altre membre de l'organització del congrés, va destacar també la seua importància, la feina efectuada pels historiadors que després eixirien de la universitat valenciana.

El qui fou secretari general de l'organització del congrés, Emili Giralt, rememorà fil per randa la gestació i part de l'esdeveniment i especialment aquella sessió inaugural on un valencià almirall de la marina parlava sobre la influència del català en el castellà dels mariners, reconeixent implícitament la unitat de la llengua i sota un epígraf que deia clarament "País Valencià". També recordà aquella sessió el rector Pere Ruiz, que posà de relleu que, 25 anys després, l'ús d'aquell terme per referir-se al nostre territori s'ha convertit, segons alguns, en "paraules per a crispar i dividir els valencians".

La sala era plena de joves historiadors i vells testimonis d'aquella primera sessió, però no hi havia cap de les màximes autoritats: ni representants de la Diputació, ni del Govern Civil, ni de l'arquebisbat ni de l'exèrcit. Ni tan sols de la Generalitat.

Àlex Milian

JOSEP FRESQUET

Emili Giralt i, al fons, Pere Ruiz. La commemoració del Congrés d'Història no va comptar amb la presència de cap de les màximes autoritats valencianes.

Estellés, l'hereu de March

El paranimf de la Universitat de València es va omplir a vessar en l'acte de presentació del 'Mural del País Valencià', testament poètic de Vicent Andrés Estellés. Ha estat la principal novetat editorial d'Edicions 3 i 4. Però no l'única.

Va semblar com si tots els accents del món s'haguessin reunit en la sala. Els noms d'Estellés i de March es van unir a través de sis segles d'història convocant amb el seu magnetisme tota la força dels mots. L'acte de presentació del *Mural del País Valencià* va servir alhora de tret de sortida de l'Any Ausiàs March i es convertí en un dels actes més intensos de la setmana dels Octubre.

Presidit –com toca– pel rector de la Universitat de València, Pere Ruiz, l'acte va comptar amb la presència de destacades personalitats de la cultura catalana i un nombrós públic que ocupà seients i passadissos. Destacaven els rectors de totes les universitats dels Països Catalans, aplegades en l'Institut Joan Lluís Vives, els familiars del poeta de Burjassot i també l'ex-president andorrà, Oscar Ribas, que va voler celebrar el seu seixantè aniversari deixant els Pirineus i acostant-se a l'Horta. L'endemà, dissabte, Ribas seria homenatjat per sorpresa durant la cerimònia de lliurament dels Premis.

Joan Francesc Mira dirigí l'acte, que s'inicià amb la ponència magistral del doctor Dominic Keown, professor titular d'Hispàniques de la Universitat de Glasgow. Amb un perfecte català, suaument acomboiat per un inconfusible accent de les illes britàniques, Keown dissertà sobre "Vicent Andrés Estellés: entre el particularisme i l'universalisme". Els paral·lelismes entre Estellés i Ausiàs March van ser presents en bona part de la intervenció del professor escocès. "No es pot entendre Estellés sense March", digué. I anà més enllà, afirmant que el de Burjassot fou l'"hereu líric" del creador de "Veles e vents".

Segons el professor Jaume Pérez Montaner, el 'Mural' "és una obra insòlita, i única en qualsevol literatura actual".

Sobre el *Mural del País Valencià*, Keown es congratulà que "per fi s'hagi pogut publicar el testament poètic d'Estellés", poeta que "en qualsevol país normalitzat ja tindria el reconeixement que tenen els Pablo Neruda i companyia". El ponent no s'oblidà tampoc de constatar la paradoxa: que el més gran poeta valencià contemporani és víctima de l'oblit de les institucions pròpies del país al qual ell va cantar.

Keown analitzà les característiques de la llengua d'Estellés, marcada per trets dialectals del poeta, tot posant de manifest la connexió entre la particularitat del llenguatge i dels temes amb la dimensió global de la seva obra.

Després de Keown parlà el professor titular de filologia catalana de la Universitat de València Jaume Pérez Montaner, que ha tingut cura de l'edició del *Mural del País Valencià* per encàrrec de 3 i 4. El títol de la seva ponència fou "Vicent Andrés Estellés: a l'ombra d'Ausiàs March". Pérez Montaner qualifica el *Mural* de "llibre de llibres, l'obra més ambiciosa i definitiu testament poètic d'Estellés". Per la seva temàtica, volum i estructura –continua el professor–, el *Mural del País Valencià* "és una obra insòlita, i única en qualsevol literatura actual".

Recolzant-se en l'olfacte poètic de Joan Fuster, Pérez Montaner enllaçà el poeta de Burjassot amb la tradició dels grans poetes valencians en llengua catalana del segle XV. "March és el pare poètic d'Estellés, el gran precursor de la seva poesia. Per a Estellés és el gran ídol".

Eduard Voltas

RAFA GIL

Pere Ruiz i Eliseu Climent, amb el 'Mural del País Valencià'. A l'acte estaven també els rectors de totes les universitats dels Països Catalans, els familiars d'Estellés i l'ex-president andorrà Òscar Ribas.

Les altres novetats de 3 i 4

Emanuel Severino, 'Més enllà del llenguatge'. El director del Departament de Filosofia i Teoria de les Ciències de la Universitat de Venècia, Emanuel Severino, manté, en aquesta obra que inaugura la col·lecció "L'Hora del Present" d'Edicions 3 i 4, un diàleg amb algunes de les filosofies cabdals de la contemporaneïtat. Es tracta d'un seguit d'argumentacions que obliguen a plantejar-se qüestions com: pot oferir la tècnica el remei contra els danys que produeix? Fins a quin punt la tècnica és la teologia de la nostra època? L'amor i la tolerància no són també formes de violència, com l'odi i la intolerància?, entre d'altres.

Tzvetan Todorov. 'La vida en comú'. En el segon volum de la col·lecció "L'Hora del Present", el director de recerca del Centre National de Recherches Scientifiques de França, Tzvetan Todorov afirma que la sociabilitat no és una maledicció, sinó una modalitat de l'alliberament i que, per tant, cal desempallegar-se de les il·lusions individualistes, perquè no hi ha plenitud fora de la relació amb els altres.

Llibert Ferri. 'Caiguda i retorn (De Gorbatxov a Ziugànov. 1988-1995)'. Aquest recull de seixanta-cinc articles dels gairebé dos-cents que el periodista Llibert Ferri ha publicat EL TEMPS serveix per fer un repàs analític dels canvis evolutius i els daltabaixos a l'Europa central i oriental. Des de la *perestroika,* l'ensorrament dels règims satèl·lit i la caiguda de Gorbatxov fins a les sacsejades del règim de Ieltsin i el retorn d'un poderós Partit Comunista rus liderat pel nacionalista Ziugànov.

Vicent Usó Mezquita. 'La mirada de Nicodemus'. Aquesta novel·la, premi Ciutat d'Elx de 1995, se situa a la Roma de 1963. Cesare da Castel, mestre d'obres de la catedral de Sant Pere i home de confiança de Michelangelo Buonarroti, és assassinat en circumstàncies estranyes. Aquest és el punt de partida d'una trama d'intrigues i ambicions en què es veuran involucrats el mateix Michelangelo, el seu amic íntim, el noble romà Tomaso di Cavalleri, un assassí amb un estrany senyal a la mà, la prostituta amb qui conviu, un alt funcionari vaticà que manté amors clandestins amb una noble toledana, un cardenal astut, un arquitecte sense escrúpols i fins i tot el mateix papa Pius IV.

Jordi Galceran. 'Paraules encadenades'. Obra guanyadora del vintè premi Born de Teatre 1995 convocat pel Centre Artístic de Ciutadella de Menorca, *Paraules encadenades* està protagonitzada per un psicòpata i la seua víctima, segrestada en un espai sense possibilitat de fugida aparent. Dos personatges que ens descobreixen una història, la seua, on la veritat i la falsedat pengen d'un fil prim. En la recerca de la veritat que els ha portat fins a aquesta situació extrema, el per què de tot plegat fa girangonses, el paper de botxí passa de mà en mà i el que semblava un final previsible es transforma en inevitable.

OCTUBRE

1 2 3 4 5 6

7 8 9 10 11 12 13

14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27

28 29 30 31

XXV Premis OCTUBRE

Gran Coronas es una sabia combinación de Cabernet Sauvignon y Tempranillo. Un vino tinto superior. Excelente. De color rojo profundo y paladar rico; de aroma denso y aterciopelado. Un vino que hace grandes a los mejores platos de carne y sublimes a las nobles recetas de caza. Gran Coronas de Torres.

Quan, al 1989, l'exèrcit soviètic es retirà de l'Afganistan, posà fi a una guerra contra els mutjaidins, una resistència formada per una diversitat de forces. Dels talibans, no n'hi havia indicis. Els talibans són un subproducte del 'nou ordre' creat des de la Guerra del Golf.

Al servei del 'nou ordre mundial'

Taliban només vol dir, en llengua paixuna, "estudiant", i designa, particularment, l'estudiant de la xària –que és tant com dir l'Alcora, llegat escrit de Mahoma– i de la sunna –tradició històrica, no escrita, de l'islamisme–. Durant la guerra dels anys 80 una allau de refugiats afganesos inundà l'oest i el sud del Paquistan, on trobaren l'acollida dels seus germans islàmics. I un cop més la solidaritat entre els pàries esdevingué la millor llavor de l'islamisme radical. Els joves refugiats, d'ètnia paixuna, van tenir l'opció d'integrar-se a les *madrasses* (escoles islàmiques, finançades per la monarquia saudita). Quan al 1992 els mutjaidins van prendre Kàbul i el règim pro Moscou de Nagibul·lah s'esfondrà, a l'altre costat de la frontera ja eren desenes de milers els joves talibans que es delien per tornar a casa i exercir-hi una intensa pressió en defensa de l'ètnia paixuna i d'una aplicació més rigorosa de la xària, a l'estil del Paquistan.

El suport que els EUA donen al Paquistan i als talibans respon a interessos econòmics molt concrets. Les reserves de petroli del Kazakhstan, els filons d'or de l'Usbequistan o els jaciments d'argent del Tatgiquistan condicionen la política nord-americana respecte a aquesta regió.

A molts occidentals, els ha sorprès l'aparició d'un moviment integrista islàmic que no és xiïta, sinó sunnita, l'altra gran branca musulmana. Després d'anys de desinformació sobre l'Iran, de règim xiïta, molts han caigut en l'error d'identificar xiisme (primera ruptura de l'islamisme) amb fonamentalisme. Res a veure, hi ha integristes sunnites (l'Aràbia Saudita i els talibans, com el catolicisme té els seus Lefevre), integristes xiïtes (l'Iran i l'Hezbol·lah, com els protestants tenen el seu Ian Pasley) i hi ha, afortunadament, gent oberta i equànime pertot arreu.

Tanmateix, res no feia pensar que, d'aquell jovent, n'havia de sorgir un moviment militar, religiós i polític capaç de controlar, en poc més de dos anys, les tres quartes parts del territori afganès i la capital. L'any 1992 Mohàmmed Omar, l'actual líder taliban, era tan sols un mestre destacat de la *madrassa*, quan Kàbul era en mans del tatgic Massud –nomenat "el tigre del Panxir"– en guerra oberta pel control de la capital i del país, amb Rabbani, també tatgic, i Jekmatiar, paixú i musulmà. Els talibans no apareixen en escena fins al 1994, quan Islamàbad decideix prescindir de Jekmatiar. El novembre d'aquest mateix any forces talibanes provinents de la ciutat paquistanesa de Quetta s'apoderen de l'enclavament afganès de Kandahar, després d'un combat excepcionalment breu, gràcies a la seva superioritat numèrica i a un material molt més modern i potent que no pas el dels mutjaidins.

Després de l'establiment del front comú mutjaidí contra els talibans, és impossible de fer prediccions sobre el futur del país.

Miracles dels dòlars de Satan. Des del 1980 la guerrilla afganesa instal·la la rereguarda al Paquistan d'on rep assessorament dels serveis secrets, suport logístic de l'exèrcit i armament de procedència xinesa. Amb crèdit il·limitat, els mutjaidins havien rebut un flux constant d'armes nord-americanes procedents de l'Aràbia Saudita. Aquest flux, lluny d'aturar-se amb la presa de Kàbul al 1992, es va incrementar en benefici dels talibans. Tenir l'arsenal cobert va permetre al moviment dels joves sunnites radicals de condemnar el cultiu, el comerç i el consum de l'opi (l'Afganistan n'és el segon centre productor del món) durant tot un any d'avenç militar des del sud. Però, a vegades, un dòlar és més ràpid que no un míssil, i els talibans han reprès la producció i exportació de l'heroïna des del 1995, ço que els ha reportat uns ingressos econòmics que el mutjaidins invertien a pagar armament i recursos i els talibans han destinat generosament a comprar els adversaris de les milícies mutjaidines.

Els dos objectius proclamats pels talibans: posar fi a l'enfrontament de les milícies i aplicar radicalment la xària a tot l'Afganistan, són difícilment compatibles i travessen circumstàncies desiguals. La religió imposada a bastonades no acostuma a fer arrels gaire profundes: a la desconfiança de les ètnies no paixunes (tatgics, usbecs

ARXIU / EFE

i atzars, aquest darrers de religió xiïta), s'hi afegeix la malavinença de quasi tota la població amb l'integrisme religiós. Resistents perseguits ahir, reconqueridors avui, els talibans són un exèrcit d'ocupació al seu propi país, envoltats d'una població que no els estima i d'aliats de lloguer. Les baralles entre les milícies mutjaidines s'han acabat, i a les sis províncies del nord, especialment a la vall del Panxir, s'ha constituït un front comú contra els talibans, que amenaça Kabul. La guerra a l'Afganistan és lluny d'acabar-se i és impossible de fer prediccions sobre el futur del país, a diferència del Paquistan on es pot afirmar que, després dels talibans, res no tornarà a ser igual.

Els talibans s'han nodrit, al Paquistan, d'un doble suport. D'una banda, dels interessos de l'estat per obrir-se una via cap a les antigues repúbliques soviètiques de l'Àsia central, contra l'Índia i l'Iran, els principals oponents de la regió. Un govern aliat, a Kàbul, és la condició per obrir l'Organització de Cooperació Econòmica (OCE), integrada per l'Azerbaitjan, el Kazakhstan, el Tatgiquistan, el Kir-

ROSANNA PUCHADES

Els talibans pretenen que s'apliqui radicalment la llei islàmica a tot l'Afganistan. La majoria de la població veu amb desconfiança l'integrisme radical d'aquesta guerrilla.

ARXIU / EFE

Els talibans han conquerit tres quartes parts del territori afganès amb el suport del Paquistan. Aquesta guerrilla també ha rebut un flux constant d'armes i municions nord-americanes procedents de l'Aràbia Saudita.

guizistan, l'Usbequistan, el Paquistan i l'Afganistan, a més de l'Iran i de Turquia, que privilegien les relacions bilaterals. D'una altra banda, els sectors més conservadors de l'exèrcit –capitanejats per l'actual ministre de l'interior, el general Nasirulakh Babar– avui aliats de circumstàncies de Benhazir Butto, aposten per una inversió a l'Afganistan que acabarà donant rèdits al Paquistan. El reforçament de l'ortodòxia religiosa i la influència sobre una mena de legió armada de quinze mil a vint mil talibans són factors que poden tornar a convertir el "parlamentarisme tutelat", vigent a Islamàbad, en un règim militar investit d'una pàtina d'ortodòxia islàmica.

L'amic del meu enemic també és el meu amic. Ens anem acostumant a veure contingents de l'Índia, i sobretot del Paquistan, als cossos de pau de l'ONU. Això només és una mostra de l'interès de tots dos estats per fer-se valer de Washington en el nou context mundial. Històricament enfrontats, l'Índia i el Paquistan han estat respectivament aliats amb Moscou i Pequín. L'extinció de l'ajut soviètic i els canvis de la política exterior xinesa, disposada a minvar l'exportació d'armament al Paquistan per tal de tranquil·litzar Nova Delhi i obtenir contrapartides dels EUA, no han pas dut a un acostament entre Islamàbad i Nova Delhi. Curiosament, si la tensió creix, sobretot per la reivindicació de la sobirania sobre el Caixmir, les polítiques d'aquests dos adversaris coincideixen plenament en un punt: guanyar el favor dels EUA, oferint-se d'aliats en els conflictes asiàtics. Washington es deixa estimar dins la seva nova política: mentre va durar la "guerra freda" es compraven aliances a qualsevol preu i va ser molt de moda el "govern de palla"; avui les noves tendències en el disseny de la política exterior nord-americana semblen privilegiar el "no-govern" i les situacions sense sortida, alhora que es mantenen línies de diàleg directe amb totes les parts: Moscou, Pequín, Nova Delhi, Islamabad i, també, Teheran o Bagdad.

La política dels EUA no respon solament a consideracions geostratègiques, contra l'Iran, l'Iraq i les repúbliques musulmanes de l'antiga URSS, sinó també a objectius econòmics molt concrets. Al Kazakhstan es calcula que hi ha la quarta part de les reserves mundials de petroli, la companyia Chevron ja hi ha invertit més de deu mil milions de dòlars, guanyant per mà el consorci AGIP-British Gaz i enfrontats tots a les ofertes russes. A l'Usbequistan, a la frontera nord de l'Afganistan, hi ha els filons d'or més importants del planeta, amb una producció estimada de cinquanta tones netes l'any. Al nord-est, el Tatgiquistan té el que podrien ser els jaciments d'argent més grans del món. Després d'haver menystingut, durant anys, el Paquistan i d'haver-lo penalitzat per la seva política nuclear, el president Clinton va adreçar-se al Congrés per parlar del Paquistan com "d'un país democràtic i modern" que, malgrat el seu islamisme, combat la droga i el terrorisme i proporciona molts efectius a les operacions de pau de l'ONU. Islamàbad ha signat un acord d'importació de gas amb el Turcmenistan, de tres mil milions de dòlars d'inversió en un gasoducte que travessa l'Afganistan des de Herat fins a Kandahar i Quetta. Dins el marc dels acords de l'OCE, el Paquistan te previst d'estendre la seva xarxa de fibra òptica, via l'Afganistan. De manera que, si els talibans són la mà d'Islamàbad, Washington dóna la mà als talibans, almenys mentre l'aliança dels governs ex-comunistes de les repúbliques de l'ex-URSS, recolzats en els moviments tatgics i usbecs, no capgiri la relació de forces.

Aleshores, potser parlaríem dels drets humans.

Pau Pons

Organitza un Grup de Treball per a la divulgació i promoció de la Societat Civil.

A totes les Fundacions interessades, contactar amb la Coordinadora Catalana de Fundacions al

Telf. 487.01.30

COORDINADORA CATALANA DE FUNDACIONS

Passeig de Gràcia, 69, 5à. despatx 3, 08008 Barcelona

El Club de Lectors dels Països Catalans

Nou catàleg: Tardor 1996

Si encara no n'és soci, comuniqui'ns-ho per carta, telèfon o fax i l'informarem.

GRUP DEL LLIBRE
avinguda de l'Hospital Militar, 24 - 08023 Barcelona
Tel. (93) 415 34 10 - Fax (93) 415 62 91

ToTes les PUBLICACIONS

de ToTes les INSTITUCIONS

Ministeris
Comunitats autònomes
Diputacions
Ajuntaments
Altres administracions

Subscripcions i venda
de butlletins i diaris oficials (BOE, DOGC i BOP)
el mateix dia que es publiquen.

DEL LLIBRE DE PRESTIGI
AL TEXT MÉS ESPECIALITZAT

TOTES les publicacions
editades per aquestes institucions
les podeu trobar aquí.

llibreria de la DIPUTACIÓ

Londres, 57
08036 Barcelona
telèfon 402 25 00
fax 402 25 15

Institut d'Edicions
Diputació de Barcelona

Liamine Zeroual. Està perdent a poc a poc el suport de totes les potències europees.

Algèria: un referèndum contra els islamistes

El president d'Algèria, Liamine Zeroual, ha convocat un referèndum per al proper dia 28 amb la intenció d'il·legalitzar els partits islamistes i berbers enmig d'una situació cada cop més insostenible.

La decisió del president d'Algèria, el general Liamine Zeroual, de convocar un referèndum amb la finalitat de prohibir els partits islamistes i berbers no ha sorprès gens les principals formacions de l'oposició, laica o islamista. La consulta, que es farà el dia 28 de novembre, és un pas més en el pla dissenyat pel president Zeroual de buscar una legitimitat democràtica sense haver de dialogar amb el Front Islàmic de Salvació (FIS) clandestí i els partits que continuen demanant una sortida negociada del conflicte que viu el país magribí des de fa quasi cinc anys.

En el referèndum es votarà una reforma de la constitució per la qual Algèria adoptarà tres principis bàsics, islam, arabisme i berberisme, que no podran ser utilitzats "amb finalitat política". Per tant, les formacions que ara es diuen islamistes, com el FIS, o defensen la cultura berber, seran il·legalitzades per sempre més.

Aleshores, sense oposició, Zeroual podria convocar per a l'any que ve unes eleccions legislatives, que guanyaria fàcilment el règim militar. El novembre del 1995 es va escriure la primera fase d'aquest pla amb les presidencials, en les quals va vèncer Zeroual. En aquesta consulta, tampoc no hi van participar candidats dels principals partits. L'islamista moderat Mahfoud Nahnah, de Hamas, va quedar en segon lloc.

La mesura amenaça d'aïllar encara més el règim militar. Zeroual ha exhaurit el crèdit polític guanyat fa un any, quan semblava que, després de la victòria electoral, iniciaria contactes amb els islamistes. Fins i tot el FIS, en un gest audaç, es va atrevir a reconèixer el triomf del general.

En aquest any, Zeroual no ha fet res per desblocar un conflicte que ha causat la mort de més de 20.000 persones. Al contrari, la seva obstinació a negar el paper que correspon als islamistes en la societat algeriana ha radicalitzat les posicions. El sector més intransigent dels militars continua defensant el llenguatge de la repressió per posar fi als insurgents, comparant aquesta crisi amb la guerra d'alliberament contra els francesos (1954-1962).

Entre l'oposició regna el desconcert. Els dos líders del FIS empresonats, Abasi Madani i Ali Belhadj, que han demanat moderació en moltes ocasions als seus seguidors, a l'espera d'un gest del govern, han estat desautoritzats unes quantes vegades pels dirigents de la guerrilla. Els atemptats de l'Exèrcit Islàmic de Salvació (EIS, braç armat del FIS) i del Grup Islàmic Armat (GIA), més radical, són cada cop més agosarats i tan cruels com sempre. La mort del batlle d'Alger, Alí Bucetta, el dia 21, és un exemple de la capacitat d'actuació dels rebels, que es mouen amb agilitat per la capital. Bucetta va morir quan li van atacar el vehicle amb què circulava, prop del Ministeri de Defensa i de la seu del cap de govern.

ARXIU / EFE

Els atemptats dels grups islamistes són cada cop més agosarats. Les peticions de moderació dels líders del FIS empresonats no han trobat resposta.

El conflicte impedeix la reactivació d'una economia que ja seria paralitzada si no fos pel sector dels hidrocarburs. El pla d'ajustament estructural, auspiciat pel Fons Monetari Internacional (FMI), en la pràctica no s'aplica perquè el govern militar no es veu en condicions d'acomiadar més treballadors ni de vendre unes empreses que no vol ningú. Els islamistes, que havien respectat la indústria del petroli, han actuat últimament contra els seus treballadors, causant un nou trastorn a Zeroual i l'alarma entre les firmes estrangeres.

Els únics que confien en els militars són els països europeus, i sembla que se'ls acaba la paciència. Alemanya ja fa temps que no accepta les consignes de França, valedora de Zeroual, i ha permès que s'hi hagi instal·lat un representant del FIS. França també dóna signes de cansament, i Espanya aposta pel règim militar, com ho demostren els continus viatges dels alts càrrecs del govern espanyol a la capital algeriana.

Antoni Castel

Generalitat de Catalunya
Departament d'Indústria, Comerç i Turisme

FIRES 95 CATALUNYA

novembre

FIRES INTERNACIONALS I ESTATALS

8-10 Reus
SAVI'96
Saló de la Visió
Òptica, oftalmologia, contactologia, audiometria i astronomia
Informació Tel 977/31 72 15

12-16 Barcelona
MAQUITEC
Fira Industrial de Barcelona
Màquina-eina, soldadura i afins
Informació Tel 93/233 22 22

15-17 Barcelona
NIVÀLIA
L'Esplai a la Neu
Estacions d'esquí, productes i serveis per als esports de neu i muntanya
Informació Tel 93/233 22 22

16-24 Barcelona
SALO NÀUTIC INTERNACIONAL
Embarcacions, motors,accessoris,complements i serveis
Informació Tel 93/233 22 22

FIRES D'ÀMBIT CATALÀ, COMARCAL I LOCAL

1-3 Mollerussa
AUTOTARDOR
Fira de l'Automòbil i Vehicles d'Ocasió
Automòbils i vehicles d'ocasió
Informació Tel. 973/60 07 99

1-10 Cornellà de Llobregat
FIRA-MERCAT DEL VEHICLE D'OCASIÓ
Vehicles d'ocasió
Informació Tel. 93/474 02 02

2 Vilaller
FIRA DE TOTS SANTS
Bestiar boví i maquinària agrícola
Informació Tel. 973/69 81 47

2 Bagà
FIRA DE TOTS SANTS
Bestiar, maquinària, automoció, artesania i comerç en general
Informació Tel. 93/824 40 13

2-3 Puigcerdà
FIRA DE PUIGCERDÀ
Multisectorial, amb especial incidència en el sector del bestiar equí i maquinària agrícola
Informació Tel. 972/88 05 42

2-3 Vila-rodona
FIRA AGROPECUÀRIA DE VILA-RODONA
Maquinària agrícola i els seus accessoris, automòbils, mostra comercial
Informació Tel. 977/63 80 06

2-4 Barcelona
EXPA-EXPO MOSTRA
Fira de Papereria i Regal
Articles de paper, regal i regal informal
Informació Tel. 93/209 41 59

3 Olost
FIRA D'OLOST
Exposició de productes de la indústria, artesania i serveis
Informació Tel. 93/ 888 02 11

7-8 Sort
FIRA DE NOVEMBRE
Maquinària agrícola, vehicles,ramaderia, artesania
Informació Tel. 973/62 00 10

7-10 Vilanova i la Geltrú
FIRA DE NOVEMBRE
Multisectorial
Informació Tel. 93/814 43 27

8-10 Vic
VIC ESPORT
Articles esportius, agències de viatge, gimnassos, clubs, entitats esportives
Informació Tel. 93/883 29 37

9-10 Mataró
ARTESANS A LA PLAÇA
Artesania no alimentària
Informació Tel. 93/758 24 53

9-10 Salàs de Pallars
FIRA DE TARDOR
Bestiar oví, boví i equí
Informació Tel. 973/67 60 03

10 Vilanova de Meià
FIRA DE LA PERDIU
Perdius, faisans, guatlles, periquitos i tota mena d'aus
Informació Tel. 973/41 50 05

12-15 Barcelona
MERCASEGURO
Productes del sector assegurador
Informació Tel. 93/426 12 90

15-17 Cornellà de Llobregat
AGROTUR
Saló del Turisme Rural, Productes Agraris i Denominació d'Origen
Foment del turisme rural, exposició de productes agraris i Denominació d'Origen
Informació Tel. 93/474 02 02

15-17 Reus
TOT NUVIS
Fira dels Nuvis, Complements,Cerimònia i Comunió
Tots els sectors i complements relacionats amb el món de les cerimònies
Informació Tel. 977/31 72 15

22-24 Banyoles
FIRA DE SANT MARTIRIÀ/ FIRESTANY '96
Multisectorial
Informació Tel. 972/57 55 73

22-24 Manresa
EXPONOCES
Productes i serveis per a casaments
Informació Tel. 93/874 05 05

22-24 Manresa
EXPO-NEU
Estacions d'esquí, comerç d'articles esportius, empreses i clubs d'esports d'aventura, productes per a l'hivern i la neu
Informació Tel. 93/874 05 05

22-24 Girona
TOT NUVIS
Productes i serveis per a casaments i comunions
Informació Tel. 972/41 91 00

23 Esterri d'Àneu
FIRA DE SANTA CATERINA
Multisectorial
Informació Tel. 973/62 60 05

23-24 Organyà
FIRA DE SANT ANDREU
Bestiar boví i equí
Informació Tel. 973/38 30 07

29 nov- 1 des. Constantí
FIRA MULTISECTORIAL DE CONSTANTÍ
Indústria, comerç i serveis
Informació Tel. 977/52 05 21

30 nov- 2 des. Torroella de Montgrí
FIRA AGRÍCOLA, RAMADERA I COMERCIAL DE SANT ANDREU
Maquinària agrícola i productes agrícoles i ramaders; exhibició i concurs de bestiar; automoció,artesania, fira comercial
Informació Tel. 972/75 83 00

VIDEOTEX - INTERNET

*Dades disponibles al Servei Videotex de la Generalitat de Catalunya a través de la xarxa Ibertex, telèfon 031, codi *Catalunya#. Per accedir a l'Internet, teclegeu: http://www.gencat. es.*

RAMON MANENT

El passat interactiu

El Museu d'Història de Catalunya ofereix un exhaustiu repàs de la vida del nostre país des dels orígens fins el 1980. A banda de la informació convencional s'hi poden trobar escenografies que reconstrueixen des d'una vivenda medieval a un bar dels anys 60. El visitant es pot immergir en aquests ambients i ser per uns instants part de la història.

Entre les noves i velles edificacions que conviuen en el remodelat Port Vell de Barcelona, destaca l'imponent edifici dels antics Magatzems Generals, construït l'any 1901. Poc devien imaginar els barcelonins de l'època que, a finals del segle que aleshores començava, aquell edifici hostatjaria la seu del Museu d'Història de Catalunya.

Aquesta carcassa de fa gairebé cent anys ha estat oportunament arranjada i amaga en el seu interior un espai *high-tech* molt ampli i atractiu que permet al visitant endinsar-se en el passat sense tenir la sensació que visita un indret antic.

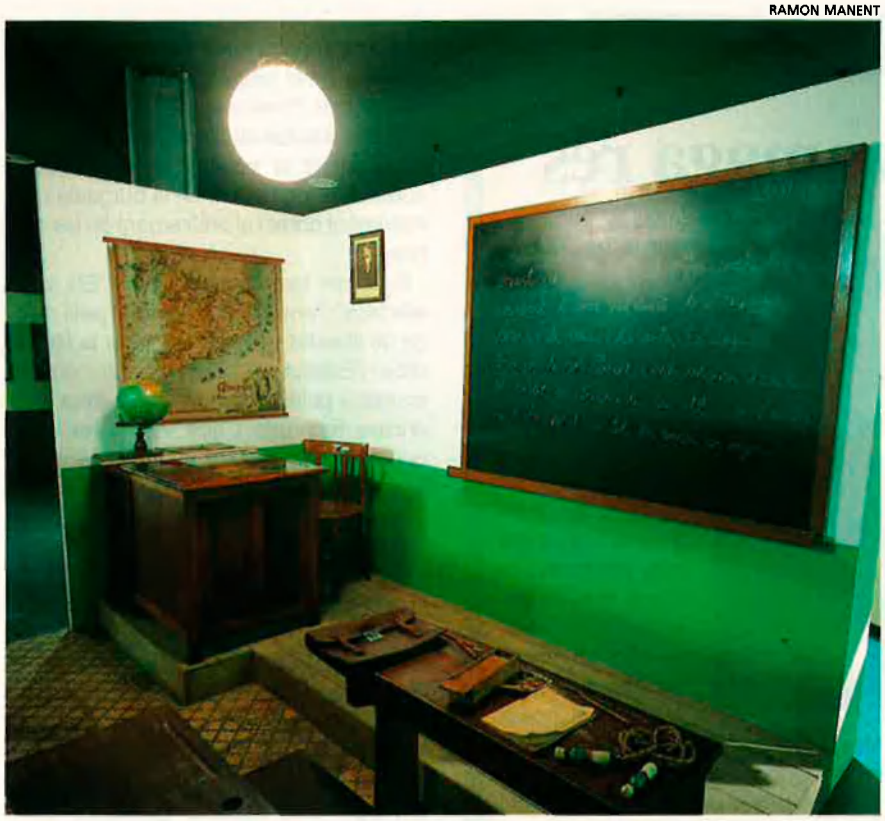
Perquè aquesta ha estat la idea principal: mostrar la història amb l'ajut dels elements museogràfics més moderns. Objectes, documents, maquetes conviuen en plena harmonia amb pantalles, peces audiovisuals i punts d'informació que permeten accedir a bases de dades. En total, el museu ocupa uns 13.000 metres quadrats, dels quals 4.500 estan destinats a mostrar la Història de Catalunya.

Després de franquejar l'entrada principal, una escala mecànica condueix a la planta segona i allà és on comença l'exposició permanent, que ocupa també la planta immediatament superior

Viatge en vuit etapes. El seguiment de l'exposició és cronològic i es divideix en vuit etapes. El pas d'una etapa a l'altra no respon només a canvis polítics. Aquestes vuit etapes, que corresponen a vuit àmbits diferenciats de l'exposició, inclouen també informacions culturals, tecnològiques, econòmiques i altres sobre la vida quotidiana.

El primer d'aquests àmbits ens parla de *les arrels de Catalunya*; des de les restes de l'home erecte localitzat al Rosselló –i que té uns 450.000 anys– fins a la presència islàmica, entremig els ibers, els grecs, els fenicis i els romans. A aquests darrers devem gran part del que som. El nostre dret i la nostra llengua provenen de la seva civilització. El cristianisme, un altre element clau de la història de Catalunya,

RAMON MANENT

també ens arriba en aquesta etapa.

El segon àmbit té el nom d'"El naixement d'una nació" i ens explica que Catalunya va néixer políticament com una terra de frontera: era aleshores el límit Sud d'Europa. Al voltant de l'any 1000 els comtes de Barcelona esdevenen sobirans. Apareixen els mots "Catalunya" i "català" i més endavant augmentarà la vinculació amb Aragó –amb la unió dinàstica– i amb Occitània. És l'època del feudalisme i la pagesia ha d'oferir el fruit del seu treball a canvi de protecció.

El tercer àmbit que ens mostra l'exposixió es diu "La mar nostra" i inclou la formació progressiva de les institucions polítiques catalanes, l'expansió per la Mediterrània i la pesta negra del 1348, que marcarà l'inici d'un temps de crisi econòmica, social i demogràfica.

Els segles XVI, XVII i principis del XVIII són la quarta etapa del viatge i ens fan veure una Catalunya vinculada a l'Imperi dels Àustries –"A la perifèria de l'Imperi"– però no pas de forma còmoda, ans el contrari, en una tensió continua entre el tarannà constitucionalista de les institucions del país i els projectes uniformadors dels monarques.

Catalunya deixa de ser centre, passa a la perifèria i queda fora de les rutes comercials principals: no podrà participar directament en el comerç amb Amèrica.

RAMON MANENT

Simultàniament, l'empobriment, el bandolerisme i el retrocés de la llengua per a usos culturals porten el país a una espiral negativa que culminarà amb la supressió de les institucions d'autogovern amb el Decret de Nova Planta.

Rigor i amenitat. Fins aquest moment el visitant ha pogut entrar dins un castell, visitar una llar medieval i agafar amb les seves mans l'armament que s'utilitzava en el setge de Barcelona. Es tracta de

RAMON MANENT

JOSEP MARIA SOLÉ I SABATE
DIRECTOR DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

"El museu no amaga res"

ARXIU / GLÒRIA MATAMALA

—La idea de museu i la idea d'Història, encaixen bé?

—Absolutament. Un museu és quelcom viu i pot reflectir els fets i les civilitzacions que han passat pel nostre territori. Hi ha museus que toquen aspectes parcials com els museus d'art i també pot haver-n'hi d'altres, com en aquest cas, que toquin aspectes globals.

—Què té en comú aquest museu amb d'altres de similars que hi ha al món?

—Doncs una idea molt noble: que la gent conegui i estimi més el seu país i després ja prendrà l'opció política que cregui més oportuna. De museus d'història, n'hi ha a tots els països; el Quebec, Israel, els Estats Units...

—Creu que el visitant surt d'aquí amb la idea que li han mostrat una realitat de la manera més objectiva possible?

—Sí, perquè si el museu s'enorgulleix d'alguna cosa és que no amaga res de la història de Catalunya.

—Un visitant que vingués, per exemple, de Nova Zelanda i no conegués res del nostre país, podria entendre la nostra història?

—Tenim molts visitans japonesos en aquest museu i algun xinès i algun hindú; hem parlat amb ells en alguna ocasió i si bé no tenen una visió aprofundida, els hi queda una idea global prou correcta. Comprenen els passos d'un període històric a un altre perquè en el fons no són exclusius del nostre país sinó que passen a tot el món occidental, després a cada lloc hi ha les variants.

—Quan el museu encara era un projecte, va haver-hi moltes discrepàncies sobre la forma de mostrar la nostra història?

—La realització d'aquest museu es va fer amb un criteri didàctic i interactiu. Aquesta és la voluntat que hi va haver i de fer-ho, a més amb la tecnologia més moderna i hi haurà més coses encara...

—Pot avançar-ne alguna?

—Volem posar més videomurals per mostrar més imatge viva.

—Hi haurà aviat alguna exposició temporal?

—Sí, se'n podrà veure una sobre els 20 anys de la Marxa per a la Llibertat, una altra sobre Art i Solidaritat i, per finals del 1997 una de molt ambiciosa sobre l'Islam i Catalunya.

—El museu arriba fins el 1980. Quants anys hauran de passar perquè fets com els Jocs Olímpics o els que vivim ara mateix entrin dins les seves sales?

—La decisió d'acabar el contingut del museu quan Catalunya recupera les seves institucions democràtiques –en concret el Parlament, que expressa la voluntat de sobirania política del poble català– és una bona decisió. Les organitzacions polítiques que ara tenen el poder a Catalunya al govern i als ajuntaments no hi poden ser perquè ens faltaria objectivitat històrica. No tenim prou distanciament i caldrà esperar fins que hi hagi un canvi important.

—Per tant no és una qüestió només de temps sinó d'esperar, per dir-ho d'alguna manera, fins que visquen en una altra època...

—Exacte, quan es vegi que el període actual s'ha superat. Això no vol dir necessàriament que les persones ja no hi siguin, sinó que l'escenari sigui significativament diferent. **A. P.**

combinar rigor i amenitat al màxim. Tot prosseguint el viatge pel sisè àmbit –"Les bases de la Revolució Industrial"– descobrim els efectes de l'embranzida econòmica sobre la nostra història contemporània, l'emergència de la burgesia i del moviment obrer i el creixement de les ciutats.

El primer terç del segle vint –"Els anys elèctrics"– ens il·lustra sobre el petit marge de llibertat que van significar la República i l'Estatut del 1932 i les commocions socials i polítiques que els nostres avis encara recorden i que van portar a la guerra del 1936. Una de les escenografies permet entrar en un refugi mentre els altaveus reprodueixen el soroll dels bombardeigs.

L'etapa final –"Desfeta i represa"– sintetitza el franquisme i la recuperació del país que culmina amb el nou Estatut d'autonomia del 1979 i la normalització de la vida democràtica. El viatge acaba el 1980, any en què el Parlament de Catalunya reprèn les sessions.

Divulgar una història ignorada. Després d'una visita a aquests vuits àmbits, queda clar que Catalunya no ha pogut difondre la seva pròpia història per raons polítiques. Des d'aquest plantejament inicial, el juliol del 1993, la Generalitat de Catalunya va voler endegar un museu que donés a conèixer al públic allò que havia estat silenciat i va designar Carme-Laura Gil com a comissària del projecte.

El decret de creació i estructuració del museu data de febrer de 1996.

Carme-Laura Gil es va responsabilitzar del muntatge museogràfic i dels diferents elements que conformen l'equipament, atès que l'edifici dóna cabuda a d'altres instal·lacions, a més de l'exposició permanent, la sala d'exposicions temporals, la mediateca o l'auditori. Al voltant d'aquests recursos es pretén també que el museu sigui un centre on el patrimoni històric pugui ser objecte de recerca, revisió i interpretació i no un simple dipòsit.

Xavier Hernàndez i Cardona, doctor en història i professor de didàctica de les ciències socials de la Universitat de Barcelona ha estat el creador del projecte històrico-museogràfic amb l'assessorament de la comunitat científica de les universitats de Catalunya. El museu ha esdevingut finalment una creació col·lectiva que ha implicat professionals de diverses tendències.

Albert Punsola

L'Administració facilita, a l'abast de tothom, una informació sobre:

- normes, competències, tràmits, permisos, preus, reclamacions
- subvencions, beques, ajuts, prèstecs
- concursos, premis, cursos, activitats diverses
- organigrama (titulars, organismes, funcions, adreces, telèfons, fax...)

315 13 13

Telèfon obert

i sobre qualsevol altra qüestió que sigui competència de la Generalitat de Catalunya

Horari: de 9 a 19 h de dilluns a divendres

Videotex: s'hi accedeix mitjançant qualsevol aparell connectat a la xarxa Ibertex (nivell 031),

per mitjà del codi *CATALUNYA#
Teleservei: TV3
Internet: http://www.gencat.es
E.mail: sdginfo@correu.gencat.es

Generalitat de Catalunya

Internet ja té Sherlock Holmes catalans

Internet ha vist com hi proliferava una fauna variada disposada a tafanejar els ordinadors d'altri. I si hi ha delinqüents, també hi ha policies per d'atrapar-los.

La seva feina és de descobrir els intrusos, d'examinar minuciosament les poquíssimes petges que deixen i de seguirne el rastre fins a localitzar-los. Són els "detectius' informàtics de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), els Sherlock Holmes que vetllen per la seguretat dels ordinadors connectats a la xarxa.

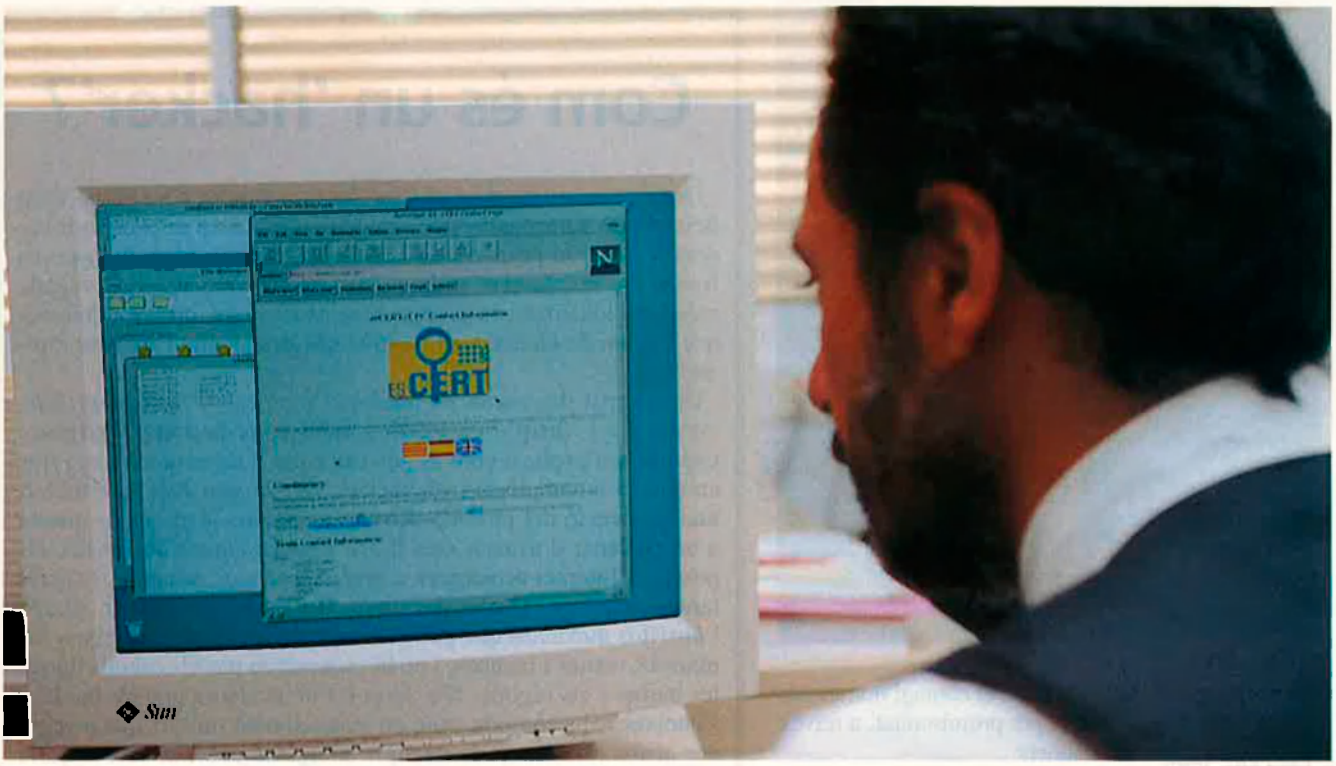
L'es-CERT (Equip de Seguretat per la Coordinació d'Emergències en Xarxes Telemàtiques, **http://escert.upc.es**) de la UPC funciona des de principi d'any, i els seus serveis ja han estat molt sol·licitats. Aquest equip, creat des del Departament d'Arquitectura de Computadores, vol sensibilitzar els usuaris perquè adoptin mesures de seguretat, si tenen els ordinadors permanentment connectats a Internet. La seva funció principal és d'actuar amb la major rapidesa possible per identificar accessos il·legals als ordinadors. Centra el seu camp d'acció dins l'estat espanyol, però coordinat amb els altres centres equiparables, tant d'Europa com de tot el món.

Al capdavant d'aquest grup hi ha Manel Medina, director de l'es-CERT, sota el qual hi ha un coordinador, Jordi Buch, i tres membres més, especialitzats en aspectes concrets. L'organització es completa amb un grup de vint-i-sis persones que de moment només poden dedicar poquíssim temps a la recerca d'incursors il·legals. Aquest equip, des del quarter general situat al barri de Pedralbes de Barcelona, enmig d'un bosquet, escolta les súpliques d'usuaris d'ordinadors que de cop veuen que alguna cosa no va bé des de fa massa temps, que es troben a la pantalla missatges rocambolescos, gracietes, insults, o fins i tot unes pàgines que ells no han dissenyat.

Observació minuciosa. Els pirates informàtics, els *hackers*, es poden introduir en un ordinador de moltes maneres. Només necessiten un ordinador i un modem i començar a navegar per Internet connectant-s'hi amb el primer aparell piratejat. Abans d'arribar al seu objectiu, acostumen a passar per diversos ordinadors, esborrant sempre les seves traces. Com que en informàtica tot és esborrable i rescriptible, la tasca dels detectius de la UPC és molt difícil i requereix hores d'examen minuciós de qualsevol petit indici que els intrusos hagin pogut deixar en el seu trajecte.

Quan algú els demana ajuda, li envien un formulari d'incidències que permetin de determinar la situació. S'hi connecten des de la seu de Pedralbes i comencen a cercar des de l'ordinador atacat. A través de les poques pistes que deixen els *hackers,* van refent la traça. Si hi ha sort, finalment arribaran a localitzar l'ordinador d'on ve tot. Llavors, si l'agredit vol fer agafar el pirata que tecleja aquell ordinador, ha de presentar una denúncia a la policia perquè aquesta obri en conseqüència. Enxampar un *hacker* in fraganti ja és una altra cosa. Segons els responsables de l'es-CERT, aquí encara no s'ha

RICARD CUGAT

arribat a aquesta situació de presentar denúncies a la policia. De moment, les organitzacions atacades no van més enllà de corregir els errors de seguretat.

Pel que han pogut saber aquests detectius informàtics, un 80% dels atacs dels *hackers* provenen d'usuaris de la mateixa organització o de l'empresa envaïda. Aquests aprofiten normalment la nit, quan es relaxa el control dels ordinadors, per suplantar la identitat informàtica d'algun usuari sense ésser descoberts. Les seves intencions són diverses: curiositat i afany de posar-se a prova ells mateixos; robar informació; embrutar el prestigi d'una empresa trencant-ne els sistemes de seguretat i deixant-los en evidència; o fer servir recursos de franc, com per exemple introduir pàgines a Internet sense pagar. Manel Medina confirma la distinció prou estesa de pirates informàtics bons i dolents. Els *hackers* pròpiament dits són els primers, els que no danyen el material informàtic; les seves incursions només pretenen demostrar que poden trencar les barreres de seguretat, si volen. En canvi, els altres són els *crackers*, i les seves accions tenen per objectiu de destruir els altres ordinadors i aprofitar-se'n. Tot i la distinció, segons Jordi Buch, "la frontera entre *hackers* i *crackers* és molt fàcil de travessar. Així, s'han donat casos en què un *hacker*, quan s'ha vist descobert, ha començat a esborrar-ho tot".

"La frontera entre *hackers* i *crackers* és molt fàcil de travessar. S'han dat casos en què un *hacker*, en ésser descobert, ho ha esborrat tot."

Trampes i alarmes. A la UPC també hi ha hagut entrades il·legals. Un departament es va trobar que li havien esborrat tota la informació del disc dur d'un ordinador que contenia les pràctiques dels alumnes. En un aparell d'aquesta mateixa universitat, també hi van trobar un "magatzem" sense autor declarat, ple de programes piratejats. En vist d'aquestes situacions l'es-CERT recomana de xifrar les comunicacions fetes per correu electrònic. O bé de col·locar trampes i alarmes que es disparen quan detecten un usuari no autoritzat. Un dels sistemes recomanats és de crear dos registres d'entrada, l'un d'ells amagat. Quan el pirata s'esmuny dintre l'ordinador, la primera cosa que fa es esborrar la seva identificació del registre oficial d'entrada. Després el que cal és que els responsables pertinents revisin, diàriament, els registres, els comparin i en notin les diferències. La dificultat ve quan el pirata descobreix les trampes i cal refer-les i/o fer-ne de noves.

A voltes per provar la funcionalitat d'aquests sistemes de protecció, algunes empreses de França o dels Països Baixos han arribat a contractar *hackers* perquè provin les seves mesures de seguretat. La por és comprensible. Fa unes setmanes el president de l'Associació Americana per la Seguretat Informàtica (NCSA), Peter Tippett, assegurava que "a Internet els virus es poden propagar deu cops més ràpidament que no pas

L'es-CERT té una pàgina a Internet que informa de les seves activitats i dels seus serveis. En principi va adreçada a la comunitat acadèmica, però també als usuaris connectats a Internet durant tot el dia o quasi, com ara hospitals, bancs, immobiliàries, mitjans de comunicació, multinacionals diverses, etc.

RICARD CUGAT

Manel Medina, director, i els membres de l'es-CERT, Jordi Buch i Xavier Perramon. Des dels ordinadors d'aquest centre de seguretat investiguen els accessos il·legals als ordinadors connectats a Internet i donen solucions per a augmentar-ne la seguretat.

abans", quan el contagi només era possible per promiscuïtat, a través de disquets.

Jordi Buch s'estima més de rebaixar l'alarmisme, tanmateix. Per ell, abans les portes de les cases eren totes obertes i la gent entrava i sortia quan volia, fins que es van anar tancant els panys. "Doncs amb Internet som on érem llavors, tot és obert".

Els Sherlocks de l'UPC tenen i tindran feina llarga. La seva tasca tot just si comença i els pirates són cada vegada més i més hàbils alhora, quan es tracta de no deixar rastre de la seva curiositat compulsiva.

Oriol Cortacans

Com és un 'hacker'?

Des que va estrenar-se el film *Jocs de guerra* s'ha parlat molt dels talents informàtics que malden per ficar-se dins els ordinadors d'altri. De primer eren adolescents a la recerca d'emocions fortes. De fet, la gent seduïda per aquest món té, cada vegada més, una idiosincràsia pròpia. Tant és així que, en les converses que tracten de pirateria, els neòfits són descoberts i apartats ràpidament.

Un divertit diccionari de *hackers*, anomenat *The Jargon File*, versió 3.3.1 (**http://www2.dictionary.com/dictionary/jargon**), explica ben explicat com és aquesta tribu d'informatòmans i fins en detalla un amplíssim vocabulari. *The Jargon File* ha establert una tipificació del prototip del *hacker* basant-se en una enquesta a un centenar d'usuaris dels EUA. Segons aquest document, els pirates d'Internet acostumen a preferir menjars orientals, concretament xinesos. També demanen, per raons de treball, pizzes i *burritos* mexicans que poden coure al microones. Vesteixen samarreta, texans i bambes; i no hi escassegen pas els cabells llargs, les barbes i els bigotis. *The Jargon File* assegura que els *hackers* vesteixen roba còmoda, amb un manteniment mínim, que a vegades arriba a l'extrem de negligir la higiene personal. La majoria són homes, si bé les dones són tractades plenament d'iguals. Pel que fa a grups ètnics, el document detalla que, als EUA, hi predominen els caucasians, seguits de jueus i orientals. En l'àmbit polític, la majoria es declaren llibertaris i rebutgen la classificació de dretes i esquerres. Són, sobretot, antiautoritaris. Entre molts aspectes de la personalitat i dels costums dels *hackers*, *The Jargon File* explica els seus hàbits sexuals. Assegura que són molt tolerants i que hi ha un contingent de gais i bisexuals important, i que tendeixen a practicar matrimonis oberts i a viure en comuna. Sarah Gordon, responsable de seguretat d'un fabricant d'antivirus, amb seu a Florida, i especialista en l'estudi sociològic dels creadors de virus, ha descobert certs canvis en aquest retrat robot. Per Gordon "són adults, entesos, que treballen sols i amb bons equips".

Al nostre país, de moment, la majoria de *hackers* forma part del grup d'universitaris de la informàtica o de les telecomunicacions. **O. C.**

Jordi Túrmix, aprenent de pirata

Vicent Marçà

Ricard Beltran ha decidit fer-se pirata, d'aquells que fan més por que una tronada, amb potes de fusta i espases que punxen. Fotre, quin cacau!

Il·lustracions de Panxi Vivó

Bromera
"El Micalet Galàctic", 45

Gramàtica valenciana

Francesc Ferrer Pastor

Una gramàtica molt útil per la gran quantitat d'exemples i casos pràctics que conté, pel ric vocabulari que usa i per les recomanacions i suggeriments que fa, nascuts de l'experiència pròpia de Ferrer Pastor.

Denes 10 Editorial

L'envejós d'Alcalà

Enric Valor

Adaptació teatral de la rondalla d'Enric Valor feta per Manuel Rodríguez Castelló i que ha representat el grup de teatre La Cassola.

Il·lustracions de Carmela Mayor

Editorial Tàndem
"La bicicleta groga", 12

EL VÍDEO DEL CENTENARI

Guió de Miquel Porter.
Músiques de Joan Pineda. Realització de Josep Oller.
Duració aprox. 30 minuts

Aquest documental és un homenatge a tots aquells que van fer possible un vell somni: donar vida a les imatges

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

Truca ara mateix (93) 487 06 81
demana aquest vídeo per només 1.500 ptes.

FUNDACIÓ VIDEOTECA DELS PAÏSOS CATALANS

Excursionisme: vint anys d'aplecs

Divendres d'aquesta setmana, els afores d'Esporles, Mallorca, es veuran atapeïts d'incomptables tendes de campanya: haurà començat l'Aplec Excursionista dels Països Catalans, un aplec anual que serà el que fa vint.

Al Tossal dels Tres Reis hi ha una gernació com no se n'havia vista mai cap. Més de mil persones han acudit a la crida de la secció excursionista del Centre de Lectura de Reus, organitzadora del primer Aplec Excursionista dels Països Catalans. És el 15 de maig de 1977. Com a símbol d'unió, els participants colguen un cofre amb terra de totes les regions del país al cim de la muntanya. Francesc Beato, una de les ànimes d'aquest aplec, recorda: "Aquell primer aplec va ser molt emocionant, com un esclat de joia. Érem conscients que recuperàvem llibertats del món excursionista. Era un moment de molta eufòria, una autèntica festa". Les imatges d'aquell dia –tan lluny, tan a prop– van inevitablement lligades als discursos polítics abrandats que van fer els representants del Principat, de les Illes i del País Valencià. Va ser a la Tossa dels Tres Reis, lloc simbòlic perquè és un punt de contacte entre el País Valencià, el Principat i la Franja de Ponent, que es va decidir que l'aplec havia de tenir continuïtat. I perquè mai no perdés el seu sentit, s'havia de fer cada any en una regió diferent.

"Un dels eixos de l'aplec és l'excursionisme, l'altre, els Països Catalans. La defensa de la cultura, de la llengua i del nostre patrimoni."

I així, després del Baix Maestrat va venir el Fort de la Serra de Bèrnia (Marina Baixa), després el Santuari de Lluc (Mallorca), i més endavant Mentet (Conflent) i Montsec de Rubies (Noguera), per continuar a Ansalonga (Andorra). Aquesta roda ha anat girant i enguany arriba a Esporles, a la Mallorca nord-occidental.

Festa valenciana. Ha plogut molt des d'aquell 1977 tan efervescent. Però, si bé mai més no s'ha assolit el nombre màgic de les mil persones, durant aquests vint anys hom ha arribat, normalment, a les sis-centes, un nombre gens desestimable. L'experiència permet de dir que els aplecs fets al País Valencià han estat sempre els més concorreguts. També hi va més gent jove i s'hi fa més festa, animada, en particular, pel centenar de participants de l'activíssim grup excursionista de Pedreguer. Els excursionistes de les Illes, per raons de mobilitat, sempre hi han estat els menys representats. Així i tot, fa dos anys van noliejar un avió per anar a l'aplec de Cocentaina. Els del Principat són els que tenen la mitjana d'edat més alta. On l'excursionisme bull, avui sobretot, és al sud.

Dues idees. El vintè aniversari de l'Aplec Excursionista dels Països Catalans és una ocasió per a fer balanç d'aquesta idea de recuperar el temps malmès per la dictadura i de reivindicar la cultura catalana. "Els eixos de l'aplec són els mateixos del principi. Ja ho diu el nom: hi ha excursionisme i Països Catalans. És a dir, la defensa de la cultura, de la llengua i del patrimoni català, l'arrelament a la terra, i l'intercanvi entre els grups excursionistes del país", explica Francesc Beato.

Partint d'aquí, l'encontre de l'any passat, fet a Prats de Molló (Vallespir), va començar a embastar un ideari escrit dels

ARXIU

L'estructura dels aplecs no ha canviat gaire dels del seu naixement. Excursions, conferències i vetllades constitueixen el gros d'aquests encontres.

aplecs. El d'enguany servirà per a discutir el projecte, i després d'uns mesos de maduració en cada entitat, l'aplec de l'any que ve –que es farà en un punt encara no definit del Principat– l'aprovarà.

L'estructura dels aplecs tampoc no ha canviat gaire aquests vint anys. Excursions a peu per conèixer l'entorn, vetllades i focs de camp, i conferències per fer conèixer als participants aspectes de la zona que visiten. "Ens interessa tant l'aspecte cultural d'un lloc: els costums, la història, com els aspectes físics: la botànica, la fauna...", diu Beato. Enguany, a Mallorca, el geògraf Onofre Rullan hi parlarà d'Esporles "muntanya metropolitana", i l'historiador Gaspar Valero farà una conferència sobre els "miradors de l'Arxiduc". També hi té lloc l'actualitat; en la darrera convocatòria de l'aplec, en plena *guerra de la llengua*, els organitzadors van endegar un col·loqui sobre la unitat del català, a càrrec de Pere Verdaguer. Sense oblidar, és clar, que un altre dels objectius és l'intercanvi entre els participants, que acostumen a representar una quarantena o cinquantena d'entitats excursionistes. A aquest fi, tant serveixen les sortides culturals –amb autocar– per tota l'illa, com els vespres quan la festa no s'acaba mai, o el dinar col·lectiu de l'últim dia. És en aquests moments de germanor que surten les bones idees ("ens hem de trobar més sovint!"). S'han d'agafar al vol, perquè, si no, passaran tres-cents seixanta-quatre dies llarguíssims abans de tornar-se a veure...

Tornar a començar. L'excursionisme dels Països Catalans té una història que supera, de molt, els vint anys. El primer aplec de què tenim notícia va ser l'any 1910, al Principat. Llavors eren d'àmbit comarcal o regional, però uns anys després, Primo de Rivera els va segar. Sempre ha corregut sang calenta entre els excursionistes, i per això els dictadors n'han prohibit els encontres multitudinaris. Durant la República, el País Valencià va començar a fer els seus, d'aplecs. L'any 1939, Franco va tornar a impedir la dimensió pública del món excursionista. No va ser fins després de la mort del dictador que es van mobilitzar les entitats excursionistes per reestrenar la llibertat de reunió i trobar-se per primera vegada amb els companys del país sencer. Ara, aquella eufòria política s'ha apaivagat, però els Aplecs Excursionistes dels Països Catalans no han rebaixat gens els plantejaments. Ells ja hi eren, molt abans que obrís el primer Decathlon, i per ells, anar a la muntanya vol dir encara reivindicar la cultura, la natura, la terra.

Agnès Rotger

Teatres
DE LA GENERALITAT VALENCIANA

programació

OCTUBRE-NOVEMBRE-DESEMBRE 1996

TEATRE RIALTO

Del 16 d'octubre al 3 de novembre
ANANDA DANSA
Del 16 al 27 d'octubre
NOINTENDO
Del 29 d'octubre al 3 de novembre
HOMENAJE A K
Creació i direcció:
Rosángeles Valls
Edison Valls

Del 6 al 24 de novembre
PAVANA ESPECTACLES
LES MANS NEGRES
(L'afer del carrer Lourcine)
d'Eugene Labiche
Direcció: Rafael Calatayud

Del 5 de desembre al 12 de gener
LAS ARRECOGIAS DEL BEATERIO DE SANTA MARIA EGIPCIACA
de J. Martín Recuerda
Direcció: Vicentes Genovés
Producció de Teatres de la Generalitat Valenciana

SALA MORATIN

Del 10 al 20 d'octubre
Teatre de l'Ull
BLUES
de Tennessee Williams
Direcció: Juli Leal

Del 23 d'octubre al 3 de novembre
Teatro Quimera
CUELLAR
de Miguel Arnau i José Soler
Direcció: Miguel Arnau

Del 13 de novembre a l'1 de desembre
Teatre del Quinzet
SOPAR DE DIMECRES
de Ximo Llorens
Direcció: Pep Cortés

Del 4 al 22 de desembre
Teatro Enemigo
LA ISLA
d'A. Fugard
Direcció: Paul Weibel

Del 25 de desembre al 5 de gener
Companyia l'Entaulat
NOSFERATU
Espectacle de titelles per a públic adult
EL DRAC
Espectacle de titelles per a públic infantil i familiar
Direcció: Manuel Cubedo

TEATRE PRINCIPAL

Del 16 al 27 d'octubre
Teatro de la Danza de Madrid
LA BODA DE LOS PEQUENOS BURGUESES
de Bertolt Brecht
Direcció de Luis Olmos

Del 30 d'octubre al 10 de novembre
Teatro del Temple
GOYA
d'Alfonso Plou
Espectacle commemoratiu del 250 aniversari del naixement de Francisco de Goya y Lucientes
Direcció: Carlos Martín

Del 14 al 16 de novembre
Compania de Danza Vicente Sáez
REGINA MATER
Coreografia: Vicente Sáez

Del 21 de novembre al 22 de desembre
ELS JOGLARS
UBU PRESIDENT
Direcció: Albert Boadella

Del 26 al 29 de desembre
PALOMA SAN BASILIO
en concert
COMO UN SUEÑO

Del 2 al 5 de gener
Ballet clàssic de València
EL CASCANUECES
de P. I. Txaikovski
Coreografia: Maria Cruz Alcalá

Programació subjecta a possible canvis

Teatre Principal
Barques, 15 - Tel 351 00 51
Teatre Rialto
Pl. Ajuntament, 17 - Tel. 351 91 30
Sala Moratín
Pl. Ajuntament, 17 - 351 91 30

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA
Àrea de Cultura

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

⊛Vota la novel·la en català
escull la novel·la de l'any

·Podeu votar per:

CORREU: Apartat 828
17080 Girona

FAX: 972/21 29 54

TEL.: 972/21 11 62

INTERNET:http://www.
6 tems.grn.es/Prubertrana

- ○ ADEU, JOAN! ADEU, BARCELONA! Jordi Argenter. Proa
- ○ AMOR DE CANS Maria-Antònia Oliver. Ed. 62
- ○ ATLÀNTIDA Margarida Aritzeta. Columna
- ○ CACTUS Magí Sunyer. Columna
- ○ CAMÍ DE PALAU Miquel Mas Ferrà. 3 i 4
- ○ CAPSA DE RECORDS Antoni Dalmau. Columna
- ○ CIUTAT AMBRE Maria Dolors Farrés. Columna
- ○ DARRERA LES PALMERES Laura Palmes. Ed. 62
- ○ DIETARI DE SILENCIS Santiago Cucurella. Columna
- ○ EL BRUNZIR DEL TEMPS Enric Vila Casas. Columna
- ○ EL CAMÍ DE VINCENNES Antoni Marí. Ed. 62
- ○ EL CAMP DE L'OMBRA Miquel Pairolí. La Campana
- ○ EL CAPVESPRE DE L'HEROI Jordi Mata. Bromera
- ○ EL MÓN D'HORACI Vicenç Pagès. Empúries
- ○ EL TEMPS CREMAT Àrmand Quintana. Columna
- ○ ELS DÉUS DE CALIFÒRNIA Sílvia Aymerich. 3 i 4
- ○ ELS DIES ROJOS Rafael Vallbona. Columna
- ○ ELS PARADISOS ARTIFICIALS Alfons Cervera. 3 i 4
- ○ ELS PECATS DEL BALNEARI Antoni Ribas. Columna
- ○ ELS VESPRES DE DON MAGÍ CASTELLARNAU Jordi Tinena. La Magrana
- ○ ENTRE SILENCIS D'ESTELS I TOMBES Víctor Mora. Ed. 62
- ○ EXCELSIOR O EL TEMPS ESCRIT Biel Mesquida. Empúries
- ○ FIGURES VORA EL REC Manuel Bofarull. Columna
- ○ FRANCINA I LA PROVIDÈNCIA Rosa Fabregat. Pagès
- ○ GRÀCIES PER LA PROPINA Ferran Torrent. Columna
- ○ GRANOTURCO Josep Valls. El Mèdol
- ○ HISTÒRIA D'AMOR M. Àngels Puigbò. Columna
- ○ L'ÀNGEL D'HORA EN HORA Miquel de Palol. Proa
- ○ L'ILLA DELS MORTS Màrius Blàvia. Columna: Viena
- ○ L'IMPOSTOR SENTIMENTAL Xavier Moret. Empúries
- ○ LA CAÇA I L'AMOR Francesc Puigpelat. Columna
- ○ LA CASA DE LA PLATJA Emili Rosales. Columna
- ○ LA DESAPARICIÓ D'EVELYN Xulio Ricardo Trigo. Planeta
- ○ LA INNOCENT Isabel-Clara Simó. Columna
- ○ LA MORT AL MIGDIA Llàtzer Carles. Columna
- ○ LA PALMERA DE BLAT Mercè Ibarz. Quaderns Crema
- ○ LA REINA DE SABÀ Miquel Rayó Ferrer. Moll
- ○ LES MARES Josep A. Baixeras. Columna
- ○ NATURA D'ANGUILA Maria de la Pau Janer. Columna/Proa
- ○ NOMS A LA SORRA Lluís-Anton Baulenas. Columna
- ○ ODI Hèctor Hernández Vicens. Moll
- ○ OMBRES EN EL RIU Joaquim Espinós, Ed. del Bullent
- ○ PASSIONS APÒCRIFES Francesc J. Bodí. Ed. del Bullent
- ○ PLOURE A LA MAR Isa Tròlec. Bromera
- ○ REGALÈSIA Jaume Prat. La Magrana
- ○ SENTIMENTAL Sergi Pàmies. Quaderns Crema
- ○ TOT HO DEIXO ENRERE Santiago Moix.Columna: Viena
- ○ TREURE LA POLS Maria Pons i Vidal. Pagès
- ○ TRUCANT A LES PORTES DEL CEL Bel Bosck. Empúries
- ○ UN SEGLE DE PRODIGIS Roser Caminals. Columna
- ○ VERD CASTANY M.Dolors Salat. Columna
- ○ VIARANYS DEL DESTÍ Llorenç Torrent. Centre d'Estudis Comarcals del Ripollés
- ○ _____

**Fes-ho ara. No ho deixis per demà. Vota aquella que t'hagi agradat i no posis excuses a donar el teu vot a la Novel·la de l'Any entre les editades en català durant el 1995.*

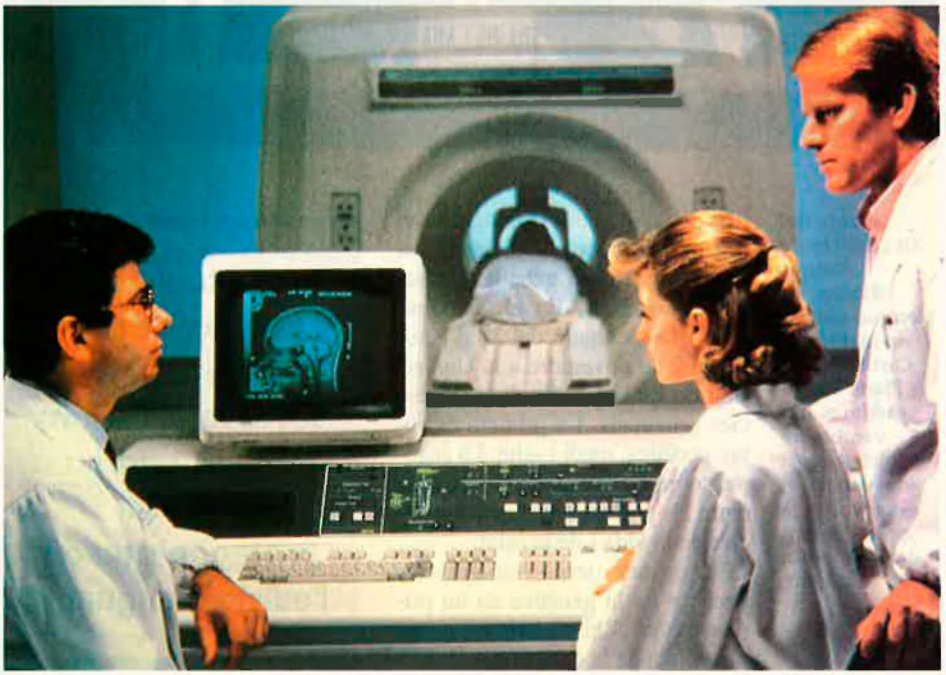
Fundació Prudenci Bertrana
—— Premis literaris de Girona ——

Noms i Cognoms _____
Adreça _____ DNI _____
Població _____ Codi postal _____

El futur de la salut

Del 30 d'octubre al 2 de novembre es farà a Lleida el XV Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Una reunió científica que enguany tractarà de les perspectives i límits de la genètica i del futur del professional de la salut.

ARXIU

Han passat vuitanta-tres anys des que es va fer la primera reunió de metges i biòlegs de llengua catalana. En l'època d'aquell primer congrés al nostre país encara hi havia dificultats per comunicar-se per telèfon. Avui els metges i biòlegs, com tanta altra gent, tenen al seu abast el correu electrònic i Internet. Al 1913 encara no hi havia antibiòtics, la radiologia tenia una història ben curta i no havíem descobert quina substància duia el missatge genètic. A les portes d'aquest XV Congrés tenim un ampli espectre d'antibiòtics i de molts altres medicaments, fem diagnosis amb aparells sofisticats i manipulem el DNA a l'espera que la teràpia gènica sigui una realitat.

Un contacte interromput. El salt de la ciència i la tecnologia és un dels elements que dóna un interès especial a la història d'aquests congressos. Tanmateix, les reunions han tingut salts, perquè les vicissituds polítiques han imposat pauses més o menys llargues. La més prolongada va ser la que va separar el congrés de Perpinyà, del 1936, del que es desenvolupà a la mateixa ciutat al 1976.

Fou aquest any que les circumstàncies polítiques permeteren la represa del congrés, però el significat científic també hi tingué un relleu especial. La medicina havia experimentat un gran canvi i la reunió va ser d'un contingut marcadament científic. I és que en aquests congressos són les ciències de la vida i de la salut, amb les seves implicacions socials, les que prenen el protagonisme, perquè el lligam de la llengua ja hi és present de forma natural i com a inspirador de la reunió.

El lligam de la llengua entre els metges i biòlegs dels Països Catalans era comentat així al 1976 pel doctor Alsina i Bofill, que presidí el congrés de Perpinyà: "Aquests països no tenen configurada una circumscripció política ni administrativa. Queda la llengua com a únic vincle; vincle que essent només espiritual és més lax i més entranyable que qualsevol altre". I al 1936 el doctor Manuel Corachan havia dit que el congrés permetia de "servir la ciència, que és universal, però en la nostra llengua".

Els avenços científics en els àmbits de les ciències de la salut i de la vida prenen el protagonisme en aquests congressos. El lligam de la llengua ja hi és present de forma natural.

ARXIU

Imatge del XII Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana realitzat a Castelló de la Plana i Benicàssim al novembre de 1984. Aquest esdeveniment ha visitat ja pràcticament tots els Països Catalans.

És per això que si la llengua és el lligam, la preocupació científica i social centra els treballs i debats de les reunions. En el XV Congrés, que s'escaurà del 30 d'octubre al 2 de novembre a la Universitat de Lleida, hi ha dues ponències principals. La primera és sobre genètica, medi i salut. La segona, sobre els reptes de la formació entre els professionals de les ciències de la vida i de la salut.

El primer tema situarà els avenços de la genètica en un primer terme. S'hi parlarà del genoma humà, de la detecció de malalties gràcies a la genètica, de les perspectives de la teràpia gènica i dels límits que l'ètica marca a les manipulacions dels gens.

Durant les sessions es discutirà, doncs, d'un dels camps en què s'han produït avenços espectacularíssims aquests darrers anys i que centra moltes de les esperances quant a prevenir o guarir malalties diverses. Però també s'hi parlarà dels reptes ètics i socials que aquestes tècniques plantegen. Aquests temes no podien ser absents d'un congrés en què, com hem dit, s'uneixen el debat científic i les preocupacions socials.

Això és encara més evident a la segona ponència. Discutir els reptes de la formació dels professionals implica tractar temes diversos

L'estudi dels avenços de la genètica i les seves implicacions socials tindran especial protagonisme en l'edició d'enguany.

a través d'exposicions i taules rodones. Així, hom es plantejarà primerament de quina forma es poden conèixer els canvis socioculturals del segle vinent i com afectaran els professionals i els usuaris. Es traçarà el perfil del professional de la salut de l'any 2010, hom discutirà de si les noves metodologies i tecnologies condicionaran aquest professional i parlarà dels canvis en l'avaluació i en la docència.

Un dels canvis metodològics que es comentarà és la utilització de les autopistes de la informació. Però les noves tecnologies de la informació no sols seran presents en els debats, sinó que per primera vegada, el congrés podrà ser seguit per Internet. Hi haurà una pàgina que podran visitar tots els qui desitgin tenir-ne informació: [**http://www.imim.es/cmblc/menu.htm**].

Tant la primera com la segona ponència, igual que les activitats complementàries, assenyalen la interdisciplinarietat creixent de les pràctiques científiques. Entre 1913 i 1936, als congressos, gairebé només hi assitien metges, acompanyats d'alguns veterinaris i farmacèutics. L'augment de titulacions i de les interrelacions entre elles porta avui tant metges, biòlegs, farmacèutics o veterinaris com psicòlegs, ecòlegs, físics, enginyers, informàtics i altres professionals a discutir de qüestions de les seves especialitats. Podria semblar que algunes d'aquestes són allunyades de la pràctica mèdica, però si es tracta d'estudiar els nous reptes i d'esbrinar cap on anirà la societat del futur, només punts de vista diferents poden aportar conclusions útils i prou fonamentades.

Coincidint amb el XV Congrés es publica un llibre que traça la història d'aquestes reunions i que edita la Fundació Uriach 1838. L'obra ofereix una perspectiva documentada, amb text i imatges, sobre aquests reunions, tingudes a Barcelona –quatre vegades–, Tarragona, Girona, Lleida, Ciutat de Mallorca, Perpinyà –dues vegades–, Reus, Castelló de la Plana-Benicàssim i Andorra. El congrés, doncs, ha visitat pràcticament tots els Països Catalans. Lleida viurà el seu segon congrés, que convoquen l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, la Societat Catalana de Biologia (filial del IEC), Acció Cultural del País Valencià, la Societat Andorrana de Ciències i la Universitat de València. Roc Pifarré, de la Loyola University de Xicago, hi pronunciarà la conferència inaugural parlant del cor artificial, i Joan Oró hi parlarà de la vida a l'univers a la cloenda. Entremig, una nova reunió de científics que, amb el lligam secular de la llengua, comentaran les perspectives de futur de les seves especialitats.

Xavier Duran

EL PROPER DIA
25 DE NOVEMBRE

EL NÚMERO 4

EL TEMPS
Universitari

36 pàgines per difondre
la producció cultural i científica
de totes les universitats
dels Països Catalans.

Un servei als nostres lectors
i alhora una eina imprescindible
per a la comunitat universitària.

EL TEMPS
SETMANARI INDEPENDENT D'INFORMACIÓ GENERAL

A PROP D'ALLÒ QUE MÉS T'INTERESSA

Un autor teatral anomenat Eric Rohmer

Els afeccionats al cinema en general, i els del cinema francès en particular, coneixen Eric Rohmer com a director i teòric del cinema. El que pocs saben és que Rohmer també és escriptor i que alguna de les seves obres ha estat adaptada al teatre.

El dia 2 de novembre, dissabte, els curiosos

d'aquesta faceta menys coneguda del cineasta podran veure al Canal 33, dins la temporada de Teatre, el seu *Trio en mi bemoll*.

La peça és un joc de topades amoroses que desencadenen tot de peripècies divertides. Alhora té aquesta barreja que només Rohmer sap aconseguir entre una aparença d'intranscendentalitat i de profunda revelació humana.

El títol de l'obra, interpretada en els papers principals per Sílvia Munt, Pep Munné (a la foto), Bàrbara Granados i Santiago Puente, és també un homenatge a Mozart. (Recordem que una de le seves composicions és el Trio en mi bemoll.)

Sentiments universals

El programa 'Les coses com són' del tàndem Úbeda-Escribano tindrà una versió internacional que ens acostarà als adolescents de tot el món.

L'octubre del 1995 TV3 va emetre amb gran èxit *Les coses com són*, un espai obert en què els adolescents, encarats a diverses situacions, a vegades molt noves per a ells, explicaven els seus sentiments sobre les experiències d'aquell moment.

Ara, a través de *One World*, projecte comú d'unes quantes televisions públiques per a ajudar el jovent del Nord a conèixer la realitat del Sud, es farà una versió internacional del programa. Televisió de Catalunya ha arribat a un acord amb l'UR sueca, l'HOR holandesa i una cadena per cable del Canadà per dur el projecte a terme.

L'agrupació *One World* ha aplegat aquests dies a Barcelona una vintena de canals de televisió que comparteixen aquesta preocupació pels problemes del tercer món. La reunió ha estat organitzada per la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió.

El títol de la versió internacional del programa serà *The way things are*, és a

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

dir, *Les coses com són*, igual que el títol original, doncs. Els dos primers capítols de la nova sèrie es rodaran a l'Àfrica, l'un a Moçambic i l'altre a Mali, i parlaran de la salut i de la igualtat de la dona.

El perill de la frivolitat

'60 Minuts' parla aquesta setmana de periodisme, concretament de les conseqüències imprevisibles de la informació no contrastada.

El setembre del 1994 tot el món va seguir amb gran preocupació una notícia inquietant: s'havia descobert una epidèmia de còlera a l'Índia. El pànic va ser general i hom arribà a dir que l'epidèmia es podia estendre a tot el món a través dels vols internacionals.

Aquest brot de còlera va resultar una falsedat. Mes i mig després, quan la notícia ja no ocupava el primer pla informatiu, va eixir una tímida nota de retractació dient que tot havia estat un error.

Però el mal ja era fet: cancel·lacions de vols, anul·lacions de viatges turístics, importacions parades. L'Índia i els seus 900 milions d'habitants van perdre milers de milions de dòlars per res.

ARXIU

Aquest programa, *La plaga de les notícies*, ens acosta a la lleugeresa informativa de certs mitjans internacionals.

Quan l'estadi és ple de súpers

Uns 150.000 entusiastes van participar en la gran festassa del cinquè aniversari del Club Súper 3, organitzada a l'Estadi Olímpic de Montjuïc.

La festa es va desenvolupar amb la tolerància d'un cel que dies abans havia enviat molta pluja. Ara, el cinquè aniversari del Club més gran de Catalunya era una data massa important perquè la meteorologia la pogués espatllar. D'aquesta manera els 150.000 assistents van gaudir de la celebració a manca d'un estadi per a 400.000 persones que hagués calgut per encabir tots els socis.

Socis i pares, aquests darrers van aguantar amb molta paciència –i amb un somriure– totes les activitats que es van anar desenvolupant.

Els súpers arrossegaven els pares pertot i no paraven. Hi havia pallassos, grups musicals; en un dels estands els súpers que volien podien competir en una pista de bàsquet especial amb els gegants del Joventut.. Els Dragons també hi tenien els seu estand, on hi feien cap els més valents, futures promeses nostrades del futbol americà. També hi havia espais per a iniciar-se en l'escalada, una pista de bicicleta i uns immensos matalassos inflables, on, afortunadament per als pares, alguns dels súpers arribaven a cansar-se.

La pista i els passadissos de l'estadi, convertits aquesta setmana en un

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

gran parc infantil, es van omplir amb les propostes més diverses: una ludoteca, sales de màgia i cinema i fins i tot una improvisada granja amb conills, cabres i gallines que es van deixar acaronar sense rondinar gaire.

Però no tot va ser joc, també es van programar activitats didàctiques, als estands solidaris de les ONG i a les maletes gegantines plenes de menuts bocabadats descobrint com pintaven els primers éssers humans, com se sap si l'aigua té calç o no, o com miren les guineus i les formigues.

Les estrelles de la festa van ser la Noti, el Petri i la Nets, els personatges que són, en el fons, els més estimats dels integrants del Club -o Superclub.

Damunt l'escenari, les estrelles del Super3 van fer riure d'allò més els seus seguidors i van donar pas a les actuacions del cap de setmana. Tortell Poltrona, els Pallassos sense fronteres –acabats d'arribar de Tuzla, als Balcans– el grup Gossos i la Dharma.

A més de totes aquestes activitats festives, hi va haver a l'estadi les finals de les proves del Supermíting d'Atletisme amb lliurament de medalles a càrrec de dos esportistes prou coneguts, Sandra Myers i García Chico.

També es va aprofitar la diada per presentar *La Revista dels Súpers* que cada dissabte surt amb *La Vanguardia*.

Tot plegat, un dia d'aquest que recordaran tant els grans com els petits. Els organitzadors de la gran festa, amb Jordi Serra al capdavant, van tancar un cap de setmana esgotador amb la paraula "èxit" als llavis i pensant en la pròxima superfesta.

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

LES OFERTES DE LA SETMANA

Docència i investigació

Centre esportiu cerca
PROFESSOR/A DE DANSA CLÀSSICA

Edat: de 18 a 30 anys.
Mínim 1 any d'experiència.
Jornada parcial (dilluns i dimecres de 17h a 19h.).
Contracte de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 1.650.000-2.015.000
Lloc de treball: Tàrrega (Urgell).
Incorporació immediata.

Ref: 34119

Administració i oficines

SUBALTERN/A
Farà tots els encàrrecs propis d'una oficina.

Edat: de 16 a 17 anys.
FPI (administratiu o informàtica).
Jornada completa.
Contracte en pràctiques de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 900.000-1.100.000
Residència i lloc de treball: Barcelona.
Incorporació immediata.

Ref: 34462

Sector d'indústries gràfiques

Impremta necessita
MAQUINISTA D'OFFSET
Edat: de 18 a 22 anys.
FPII (impressió-arts aplicades al llibre) o FPI (impressió o reproducció fotomecànica)
Residència a Rubí o Sant Cugat del Vallès.
Jornada completa.
Contracte de treball en pràctiques de 6 mesos amb possibilitats de conversió en indefinit.
Retribució anual bruta: 795.000-975.000
Lloc de treball: Rubí.
Incorporació immediata.

Ref: 34431

Docència i investigació

Assessoria de formació cerca
DIRECTOR/A DE FORMACIÓ
Edat: de 30 a 40 anys.
És imprescindible tenir coneixements de formació ocupacional i contínua.
1 any d'experiència en lloc similar.
Coneixements de WINDOWS, WORD i EXCEL.
Disponibilitat a viatjar.
Jornada completa.
Contracte de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 2.500.000-3.050.000
Lloc de treball: Barcelona.
Incorporació immediata.

Ref: 34288

Màrqueting, vendes i publicitat

Empresa de producció de béns d'equip cerca
DIRECTOR/A COMERCIAL
Edat: de 25 a 40 anys.
Formació: enginyeria superior industrial.
2 anys d'experiència comercial en maquinària industrial.
Anglès superior.
Disponibilitat a viatjar.
Contracte de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 7.000.000-9.000.000
Lloc de treball: Barcelona.
Incorporació immediata.

Ref: 33446

Llicenciats i diplomats

RESPONSABLE D'EXPLOTACIÓ I MANTENIMENT

Farà tasques de gestió, control i planificació del manteniment i l'explotació d'un parc de centrals hidroelèctriques.

Edat: de 28 a 55 anys.
Enginyeria industrial superior o tècnica.
Coneixements d'instal.lacions d'energia en centrals hidroelèctriques.
5 anys d'experiència en turbines hidroelèctriques.
Carnet B1 i vehicle propi.
Disponibilitat a viatjar.
Contracte indefinit.
Retribució anual bruta: 5.500.000-7.000.000
Lloc de treball: Barcelona.

Ref: 34528

Màrqueting, vendes i publicitat

Empresa de producció de béns d'equip cerca
CAP DE ZONA
Edat: de 25 a 45 anys.
Enginyeria superior o tècnica (industrial).
2 anys d'experiència comercial en el sector de la maquinària industrial.
Anglès superior.
Disponibilitat a viatjar.
Contracte de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 5.000.000-6.100.000
Lloc de treball: Barcelona.
Incorporació immediata.

Ref: 33446

Administració i oficines

TÈCNIC/A INFORMÀTIC/A

Atur/da de 18 a 25 anys.
FPII (informàtica de gestió).
2 anys d'experiència.
Anglès parlat i escrit.
Coneixements de DOS, WINDOWS, bases de dades i processadors de textos.
Carnet B1 vehicle propi.
Jornada completa.
Contracte de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 2.500.000-3.050.000
Lloc de treball: Roses (Alt Empordà).

Ref: 33624

Indústries químiques

OPERADOR/A DE PLANTA
Edat: de 20 a 30 anys.
FPII (anàlisi i procediments bàsics, operador de planta de tractament d'aigües, química de la indústria o química de laboratori).
Contracte inicial de 9 mesos i posteriorment conversió en indefinit.
Retribució anual bruta: 2.100.000-2.565.000
Lloc de treball: Martorelles (Vallès Occidental).
Incorporació immediata.

Ref: 34326

Administració i oficines

ADMINISTRATIU/VA
Menor de 25 anys, o bé major de 40 amb més d'1 any a l'atur.
FPII (administratiu).
2 anys d'experiència.
Bon nivell d'alemany.
Coneixements de WINDOWS 95.
Horari laboral de 9h a 13h
Nivell de sou brut anual: 2.500.000-3.050.000
Lloc de treball: Barcelona.
Incorporació immediata.

Ref: 33630

Serveis a les empreses

CONDUCTOR/A amb camió frigorífic per a la distribució de productes lactis

Es valorarà tenir experiència en la distribució de productes alimentaris.
Carnet B1 i vehicle industrial propi.
Carnet de manipulador d'aliments.
Horari a determinar.
Contracte mercantil de 3 mesos.
Retribució anual bruta: 2.100.000-2.565.000
Residència i zona de treball: Vallès Occidental.
Incorporació immediata.

Ref: 33910

Màrqueting, vendes i publicitat

Companyia d'assegurances cerca per a l'àrea del Baix Llobregat

10 DELEGATS/DES DE ZONA
Edat: de 25 a 45 anys.
Experiència en assegurances de vida, plans de jubilació, sinistres i en entrevistes concertades segons llistat de clients i telemàrqueting.
Coneixements elementals de DOS.
Residència al Baix Llobregat.
Jornada parcial o completa.
Contracte mercantil de 3 mesos.
Retribució anual bruta: 2.100.000-2.565.000
Lloc de treball: Sant Boi de Llobregat.

Ref: 34421

Docència i investigació

Escola d'idiomes necessita
PROFESSOR/A NADIU/A D'ANGLÈS

Edat: de 25 a 40 anys.
Titulació universitària.
Experiència com a docent d'anglès tant de nens com d'adults.
Retribució anual bruta: 1.740.000-1.895.000
Lloc de treball: Lleida.
Incorporació immediata.

Ref: 34696

Sector de muntatges, instal·lacions, manteniment i reparació

TÈCNIC/A DE MANTENIMENT d'aparells de TV, vídeos, càmares...

Edat: de 20 a 45 anys.
FPII o FPI (electrònica).
Oficial de 2a.
Anglès elemental.
Informàtica a nivell d'usuari.
Residència al Bages.
Jornada completa.
Contracte de 3 mesos.
Retribució anual bruta: 1.100.000-1.345.000
Lloc de treball: Manresa.
Incorporació immediata.

Ref: 34781

Llicenciats i diplomats

Empresa de serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria necessita
ENGINYER/A INDUSTRIAL per a tasques d'inspecció tècnica

Edat: de 25 a 35 anys.
Diplomatura en enginyeria tècnica mecànica.
Bon nivell d'anglès i alemany.
Carnet B1 i vehicle propi.
Contracte en pràctiques de 12 mesos.
Retribució anual bruta: 2.300.000-2.805.000
Lloc de treball: Tarragona.
Incorporació immediata.

Ref: 34768

Sector de muntatges, instal·lacions, manteniment i reparació

AUXILIAR DE REPARACIÓ d'aparells de TV, vídeos, càmares...

Edat: de 20 a 40 anys.
FPII (matriceria).
Coneixements de mecànica.
Carnet B1, A1 i vehicle propi.
Residència al Bages.
Contracte de treball en pràctiques de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 1.200.000-1.465.000
Lloc de treball: Sant Fruitós de Bages.
Incorporació immediata.

Ref: 34793

Sector de muntatges, instal·lacions, manteniment i reparació

Empresa de fabricació de productes metàl.lics cerca
MECÀNIC/A AJUSTADOR/A
Edat: de 20 a 40 anys.
Formació: FPII (metall).
Oficial de 1a
Carnet B1, A1 i vehicle propi.
Residència al Bages.
Jornada intensiva.
Contracte de treball en pràctiques de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 1.400.000-1.710.000
Lloc de treball: Sant Fruitós de Bages.
Incorporació immediata.

Ref: 34792

Sector de muntatges, instal·lacions, manteniment i reparació

2 LAMPISTES
Edat: de 30 a 50 anys.
Formació bàsica.
1 any d'experiència com a lampista.
Residència a l'Anoia.
Jornada completa.
Contracte inicial de 3 mesos amb possibilitats de pròrroga.
Retribució anual bruta: 2.250.000-2.745.000
Lloc de treball: Igualada.
Incorporació immediata.

Ref: 34298

Sector agrari, ramader i forestal

AUXILIAR DE VITICULTURA

Edat: de 20 a 50 anys.
Coneixements de cultius de vinyes i de conducció de tractor.
Residència a l'Alt Empordà.
Horari a convenir.
Contracte de 3 mesos.
Retribució anual bruta: 1.525.000-1.850.000
Lloc de treball: Peralada.
Incorporació immediata.

Ref: 34783

Administració i oficines

Establiment de venda a l'engròs de begudes de Manresa cerca
MANAGER JUNIOR
per a la gestió administrativa i l'atenció a clients del departament d'exportació

Edat: de 26 a 40 anys.
Diplomatura en ciències empresarials.
Coneixement superior d'anglès, mitjà de francès i elemental d'alemany.
Informàtica: WINDOWS, MICROSOFT EXCEL, WORD i ACCESS.
Carnet B1.
Contracte de 6 mesos.
Retribució anual bruta: 2.000.000-2.440.000
Incorporació: gener de 1997.

Ref: 34373

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

FONS SOCIAL EUROPEU

Servei Català de Col·locació

En aquest apartat publiquem ofertes de treball del Servei Català de Col·locació que, per la seva complexitat, per l'especialització dels seus requeriments o per la seva localització geogràfica, exigeixen un tractament especial. Si està interessat en alguna d'aquestes ofertes, ha de telefonar dimarts als telèfons següents: **902 22 11 11** o **902 22 10 44** (*).

En cas que ja sigui usuari del Servei Català de Col·locació només s'haurà d'identificar facilitant el seu NIF i la referència de l'oferta.
Si no és usuari del Servei, sol·liciti la seva introducció urgent i doni també el número de referència de l'oferta per la qual s'interessa.

Les empreses poden passar ofertes de treball als telèfons ***902 22 11 11*** i ***902 22 10 44*** o a qualsevol centre col·laborador del Servei
Els demandants per donar-se d'alta al Servei es poden adreçar a qualsevol punt d'informació o Servicaixa
(*) L'àmbit d'actuació del SCC legalment se cenyeix a Catalunya

Coordinació:
Laia Climent
Agnès Rotger

La Galeria

Guia de lectura, espectacles, art i lleure dels Països Catalans

Un món fantàstic

"La fantasia és sempre la millor descripció de la realitat". Així s'expressa l'escriptora Maria de la Pau Janer en el tema central de Llibres sobre **literatura fantàstica**. Segons Janer, aquesta literatura poblada de màgics, dracs, bruixes, nans o vampirs permet creure als lectors que la vida es pot interpretar de moltes maneres, que no tot està restringit als freds paràmetres de la racionalitat. Quan ens endinsem en aquests llibres, ens lliurem a una aventura que ens desenganxa per una estona els peus de terra, per després veure la terra amb uns altres ulls.

ARXIU

68 **L'escriptora mallorquina Maria de la Pau Janer escriu el tema central de Llibres, dedicat aquesta setmana a la literatura fantàstica.**

i a més...

Dins la Guia, **Victòria Combalia** ens explica en una **entrevista** la seva feina com a directora artística del centre cultural Tecla Sala. Dels seus esforços per presentar una oferta artística de primera qualitat fora de Barcelona, a l'Hospitalet de Llobregat, en un país on la cultura sol estar molt centralitzada. Combalia, en aquest repte, obre dimarts una ambiciosa mostra col·lectiva i n'explica el perquè.

Una altra **entrevista** que ofereix la Guia aquesta setmana és la d'**Elio Quiroga**, director de cinema canari que acaba d'estrenar la seva primera pel·lícula, *Fotos*. Amb música del català Carles Cases i actors com Gustavo Salmerón, Mercedes Ortega i Simó Andreu, aquesta *opera prima* ha merescut dos premis al Festival de Cinema Fantàstic de Sitges. Malgrat això, el film té tants seguidors com detractors.

I pel que fa al teatre, aquesta setmana comença la quarta edició del **Festival de Teatre i Música Medieval d'Elx**, una ocasió per veure espectacles fets a l'edat mitjana, i el famós *Misteri*.

A Barcelona, mentrestant, obre les portes el **Festival Internacional de Jazz de Barcelona**. A la Guia en parlem, juntament amb una selecció dels concerts que es faran aquests dies.

RICARD CUGAT

75 **Entrevistem la directora artística del centre Tecla Sala, Victòria Combalia.**

ARXIU

77 **A Elx puja el teló la quarta edició del Festival de Teatre i Música Medieval.**

ARXIU

76 **Elio Quiroga parla de la polèmica 'Fotos'.**

Màgia en el món fantàstic dels contes meravellosos

L'escriptora Maria de la Pau Janer analitza el món fantàstic que es recrea en els contes meravellosos de la literatura tant escrita com oral. Posa en relleu sobretot la importància de l'oralitat per al desenvolupament del fantàstic popular.

La fantasia és un mecanisme a través del qual es reflecteixen tant les aspiracions i les frustracions d'una època com les seves expectatives. Aquella fantasia de què els homes tenim necessitat no és precisament la de la fuga i l'evasió, sinó la que ens fa interpretar d'una manera nova la realitat. La que afavoreix la capacitat d'elaborar

LOLA ANGLADA / COBERTA D''ALÍCIA EN TERRA DE MERAVELLES'

els conflictes reconduint-los, alhora, al punt d'encontre entre la fantasia i la raó, dues dimensions essencials de la personalitat humana. Perquè la fantasia és sempre la millor descripció de la realitat.

Contribueix a orientar el pensament i a obrir nivells d'interpretació, mentre que la raó només verifica, consolida o dóna coherència i unitat a tot el que l'activitat fantàstica posa en funcionament. La fantasia constitueix una porta oberta envers l'alternativa, la seguretat que les respostes diverses són possibles. És la ruptura d'un ordre reconegut, la irrupció de l'inadmissible a l'interior de la inalterable legalitat quotidiana, però mai no és la substitució de l'univers re-

• • •

El folklore fa aparèixer monstres, vampirs, bruixes, fades... per a delícia i angoixa de la imaginació col·lectiva. L'home modern concep el fantàstic com una fissura en l'ordre acceptat del món, de la raó; la ruptura, almenys momentània, d'una certesa d'equilibris.

• • •

al per un altre exclusivament prodigiós.

A través de la fantasia, instrument d'exploració de la memòria, recerca en el temps i en l'espai, interpretació de la realitat, els homes esdevenen els protagonistes d'una aventura poètica. És la fantasia, i mai no la rutina, la que es troba en la base de tota descoberta, de qualsevol invenció, de la ciència. Els surrealistes, en les seves manifestacions artístiques, parteixen de la realitat i la distorsionen. Els autors de literatura fantàstica prenen algun element del món real i hi apliquen una lògica distinta a la que ens és habitual. L'estructura del relat fantàstic dibuixa el camí que va del que és increïble al que és creïble, i tendeix a transformar el que és estrany en familiar. Apareix configurada com un procés d'iniciació, un viatge, una metamorfosi. Relacionar per similituds, contigüitat i oposició desenvolupada la imaginació o respon a una rica fantasia imaginativa.

Els relats meravellosos que, aparentment, allunyen els seus oients/lectors de la realitat, el que fan és tot el contrari. Són l'intent, renovat i millorat al llarg dels segles, d'explicar la vida a partir de les paraules.

L'establiment d'un lligam màgic. La literatura oral és plena universalment d'històries meravelloses. Perquè, sovint, la màgia i l'oralitat es vinculen. Es tracta de la màgia de la paraula, concebuda com a objecte de poder, esdevinguda element essencial de l'existència raonada i alhora de les seves múltiples possibilitats de fantasia, del seu univers imaginari. En l'acte de narrar un conte meravellós, un lligam que podríem anomenar màgic s'estableix entre el narrador i l'oient o el lector. L'art del narrador consisteix, mentre s'estableix el parèntesi de l'acte comunicatiu, a encantar l'oient/lector perquè arribi a considerar "naturals" els esdeveniments excepcionals, és a dir que surten de l'ordre lògic i habitual del món, alhora que provoca l'*encantament*. En pronunciar un conjur, repetir una glosa o formular un sortilegi, recuperam també el sentit màgic de les coses i del món. Perquè la cultura oral, la cultura dels mots, de les

endevinalles, dels proverbis, dels contes i els conjunts... és una cultura màgica.

El folklore fa aparèixer esperits, monstres, vampirs, objectes animats, fades, bruixes, nans i gegants... per a delícia i angoixa de la imaginació col·lectiva. L'home modern, pertanyent a una societat industrialitzada, concep el *fantàstic* com l'increïble, l'inexplicable. Com una fissura en l'ordre acceptat del món, en l'univers de la raó; la ruptura, almenys momentània, d'una certesa d'equilibris. Ruptura que, tanmateix, malgrat aquesta connotació anterior, exerceix una notable atracció en la sensibilitat de la societat actual. Aquest poder d'atracció emergeix des del món meravellós fins al món humà. No podem ignorar que múltiples aspectes de la vida quotidiana presenten vestigis de rituals o implicacions màgiques. Pensem en la rica litúrgia matrimonial o fúnebre, en el cerimonial militar i tribunalici.

L'heroi dels contes sap bé que l'aventura que ha d'emprendre és molt perillosa però sempre acudeix a la crida del món meravellós i abandona el món humà per tal de guanyar una entitat meravellosa. Una entitat que haurà d'aconseguir a través de l'esforç individualitzat i de la voluntat ferma perquè, de fet, l'únic aspecte del conte on no domina el meravellós és en la figura de l'heroi i dels seus parents. Aquest/a pertany al món humà, a pesar de moure's dins l'univers de la màgia. Quan adquireix qualitats sobrenaturals o màgiques és per la intervenció d'un auxiliar.

La narració meravellosa, que té a més una funció de talismà, és sempre l'expressió d'un esdeveniment màgic, que es concreta en l'ajuda exterior d'un poder que anul·la tot d'una les forces que li són contràries i que es presenta sense avís, inclosa en el marc constituït pels límits del conte. Als contes, l'acció i els actors són a l'altra banda del mirall, en un àmbit únic. No existeix el límit del meravellós com a línia diferenciadora i rotunda, perquè el món dels contes és unilateral i realitat i ficció es confonen. Per això, als contes, al regne de la màgia, tot hi és possible. La fantasia esdevé l'eix de l'univers de les rondalles, en un país de ciutats encantades, amb coves enormes que ens traslladen a l'interior de la terra i hi trobam mars, jardins i palaus.

El sentit del meravellós, del que és sobrehumà i irracional, és potser una de les característiques més destacades de les rondalles. Les fades fan profecies i els animals anuncien esdeveniments inevitables. Des del començament de la història, l'oient/lector sap que els esdeveniments seguiran el seu camí, amb la qual cosa trobam de bell nou el tema de la lluita entre el bé i el mal, encara que hom sap d'antuvi que, finalment, triomfarà el bé.

Tanmateix, la fantasia sol ésser ambigua. El conte meravellós, per exemple, proposa al lector que el cregui encara que sense creure'l realment. Però l'ambigüitat, que és oberta a dues o més interpretacions possibles i que comporta la incertesa, no n'és una propietat essencial. Sí que ho és, en canvi, suggerir la intervenció del *sobrenatural* en l'ordre natural de les coses i els fets.

Els contes ens traslladen a un univers diferent, regit per unes coordenades que no tenen res a veure amb les que marquen el nostre món: Un espai llunyà i indeterminat, el bosc i el palau, per exemple, uns personatges fantàstics i una sèrie de situacions ben particulars. Tot els pobles, en les seves diferents manifestacions culturals, utilitzen sovint la irrealitat per tal d'explicar el que els envolta. Es tracta de fer una metàfora del propi món.

Maria de la Pau Janer

GOYA, 'LINDA MAESTRA' / ARXIU FUNDACIÓ JUAN MARCH

Bibliografia essencial:

Baltrusaitis, Jurgis: *la Edad Media fantástica*, Madrid, 1987.

Bonifazi Neuro: *Teoría del fantastico*, Ravenna, 1982.

Cardini, Franco: *Magia, brujería y superstición en el Occidente medieval*, Barcelona, 1982.

Cooper, J. C.: *Cuentos de hadas: Alegorías de los mundos internos*, Málaga, 1986.

Cunqueiro, Álvaro: *Tesoros y otras magias*, Barcelona, 1984.

Desclot, Miquel: *Rondalla va, mentida ve*, Barcelona, 1979.

Duran, Teresa: "Ente brujas y hadas" dins *Cuadernos de Pedagogía*, 142 (1986), 90.

Eliade, Mircea: *Mito y realidad*, Barcelona, 1991.

Èpica i elegia d'un home sol

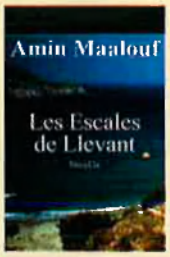
El nou llibre d'Amin Maalouf, ambientat en la Segona Guerra Mundial, és una bella història d'amor en la qual passen certs fets desgraciats que accentuen el ritme de la novel·la.

NOVEL·LA COMPROMESA

LES ESCALES DE LLEVANT

Amin Maalouf

Edicions La Campana. Col·lecció "Toc de ficció", 118. Barcelona, 1996.

243 pàgines
2.000 ptes.

Amin Maalouf és un autor prolífic, un novel·lista d'èxit. Com a creador de ficcions acostuma a no decebre els seus seguidors, disposats a ingressar en un seguit d'aventures de desenllaç més o menys incert. Contràriament a la novel·la precedent (*Samarcanda*), la que comento deixa de banda aquell aire volgudament llegendari i se centra en el període de la Segona Gran Guerra. Per altra banda, els actors d'aquesta ficció són molt més identificables històricament. Una bella història d'amor que mostra, al mateix temps, l'extrema pal·lidesa del guix que traça la frontera entre el fet de ser considerat un heroi amb totes les de la llei i el de ser motiu de defenestració irremissible; esdevingut, al ulls d'altri, un boig irredempt.

L'inici de *Les escales de Llevant* es remunta al París de l'any 1976, quan un jove troba al metro l'home, ara vell, que presidia una fotografia d'un seu antic llibre d'història de l'escola. L'home copsat per la instantània era al capdavant d'un escamot de resistents, fugia. El jove s'ho farà venir bé per tal que el vell vagi amollant la seva singular experiència com a estudiant de medicina a Montpeller, primer i com a resistent a Lió, tot seguit. L'efecte d'una arrencada tan lluminosa, però, deu ser difícil de mantenir: la història, en el punt francès, es ressent de tots els tòpics de la literatura a l'ús. Una certa sensació del *dejà vu* campa al llarg de tot aquest episodi. El protagonista torna al Líban natal i és rebut amb honors de veritable heroi. Un cop aquí pren contacte amb Clara, una resistent com ell que havia conegut una nit clandestina a Lió. L'atzar els conduirà al matrimoni. Acaba una part no delimitada gràficament que hauríem d'anomenar la meitat feliç.

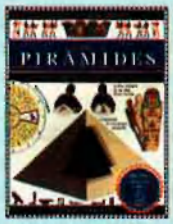
La meitat desgraciada del llibre és molt més interessant. L'enfilall de tòpics llegits fins al moment, amanits pel bell missatge de concòrdia entre races i cultures diferents, dóna pas a un ritme força més accentuat, en què se succeiran els fets més diversos: el protagonista se separa accidentalment de la dona embarassada per anar a acomiadar el seu pare moribund. En arribar a la casa paterna, però, esclata la guerra entre àrabs i jueus: la separació durarà vint-i-vuit anys. La major part d'aquest temps, el vell heroi el passarà en un psiquiàtric de pràctiques sectàries per decisió d'un germà de ment maquiavèl·lica. Finalment, però, un "senyal" de la filla, ara amb vint anys, tornarà l'home a la realitat i aconseguirà fugir del manicomi. El final –juntament amb tota aquesta part de la decadència moral i física del protagonista– torna a estar a l'alçada del començament: l'home sol es posa finalment en contacte amb la seva dona i fixa una cita amb ella. La dona hi acudirà, però sàviament Maalouf deixa un desenllaç obert en què hem de triar si al capdavall seguirà l'home o bé el persuadirà que els anys no han passat en va i s'allunyarà per un altre carrer. Una esplèndida i emotiva resolució per a una novel·la irregular, que ens arriba en català en una traducció poc acurada, inexcusablement repleta d'errors lingüístics de tota mena. **Jordi Llavina**

FITXES DE LLIBRES INFANTILS

LES PIRÀMIDES

James Putman

Il·lustr. Stephen Conlin i altres. Edicions Destino. Barcelona, 1996. 3.700 ptes.

Un llibre que ofereix una sèrie de materials per poder entendre el món dels egipcis, més concretament el de les piràmides. L'infant podrà jugar amb eines com una maqueta i una guia d'una piràmide o un desxifrador de jeroglífics.

LA CAPUTXETA NEGRA

Carles Cano

Il·lustr. Paco Giménez. Edicions del Bullent. Col·lecció "Cavallet de mar", 7. València, 1996. 23 pp. 500 ptes.

Els autors d'aquest conte han viatjat al cor de l'Àfrica per portar la versió del continent veí de la "Caputxeta Roja". Una història on el llop ja no és un llop sinó un elefant, i la capa de pell que duu és de lleopard. Quina serà, però, la versió original?

PINOTXO

Kathryn Siegler

Il·lustr. David Christensen. Editorial Beascoa. Barcelona, 1996. 2.300 ptes.

Un llibre musical en què apareix la melodia de la famosa cançó de la pel·lícula de Pinotxo "Si a una estrella li pots dir" i, ajudat per la lletra de la cançó, l'infant podrà cantar-la mentre gaudeix, de manera interactiva, de les famoses escenes de Pinotxo.

Monzó reprèn la provocació

Quim Monzó aporta un nou llibre de relats a la nostra literatura en el qual deixa entreveure, amb un humor agre i la seua habitual lucidesa, la part absurda de l'ànima humana.

RELATS

GUADALAJARA

Quim Monzó

Quaderns Crema. Col·lecció "Mínima de Butxaca", 65. Barcelona, 1996.

197 pàgines
1.700 ptes.

Després de tants èxits de Quim Monzó en el gènere del relat amb *Uf, va dir ell* o *El perquè de tot plegat* entre d'altres aplecs, l'autor torna a fuetejar amb un nou llibre: *Guadalajara*. El nom del recull fa referència a la cançó homònima i és la columna vertebral invisible de les 197 pàgines que conté l'obra. Aquest eix s'alimenta de diverses facetes de l'ànima humana, com també de l'humor i de l'absurd, lligant-ho tot amb un vocabulari senzill i un estil aclaridor que ofereix una lectura dinàmica, vertiginosa i atractiva.

L'humor creix en els contes, on l'autor capgira algunes històries ben populars com és la de Guillem Tell, el cavall de Troia o la coneguda escena de la *Metamorfosi* de Franz Kafka en què el narrador es transforma en escarabat. Aquest passatge és tergiversat per l'autor de tal manera que en compte de convertir-se l'heroi en escarabat passa ben bé el contrari: l'escarabat es transforma en ésser humà. Una descripció detallada de la mutació que presenta les sensacions completament oposades a les de la transformació de l'obra de Kafka. L'anècdota presa de la literatura pren així noves formes de la mà de Monzó.

Tanmateix, l'humor de Monzó es torna agre pel fet d'alimentar situacions que esdevenen completament irremeiables, on els protagonistes viuen en un cercle tancat i sense eixida previsible. Això nodreix una sensació d'angoixa que ens recorda en certa mesura la tendència existencialista de l'absurd.

Si bé en la majoria dels relats Monzó és capaç de provocar el lector utilitzant situacions absurdes i inevitables, encara l'empiparà més amb dos contes en els quals parla de literatura i de llibres. En "La literatura", el narrador és un escriptor al qual no li importa massa la qualitat dels seus escrits ja que, com diu textualment sobre el lector, "l'exigència de qualitat en aquest seu país és mínima".

"Els llibres", el segon relat, tracta d'un personatge que no és capaç d'acabar la lectura per por de decebre's amb el final. No podria ser això una indirecta donat que aquest conte clou l'obra? No ens fa pensar que potser nosaltres lectors d'aquests relats podríem estar en la mateixa situació que el personatge del conte i si continuem, podríem desenganyar-nos del final? Però amb aquesta narració com a cloenda, ja es pot suposar que serà ben difícil qualsevol decepció. **Laia Climent**

Un home d'arxiu

ASSAIG

ESTUDIS LITERARIS

Jordi Rubió i Balaguer

Edicions 62. Col·lecció MOLC, 122. Barcelona, 1996.

272 pàgines
1.500 ptes.

La portentosa capacitat del treball de Rubió i Balaguer, la perspicàcia i el rigor de la seua voluminosa obra, representen una de les aportacions més grans del present segle a la història literària catalana. Els dotze volums de la seua obra fins ara publicats demostren que en molts aspectes les investigacions d'aquest personatge d'arxiu van representar, en el seu moment, l'obertura d'unes noves vies d'interpretació.

Autor d'una esplèndida visió sintètica de la literatura catalana, es va dedicar fonamentalment al període medieval, amb treballs penetrants sobre Ramon Llull, Bernat Desclot i el món del llibre. Però també es va moure amb la mateixa desimboltura i profunditat interpretativa per èpoques posteriors, com ara la renaixença. Joaquim Molas, el responsable de l'edició, ha fet una selecció ajustada de la seua obra, i n'ha elegit treballs de conjunt, visions panoràmiques i algunes lectures crítiques sobre estudis literaris d'altres autors. Suficients per fer-se una idea de la manera d'historiar de Jordi Rubió i de la diversitat d'interessos que l'animaren.

En el primer apartat, al costat de reflexions d'abast teòric sobre la història literària, el lector trobarà una evocació de Valls Taberner i la seua generació, on descriu els motius que els van dur a explorar arxius per descobrir-hi el rostre d'una identitat frustrada, però alhora esperançada. El segon, inclou els treballs que representen les seues grans vies d'indagació: Ramon Llull, Bernat Desclot i la historiografia, les primeres manifestacions de l'humanisme a la Corona d'Aragó, notes sobre la popularitat del franciscanisme més exaltat en les nostres terres, la interessant confluència de cultures en temps de Carles V... Clou el volum una interessant aproximació als diversos factors polítics i culturals que acompanyaren la renaixença i a les diferents circumstàncies vitals dels homes que l'estimularen. **Francesc Calafat**

LES NOTES DE VICTOR RIPOLL

Humor negre

Com un conte o un article de Monzó. El locutor dels matins de Rac-105 enllaça amb to alegre la veu femenina que ha dit que Monzó ha publicat *Guadalajara* amb les notícies d'esports, que avui obriran amb la tragèdia de l'estadi de Guatemala, així: "I ara de Guadalajara a Guatemala!"

Al marge

Josep M. Casasús escriu a *Periodisme català que ha fet història* que la prosa de Francisco Madrid no té gaire res a envejar a "la de l'André Peyre de Mandiargues d'*El margen* (1967)". Casasús cita el títol castellà d'una novel·la francesa en un llibre editat per l'editorial (Proa) que l'any 1979 va publicar-ne la traducció catalana (*El Marge*, col·lecció "A tot vent"), en versió de Joan Oliver.

Quins ous!

Hi ha bolets que abans de madurar tenen aspecte d'ou –però no després– i per això són anomenats "ou de...". L'ou del diable és el *Phallus impudicus*, és a dir, fal·lus impúdic. No cal que us expliquem el perquè. L'artesà del *DIEC* el descriu prou bé. El barret, per exemple, és "glandiforme". La cosa semblava clara, però no, perquè acaba dient que "té forma d'ou". Si després del que han escrit primer (copiant) els artesans del *DIEC* no s'adonen encara de l'autèntica forma del bolet, la podran descobrir bo i llegint el capítol de *Les històries naturals* de Joan Perucho titulat precisament "El *phallus impudicus*". Sobretot, llegint-ne la descripció: "Ostentava la forma, descarada i realista, d'un membre genital masculí en total erecció". Quins ous!

"No suo pas més escrivint en català que en anglès"

Matthew Tree, nascut a Londres l'any 1958, ha publicat en català la novel·la *Fora de lloc* (Cafè Central-Eumo Editorial). Anteriorment ja havia publicat dues narracions en català. Des del 1984 s'ha establert a Barcelona. Assegura que és la primera novel·la en català escrita per un anglès.

GLÒRIA MATAMALA

Matthew Tree va néixer a Londres l'any 1958.

—En el pròleg dieu que el protagonista de la novel·la és el retrat fidel del ximplet que era l'autor de jove. Què té d'interessant parlar del ximplet que vàreu ser?

—Bé, si hagués escrit el llibre als divuitdinou anys hauria sortit un llibre sense cap mena de sentit de l'humor, sense cap punt de vista distanciat. Que siguis ximple no vol dir que no et puguin passar un seguit de coses doloroses, commovedores, tristes o còmiques. En certa manera aquest ximple, i l'experiència de molts lectors ho confirma, pot ser tothom quan mirem enrere.

—Heu escrit la novel·la en català per saber si seríeu capaç de fer-ho?

—No. La prova que podia escriure en català van ser els dos contes publicats en edicions limitades, els anys 1990 i 1993. Van ser-ne la prova de foc, pel que fa a la reacció dels lectors que van llegir-los o van assistir a les meves lectures, i totes dues proves van funcionar bé.

—Sueu gaire escrivint en català?

—Si ho dieu en comparació a escriure en anglès, no. Gens. Quan escric en català tinc una sensació d'immediatesa i de contacte directe amb el meu entorn que m'empeny, d'una manera compulsiva, a escriure en català. Qui sua de tant en tant deu ser el corrector. De tant en tant.

—Per quina raó heu triat una llengua que, segons alguns lingüistes i sociolingüistes, recula escandalosament i fins i tot pot desaparèixer o esdevenir residual?

—La casualitat ha fet que el català sigui el meu segon idioma. Per tant, si hi hagués tan sols quatre persones que el parlessin, no tindria més opció i no voldria fer altra cosa que no fos escriure en català. Ara bé, a mi no em consta pas que reculi.

—Quina tradició anglo-saxona i quina tradició catalana creieu tenir al darrere?

—La primera és la nord-americana que va en línia directa de Henry Miller a William Burroghs, escriptors, per mi, complementaris. No m'hi comparo. És tradició, una tradició basada en l'honestedat de l'escriptor com a individu, sense caure ni en l'autobiografia pelada ni en una concepció de l'escriptura com a exercici d'estil. Autors europeus que hi tenen relació són, per exemple, Bernhard i Hrabal. De tradició catalana o línia, millor, la de sobtada honestedat sexual que es troba al *Tirant lo Blanc*, *Vida privada*, Francesc Trabal i Quim Monzó. Una honestedat còmica, amb sentit de l'humor, i molt seriosa a la vegada.

—Hem llegit a la premsa que vàreu aprendre català empassant-vos el Fabra. Voleu dir?

—No. No és cert. Vaig aprendre'n en tres etapes. Immersió total en un poble. Un procés lent de dotze anys de comprovar l'ortografia, la gramàtica, etcètera, a l'hora d'escriure i de llegir, i l'ús social lliure i desimbolt de la parla.

—La novel·la és l'adéu a Londres. A quin Londres?

—A un d'autosuficient i estarrufat, amb tota la vida negativa que els adjectius impliquen. El tema central del llibre és el desplaçament definitiu d'un àmbit a un altre.

—Què tenia d'interès Catalunya, el nou àmbit triat?

—En primer lloc, la generositat de la gent, extraordinàriament oberta i acollidora. La segona raó és el miracle de la seva existència, en el sentit que la llengua catalana i la zona catalanoparlant haurien d'haver estat aixafats del tot fa temps, segons totes les regles històriques. **Lluís Bonada**

Nous volums de 'La cuina catalana'

Editorial 62 i Edicions de la Magrana acaben de publicar de cop dos volums més de l'obra enciclopèdica i personal –i il·lustrada– de Jaume Fàbrega *La cuina catalana*. Són els números 4 i 5, dedicats a *El mar* i *El bosc* (número IV) i *La terra* (el V). A no trigar gaire apareixeran els dos restants. En total seran més de mil receptes i més de 1.700 pàgines sobre la cuina de Catalunya, les Illes Balears, el País Valencià, Andorra, Catalunya Nord, la Franja de Ponent i l'Alguer, com proclama cada volum a la coberta i a la portada. Del mar, Fàbrega parla del peix, naturalment. Comença pel suquet i acaba amb el niu de Palafrugell, barreja de caça (colomí), carn (salsitxa) i de peix (tripes de bacallà, peixopalo, bacallà i sípia). Del bosc, la caça de pèl i ploma, el xai i la vedella.

La Magrana s'empesca una nova col·lecció d'humor

Amb 'Tant se val qui estigui a dalt' van fer la prova i ara han passat a l'atac: l'humor estrena col·lecció.

Estrella Esteve va publicar fa uns mesos a la Magrana el llibre d'humor *Tant se val qui estigui a dalt. Com ser funcionari sense deixar-hi la pell*. Va anar prou bé –és a la segona edició– i ara l'editorial ha decidit de jugar a fons la carta de l'humor. "Humor" és el títol de la nova col·lecció, llançada amb dos llibres de cop. Un dels dos llibres torna a ser d'Estrella Esteve. Es titula *Amb l'aigua al coll* i va, segons diu la nota de la contracoberta, d'un senyor que es diu Miquel Rovira que treballa a la Caixa i és convidat a anar a Mallorca amb veler pel seu amic d'infància José Carlos Casamitjana. L'altre llibre és de David Duran (Barcelona, 1963), autor de novel·les juvenils. Es titula *Cataconya. La via ridiculista d'accés a la independència*. És dedicat a Guillem Agulló "i a tots els qui han lluitat i lluiten per la nostra llibertat".

ARXIU

'Cataconya', un dels títols de la nova col·lecció d'humor.

Som a la Catalunya del 2001 i la novel·la-informe ens explica com Catalunya ha aconseguit la independència amb una estratègia nova fins aleshores: la ridiculització de l'estat ocupant. La nova col·lecció s'afegeix a la de la Campana, editora del premi d'humor i sàtira Pere Quart, creat fa deu anys, i que acaba d'incorporar Lluís Permanyer a la llista de premiats.

Humor a Eds. 62. Curiosament, des d'una altra editorial ens arriba una altra novel·la que fa prediccions, algunes malmeses per la realitat política compresa entre entre la redacció del llibre i la seva publicació. És la novel·la *Com serà la fi del món*, publicada a Edicions 62 per Òscar Pàmies, el premi Documenta del 1993 per *L'Estat contra P.* La predicció malmesa, o si més no força macada, obre el llibre. L'any 2006 el govern català fa un comunicat signat per Pilar Rahola, portaveu d'un govern dirigit pel líder d'ERC i president de la República Catalana, el molt honorable senyor Colom i Colom. **LI. B.**

QUÈ FA

Joan Rendé

Escriu una novel·la que té força avançada i prova de convertir una radionovel·la inèdita en una novel·la. "Va ser un encàrrec. Quan la vaig tenir a punt, l'emissora va deixar d'emetre radionovel·les. Vaig tenir un problema. L'ordinador em va esborrar quaranta dels cent capítols que tenia. Els vaig haver de reescriure en divuit dies i, a més, com que no es va publicar, hi vaig quedar enemistat. Ara no sé si concentrar-la o fer-ne tres parts".

LLIBRES MÉS VENUTS A L'OCTUBRE EN CATALÀ

FICCIÓ	AUTOR	EDITORIAL
1. *Guadalajara*	Q. Monzó	Quaderns Crema
2. *Afirma Pereira*	A. Tabucci	Edicions 62
3. *L'ombra de l'eunuc*	J. Cabré	Proa
4. *Borja papa*	J. F. Mira	3 i 4
5. *Si això és un home*	P. Levi	Edicions 62
6. *L'amor una altra vegada*	D. Lessing	Destino
7. *La senyoreta Scudéry*	E. T. A. Hoffmann	3 i 4

[illegible]	AUTOR	EDITORIAL
1. *Els primers reculls de proverbis catalans*	M. Conca i J. Guia	PAM
2. *Més enllà del llenguatge*	E. Severino	3 i 4
3. *Aproximació a Ausiàs March*	R. Archer	Empúries
4. *Dicc. de la lleng. catalana*	IEC	Digec
5. *La vida en comú*	Todorov	3 i 4
6. *El kamasutra català*	Anònim	Columna
7. *Els templers*	J. Mestre	Edicions 62

Fonts: Gremi de llibreters de Barcelona i Catalunya, i llibreries 3 i 4, Mallorca i Catalana de Perpinyà.

Festival de Jazz i altres concerts

MÚSICA

ARXIU

Aquesta setmana arriba farcida d'actuacions de tota mena. Per començar, la que dilluns farà The Cranberries al Palau d'Esports. Dimecres, al mateix espai, The Cure portaran el darrer disc a Barcelona.

Serà el dia que Manu Dibango, després de passar pels premis Octubre de València, actuarà al Palau de la Música Catalana en la primera jornada del Festival Internacional de Jazz de Barcelona. Serà la vint-i-tresena edició d'un festival dens en concerts que durarà fins el 27 de novembre i que enguany porta estrelles tan diverses com l'eclèctica Radio Tarifa, l'Experimental Barcelona Percussió, la israeliana Noa o el clàssic brasiler Caetano Veloso e Grupo.

Brasilera com Veloso i en part també propera al jazz és Rosa Passos, una dona que divendres, dia 1, tocarà per primera vegada al nostre país. Passos es presentarà a la sala Apolo de Barcelona amb el quart disc sota el braç, *Pano pra manga*, el primer que se'n distribueix als Països Catalans. Intensament influïda per Joao Gilberto, aquesta dona de Bahia ha rebut crítiques excel·lents, i ha aconseguit la col·laboració de Chico Buarque en una de les seves últimes cançons. **A. R.**

Temps d'Euroconcert

Ha començat la XII temporada de l'Euroconcert que es fa al Palau de la Música Catalana, a Barcelona.

En el programa hi ha dotze concerts, entre els quals destaca el de la soprano Victòria dels Àngels, que actuarà el 21 de gener acompanyada per l'Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra, dirigida pel violinista Gerard Claret.

També participen a l'Euroconcert l'*Ensemble Zefiro*, el conjunt anglès *London Baroque*, el pianista vienès Paul Badura-Skoda, el conjunt anglès *The Academy of Ancient Music* i l'octet de corda de la Filharmònica de Berlín.

Aquesta setmana, dimarts, 29, a les 21 hores, l'actuació està dedicada a *El simfonisme de cambra* amb el Nonet de Vinea, amb Maria Lluïsa Cortada tocant el clavicèmbal. **E. R.**

L'obra de Messa s'exposa a València

EXPOSICIONS

ARXIU / RAFA GIL

El dia 30 d'octubre el Palau del Marquès de Campo de València acollirà l'obra de Messa Sempere. Aquest artista d'Albaida recentment desaparegut fou deixeble del pintor Segrelles, tot i que posteriorment abandonà les propostes figuratives del mestre per adreçar-se cap a un art a contracorrent que la crítica ha volgut qualificar de neo-dadaisme.

Garrotades d'Ovidi

Ovidi Montllor
De manars i garrotades

A poc a poc anem redescobrint Ovidi Montllor. Aquesta vegada, l'oportunitat arriba gràcies a la reedició del disc *De manars i garrotades* en compacte, un treball que l'alcoià va enregistrar durant quatre dies de febrer de 1977 al teatre Romea de Barcelona. L'hi acompanyaren els músics Toti Soler, Carlos Boldori i Jordi Sarraute.

Una ocasió per recordar algunes de les cançons més conegudes d'Ovidi i no oblidar les *garrotades* de 1977.

NOVETATS

Coral Sant Jordi
Cançons tradicionals catalanes

Més reedicions. El mateix 1977, Oriol Martorell dirigia la Coral Sant Jordi en la gravació d'un disc de cançons tradicionals catalanes amb l'objectiu d'homenatjar aquestes melodies de sempre. Ara, poc després de la mort del mestre, aquest compacte constitueix, en certa manera, un homenatge a Martorell.

Carles Lama & Sofia Cabruja
Brahms, Schubert, Debussy

Lama i Cabruja són dos joves pianistes gironins que van tocar junts per primer cop el 1987. Després, com a duo estable han actuat per Europa i els Estats Units. Les tres peces del seu primer CD es van escriure originàriament per a quatre mans.

"Busco obres intenses, que diguin alguna cosa"

Carmen Calvo, Miquel Barceló, Francesc Torres... són alguns dels participants en l'exposició col·lectiva que es podrà veure a partir del dia 29 d'octubre a la Tecla Sala de l'Hospitalet del Llobregat. Victòria Combalia, comissària i directora artística d'aquest centre cultural, en dóna més detalls.

'Art espanyol per a la fi de segle'. *Es tracta d'una exposició col·lectiva amb un títol massa arriscat per a un art que no se sap ben bé cap on va, no creu?*

—Es clar. És una proposta arriscada, però és també un repte d'una sèrie d'artistes. També he deixat al marge gent que té interès però que potser no s'adiuen tant amb el meu gust personal.

—*El seu gust, segons la llista d'artistes, té molt d'eclèctic...*

—No és que m'agradi la pintura, l'escultura o el vídeo, sinó que m'interessa la qualitat artística, les obres que diuen alguna cosa, que contenen un rerefons sòlid. Avui, no sé si per sort o per desgràcia, estem rellegint les primeres avantguardes: no hi ha grans genis, no hi ha grans ruptures, per tant és evident que el meu gust és eclèctic.

També he de dir que la meva exposició no pretén posar de moda cap moviment. Perquè no hi ha un de sol; i perquè no m'agrada un estil determinat. Busco obres intenses, que diguin alguna cosa.

—*Com s'estructura el discurs expositiu d'una mostra tan variada?*

—Tots els gèneres estaran barrejats, perquè es tracta d'artistes que tenen tots entre trenta i cinquanta anys. És a dir, una generació o com a màxim dues.

Per ordenar-los he proposat una sèrie de miniapartats entre els quals hi ha el de l'abstracció lírica, on podem trobar Broto o Grau; o un altre en què s'inclouen aquells de més metalingüístics com Rogelio López Cuenca, són els que llegeixen l'art a través dels signes mateixos del propi art i que fan al·lusió al mateix art. L'escultura: Jaume Plensa, Carmen Calvo o Miquel Navarro. També he dedicat una secció a l'art polític com el de Francesc Torres i Ester Ferrer. Un altre fenomen nou que configura per ell mateix una secció, és el de l'emergència de les dones artistes. Dels quaranta artistes representats, deu són dones: Eva Lootz, Valldosera, Charo Pradas o Maria Zàrraga.

Aquest catàleg quedarà com una publicació històrica de l'art dels anys noranta.

Per a difondre-la, aquesta exposició anirà a les Drassanes del Port de València i al Ludwig Museum de Vienna.

RICARD CUGAT

Victòria Combalia és directora artística de la Tecla Sala de l'Hospitalet del Llobregat.

—*Parle'm de la Tecla Sala. Què era abans i què pretén ser ara?*

—És una antiga fàbrica del segle XIX la propietària de la qual es deia Tecla Sala. L'Ajuntament de l'Hospitalet del Llobregat la utilitza des de l'any 86 com a equipament cultural de la ciutat, com un centre cultural i d'exposicions per on han passat artistes com Barradas o Guinovart. El problema és que no tenia un director artístic i que li mancava una certa coherència. Em van proposar encarregar-me de la direcció artística. De moment, compto amb un pressupost molt minso: tretze milions per a exposicions i uns trenta en total per a tot.

—*Veig dos reptes determinants: encaixar sociològicament en el medi de l'Hospitalet i descentralitzar l'art del centre neuràlgic de Barcelona.*

—Europa és plena de centres com el meu integrats en barris populars i, mentre hi hagi un metro, a la gent no li fa mandra moure's. Sí. Les coses es van descentralitzant. I d'altra banda em sembla magnífic que això estigui succeint a l'Hospitalet, tot i que en un principi pots pensar que els residents tenen pitjor accés a la cultura, precisament per això se'ls ha de donar coses d'altíssim nivell, encara que siguin una mica arriscades.

A més, vull que sigui un centre molt viu, amb cursos de divulgació de l'art del segle XX molt pensats per a la gent de l'Hospitalet. Es tracta també de dotar l'Hospitalet d'un espai pràctic i gratuït. Tot això dóna vida i vincula l'espai a la ciutat. **Eliseu T. Climent**

'Fotos', un film ambigu entre la genialitat i la burla

CINEMA

Va ser la pel·lícula sorpresa de la 29a edició del Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Sitges, amb un premi al millor guió, i una menció especial del jurat per la seva proposta arriscada. I tan arriscada! La primera projecció de *Fotos* a Sitges va despertar tants odis com passions. Per molt que hom vagi avisat a veure aquest peculiar film d'Elio Quiroga, amb Gustavo Salmerón, Mercedes Ortega, Simó Andreu i música de Carles Cases, l'*opera prima* d'aquest director canari de 30 anys no deixa de sorprendre.

—Quin qualificatiu li agrada més per a Fotos: *delirant, esperpèntica, surrealista, boja, o simplement, una presa de pèl?*

—Tots m'agraden, fins i tot la presa de pèl, evidentment.

—I com defineix vostè la seva pel·lícula?

—Com una mescla de gèneres. *Fotos* no és un melodrama, ni una comèdia. Tampoc no és una pel·lícula de l'absurd, ni un *western*, ni una pel·lícula de terror. Però ho és tot alhora. I sobretot, està creada des del límit del precipici. Sempre en equilibri entre el més absolut dels ridículs i la més absoluta de les divinitats, per dir-ho d'alguna manera.

—Creu que el públic està preparat per encaixar un producte tan delirant?

—Si alguna cosa bona té aquesta pel·lícula, és que cadascú es queda amb la part que més li interessa. Es pot considerar una autoparòdia d'un melodrama portada al límit del ridícul, i també es pot veure com una espècie d'òpera rimada. Depèn de l'espectador. I les dues lectures són igualment vàlides. La pel·lícula va ser concebuda des d'un punt intermedi. És a dir, que no hi ha ni blanc ni negre, però sí que hi ha gris.

ARXIU

La pel·lícula del director canari Elio Quiroga ha despertat tants odis com passions.

— I com es pot dirigir una pel·lícula des d'un punt de vista a cavall entre una cosa i l'altra?

— Els dos protagonistes de la pel·lícula, Azucena i Narciso, són dos personatges que si anessin a cal psiquiatre acabarien al manicomi. Durant tota la pel·lícula es comporten d'una forma completament delirant, tenen uns sofriments passadíssims de rosca, i fins i tot et preguntes que com és que no s'han matat encara. La situació és tan extrema, i el món en què viuen és tan irreal i imaginari, que quan vam començar a rodar vaig demanar als dos actors que els donen vida, Mercedes Ortega i Gustavo Salmerón, que creguessin cegament en el que feien els seus personatges. Si els començaven a criticar des de fora de la pell del personatge, actuarien com en una paròdia. I crec que al final hem aconseguit que la pel·lícula mantingui aquesta coherència. El nivell de bogeria arriba a cotes tan altes, precisament, perquè Gustavo i Mercedes creuen absolutament en els seus personatges. Ella és completament boja, ell està molt malament del cap, i la interpretació és totalment sincera i orgànica. Gràcies al seu magnífic treball ens trobem en aquest terreny ambigu entre la bogeria, l'absurd i la fascinació pel desconegut.

—La història té alguna cosa d'autobiogràfica?

—Jo vaig començar a construir una història a partir d'un argument i uns personatges que no tenien res a veure amb mi. Però a mesura que vaig anar fent noves versions del primer guió, els personatges començaven a assemblar-se una mica a petits Frankensteins, construïts a partir de diferents aspectes que jo veia en gent que coneixia. **Ignasi Abad**

Cinema homosexual. Durant tota aquesta setmana es fa a Barcelona la segona edició de la Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic, organitzat pel Casal Lambda. Entre dilluns i diumenge hi haurà 29 projeccions de films de llarg, mitjà i curt metratge, procedents de més de 15 països d'arreu del món. Les cintes inèdites –totes excepte la retrospectiva i l'homenatge a Jean Genet– optaran als Premis del Públic i es poden veure a la Filmoteca de la Generalitat, en versió original i subtitulades en català.

Pinter a Barcelona. En el marc de la Tardor Pinter que se celebra a Barcelona, el Mercat de les Flors acull la representació de l'obra *Ashes to Ashes*, escrita i dirigida per l'homenatjat, el mateix Harold Pinter. Aquesta història sobre la perplexitat humana, molt propera al teatre de l'absurd, ve directament del Royal Court Theater de Londres, on s'ha estrenat, i els actors que la protagonitzen són Stephen Rea (a la foto) i Lindsay Duncan. Del 30 d'octubre a l'1 de novembre.

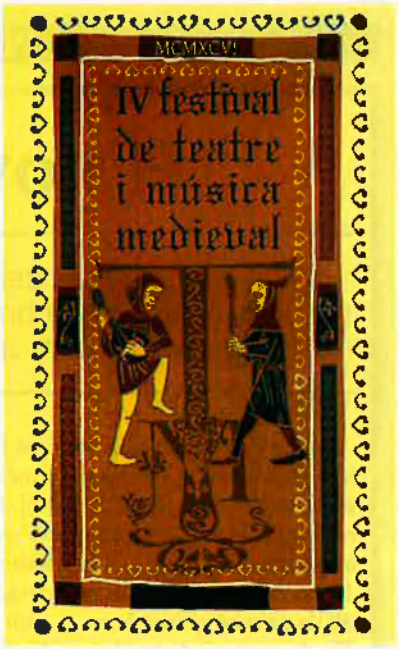
Arriba el Festival Medieval d'Elx, 'Misteri' inclòs

TEATRE

Per quarta vegada, el Festival de Teatre i Música Medieval emmarca tres dies de representació del Misteri d'Elx. Des de dilluns, dia 28 d'octubre, fins dissabte 2 de novembre, els carrers i places de la ciutat, les seves esglésies i palaus seran l'escenari de diverses actuacions musicals i teatrals de l'edat mitjana del nostre país i d'altres àmbits culturals. La mostra començarà amb l'actuació d'Amancio Prada. Aquest joglar modern portarà la *Canción de cámara*, un recull d'autors com Lope de Vega, Sant Joan de la Creu o Santa Teresa, al Gran Teatre d'Elx recentment rehabilitat. Els italians La Maschera representaran divendres al Palau d'Altamira l'obra *Il Soldato*, i l'endemà, el dia 2 de novembre, a la basílica de Santa Maria, el Cor Ortodox Búlgar i el Cor de València interpretaran una versió de la Litúrgia Divina de Sant Joan Crisòstom. A més, destaca la representació a la plaça del Raval de la llegenda de *Sant Jordi i el Drac*, l'espectacle de titelles *Almogàvers*, i el muntatge *Veles e Vents* de Xarxa Teatre, que clourà el Festival.

Com a novetat, l'edició d'enguany inclou *La dansa de la Mort*, obra medieval castellana que l'espanyol Guillermo Heras ha adaptat en versió moderna i experimental, amb l'ajuda de la coneguda ballarina Cristina Andreu (filla d'Elx) i del músic Jordi Gavaldà. *La dansa de la mort*, la inerpretarà dimecres a mitjanit un grup de joves triats entre la trentena de companyies teatrals que hi ha a la ciutat, i recorrerà els carrers per acabar dins els murs del Palau dels Altamira. **A. R.**

ARXIU

Encontres d'editors

l'edició: indústria & cultura

28 i 29 d'octubre de 1996

ASSOCIACIÓ D'EDITORS DEL PAÍS VALENCIÀ

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

CEDRO

AIDO

Objectius

Acostar a l'empresa i al món editorial els aspectes més actuals per a la millora de la seua organització, i també les tendències a tots els nivells que donen a conèixer el marc d'actuació del sector a la fi del mil·lenni.

Dirigit a

Empresaris, directius, tècnics i professionals del món editorial, autors, editors, llibreters, distribuïdors, lectors; així com aquells que per les seues activitats es troben relacionats amb la impressió, el disseny, etc.

Preinscripció

S'ha d'enviar la sol·licitud d'inscripció abans del dia 25 d'octubre via fax o correu, a les 12 h., o presentar-la en mà al començament de l'encontre.

Lloc

Edifici Rector.
València Parc Tecnològic.
46980 PATERNA - València.
Pista d'Ademus. Eixida 9

Informació i sol·licituds

AIDO. València Parc Tecnològic,
carrer A Sector Est
Apartat 139 - 46980 PATERNA València
Tels. (96) 131 80 51 - (96) 131 80 66
Fax (96) 131 80 07
E-MAIL: aidox@ibm.net

CLAVÉ a la pedRera

EXPOSICIÓ
del 20 de setembre al 17 de novembre

LA PEDRERA, SALA D'EXPOSICIONS
DE LA FUNDACIÓ CAIXA DE CATALUNYA
Passeig de Gràcia 92, Barcelona

Horari: de dimarts a dissabte, de 10 a 20 h.
Diumenges, de 10 a 15 h. Dilluns tancat.
Dissabtes, entrada gratuita.
Dissabte 12 d'octubre i divendres 1 de novembre, obert al matí de 10 a 15 h.

Informació i reserva de visites comentades per a grups, telèfon 93/ 484 59 79

FUNDACIÓ CAIXA DE CATALUNYA

PLOU I FA SOL

El novè i el desè

Igual que en el cas del setembre i de l'octubre, el nom del novembre i del desembre no s'avé gens amb el seu ordre en el calendari. Això a part, aquests mesos són la porta de l'hivern.

Durant el novembre el temps de llum solar disminueix 58 minuts, i 13 més durant el desembre. Tot plegat fa que el dia sigui molt curt i la nit, llarga. Enguany arribarem al solstici d'hivern el 21 de desembre, a les 16 hores 5 minuts, amb una durada de la nit de gairebé quinze hores, i amb una del dia, de poc més de nou hores. Això significa que la superfície de la terra a la nit té moltes més hores per a perdre la poca calor que el sol li proporciona durant el dia. D'aquí ve que el refredament de la terra acabi afectant l'aire que té al damunt.

A final d'octubre o principi de novembre sol haver-hi la primera irrupció d'aire fred de la temporada. A voltes coincideix amb Tots Sants, però no sempre. Després torna l'anticicló damunt la península i endolceix les temperatures diürnes. Aquesta recuperació tèrmica acompanyada de sol ha quedat tan gravada en la saviesa popular que s'anomena l'estiuet de Sant Martí.

La temperatura mitjana de les mínimes durant el darrer mes de l'any a les capitals dels Països Catalans va dels 2 graus de Lleida i Girona als 7,6 de València. I la mitjana de les màximes va dels 17,2 d'Alacant als 9,3 de Lleida.

Per tant l'ambient comença a ser fred, una fredor que a voltes intensifiquen fortes tramuntanades que escombren l'Empordà i Menorca, o mestralades al golf de Sant Jordi. Això fa, per una altra part, que l'atmosfera sigui clara i transparent fins el punt de poder veure la serra de tramuntana des de les muntanyes del litoral o prelitoral. Ara, la fredor que comença a fer aquests mesos només és l'aperitiu del plat fort de l'hivern, que acostuma a servir-se pel gener i el febrer.

ARXIU

Durant el mes de novembre pot haver-hi pluges abundants i a vegades torrencials. Recordem els gairebé 1.000 l/m² que entre el 3 i el 5 de novembre de 1987 varen caure a Gandia. De totes maneres, el refredament de l'aire, i el de l'aigua de mar, igual que la presència de l'anticicló inhibeix la formació de grans nuvolades a final de novembre i sobretot a partir del desembre.

Les calmes anticiclòniques proporcionen un refredament suficient perquè es formin les boires espesses i duradores a la depressió central. Llavors, mentre, ran de mar, hi lluu un sol esplèndid, comarques com Bages, Osona i sobretot, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Urgell i part de la Noguera, les Garrigues i la Segarra poden passar setmanes senceres sense veure el sol.

Es en aquesta època que sovintegen glaçades, gelades i gebrades. Tres paraules que defineixen tres fenòmens meteorològics distints, però que sovint confonem. **Toni Mestres**

Cursa de motos antigues

Diumenge, dia 3, els afeccionats a les motocicletes podran assistir a una classe magistral d'història de la mecànica a Sant Llorenç d'Hortons. El Motor Club País del Cava organitza el VII Ral·li Internacional de Motos Antigues-País del Cava.

La competició és oberta a totes les motos fabricades abans del 1945 que encara es conservin en un bon estat raonable.

L'itinerari que les velles màquines hauran de seguir serà d'una cinquantena de quilòmetres i començarà a Sant Llorenç d'Hortons, passarà per Masquefa, Gelida, Sant Sadurní d'Anoia, i s'acabarà al punt d'eixida, Sant Llorenç d'Hortons.

L'organització premiarà els tres primers classificats de cada una de les categories, establertes segons l'any de fabricació de les motos: *pioneres*, fabricades fins al 1904, *veteranes*, entre el 1905 i el 1918, *vintage*, entre el 1919 i el 1928, *clàssiques*, entre el 1929 i el 1938, i *postclàssiques*, entre 1939 i 1945. També hi haurà premis per als participants més veterans, per als participants més joves o per al qui vingui de més lluny. **E. R.**

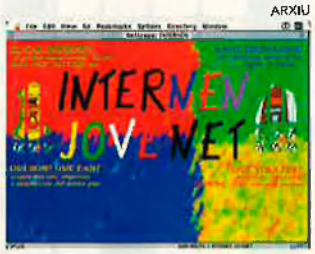
Primera web només per a nens i joves

INTERNET @

Internen-Jovenet és el nom d'una web posada en circulació no fa gaire per promoure l'ús de la xarxa Internet exclusivament entre nois i noies. De moment, la pàgina es troba en període d'experimentació, però ja es pot començar a utilitzar per accedir d'una forma ràpida i fàcil a informació d'interès infantil i juvenil.

Internen-Jovenet és una iniciativa de Tasca, una empresa de serveis d'animació sociocultural, amb el suport del Parc Tecnològic del Vallès, Escoltes Catalans i l'ONG Pont de Cultura.

ARXIU

Adreça d'Internen-Jovenet: [www.internen.ptv.es]

Ausiàs March per les autopistes

ARXIU

La Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Universitat de Cambridge han organitzat un congrés internacional sobre la vida i l'obra de l'escriptor Ausiàs March, que hom podrà seguir via Internet [**www.uoc.es/uoc/ausias_cat.html**] fins al propvinent 24 de novembre. Per inscriure's en aquest primer congrés virtual en català –hom preveu aproximadament uns tres-cents participants– només cal apuntar-se en una llista de correu electrònic [**mailbase@mailbase.ac.uk**]. Per Internet arribaran documents, es faran debats i les ponències es publicaran en ASCII.

EL RACÓ DE LES WEBS WWW

Un món de dibuixos animats per a petits i grans

Què passa si algú rep un cop de porta i queda més aplanat que un paper de fumar? Si aquest algú és de dibuixos animats, fa riure gairebé tothom. Ara, per conèixer les últimes novetats i recordar velles glòries de l'animació, a Internet hi ha *Animation World Network* (AWN). Aquesta web és probablement una de les més completes, i hom pot trobar-hi des dels personatges més coneguts a calendaris de festivals especialitzats, entitats o productes de compra. Recomanades especialment les pàgines de Bill Plympton, conegut a casa nostra per la careta de la sèrie *Els cracs*, emesa dins el programa *Sputnik* o el curt que precedia *Smoke*, *50 maneres de deixar de fumar*. **A. R.**

http:www.awn.com/plympton/index.html

La vida en comú

Tzvetan Todorov

Todorov prova de comprendre per què l'ésser humà, àdhuc en la solitud, està fet de trobades amb els altres. La socialitat no és pas una maledicció, sinó una modalitat d'alliberament.

301 pàgs. 2.500 ptes.

Editorial 3 i 4
"L'hora del present", 1

Més enllà del llenguatge

Emanuele Severino

Pot oferir la tècnica el remei contra els danys que produeix? Es poden posar límits a la violència? Quin és el vincle entre l'ésser i el llenguatge? Temes fronterers, aspres i urgents, un punt amargs: aquí es plantegen sense reserves.

320 pàgs. 2.900 ptes,

Editorial 3 i 4
"L'hora del present", 2

L'Atlàntida

Jacint Verdaguer

L'Atlàntida és el cant al llegendari continent dels atlants, del qual cal remarcar, a més del tractament de la mitologia, l'ús que Mossèn Cinto fa del llenguatge, sobretot en les descripcions de la natura.

142 pàgs. 1.400 ptes.

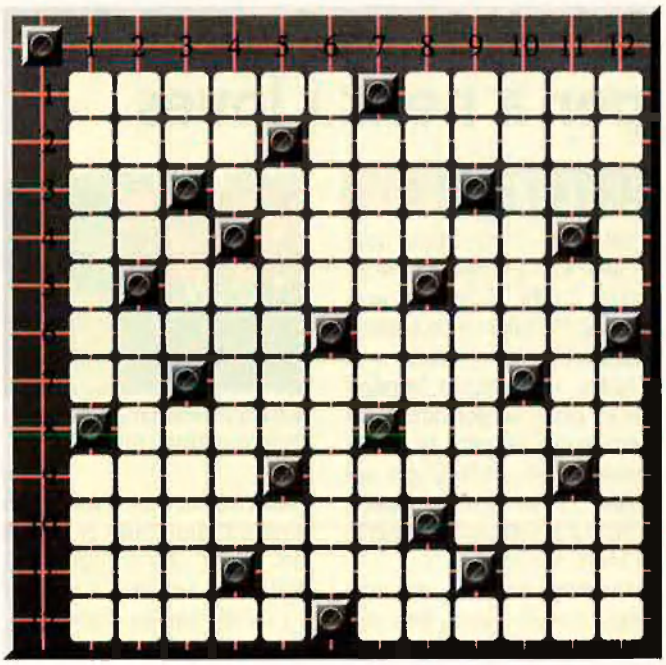
Editorial 3 i 4
"Llibres clau", 14

Dos per un

Mots encreuats a dos Temps

Instruccions d'ús

Per resoldre aquests dos mots encreuats en una sola graella haureu de fer servir llapis o dos exemplars d'EL TEMPS. Les dues solucions són diferents. Només comparteixen els quadres negres. Sort.

Deu minuts amb l'Anna Maria Genis

Horitzontals: 1. Mortals com les armes de Mel Gibson. Tracte avantatjós. **2.** Deixat de banda. Escollida. **3.** Centúria romana escortant el cèsar. Posseir. Escoltat. **4.** Aprofita les sigles ianquis. Una simple qüestió de melanina que alguns s'entesten a complicar. Signatura d'analfabet. **5.** Pal telefònic. Cobreixi d'or. Amaga la ració de calamars. **6.** Incito que em convidin a un duel. Despatxada a empentes. **7.** Una grega a Roma. Despatxades amb educació. Delimiten la totalitat. **8.** Controla la velocitat a distància. Gemegar. **9.** Dinerets. Capell oval pontifici. Cercle viciós. **10.** Enllacen cases a dos vents. Un munt de fems per a una bona causa. **11.** Vailet sense principis. Refugi per a exiliats polítics i d'avis abandonats. Les tretze hores. **12.** Cerca l'acord més harmoniós. Rebre líquid en efectiu.

Verticals: 1. Veu amagada rere les imatges. Tranquil. **2.** Temis perdre el cap. Trepaneu. **3.** Símbol titànic. Dades il·limitades. Aletes. **4.** Tortura de pollastres, i no li donis més voltes. Viatges previs a la tornada. Mai no subordina oracions. **5.** Busques a les tres en punt. Rota. Flassada d'excursionista. **6.** Entre parell i parell. Dretes i enravenades. **7.** Legalment correctes. Injust i força cínic. **8.** Tocà la presa abans de rematar-la. Ruixa el jardí. Article de ponent. **9.** Un bocí de plata. Prepara el forn per a coure-hi pa. La barcelonina. **10.** Morat però no pas per força. A punt de caure de la figuera. **11.** L'altra cara de l'amor. Esbarjo d'escolars. Joguina de surfista. **12.** Bufada de vent. Descobrir la manera de desencaixar el barrot.

Mitja horeta amb en Màrius Serra

Horitzontals: 1. Permet seguir el rastre de les senyores que van de festa. Enfila un argument rere un altre. **2.** La del dia abans seduí prou Umberto Eco per ferne una novel·la. Prenguin el poder de mala manera a qui el tenia lícitament. **3.** Orla sense cap ni peus. Llueix una estrella al pit. Va a parar. **4.** El punxó més odiat pels pollastres. El mico que Paolo Conte diu que no té història. Alfa. **5.** Tarragona? Tros de terreny pla en el vessant o al cim d'una muntanya. Moneda d'argent equivalent a la sisena part de la dracma a l'antiga Grècia. **6.** Passi per antena. Veloç. **7.** Vibració audible. Sortirà el sol. Mitja àvia. **8.** Inventar. Quasi perfecte. **9.** Tret del subsòl. Força d'una nissaga esdevinguda popular gràcies a TV3. Escaire. **10.** Entrenar-se per a l'estrena. Pit. **11.** El primer almirall. Foll. Cau a l'imaginari col·lectiu quan s'acosta Nadal. **12.** Antigament, soc. Doblegats de mala manera, els luxosos colzes de la Seles.

Verticals: 1. Els informàtics no duen cap ull tapat i s'anomenen *hackers*. Avaria amb ressons tèxtils. **2.** Els de més enllà. Aquests menuts sempre estan tocant els nassos. **3.** Rol anaeròbic. Repetit, mosca letal. Trinxeres de paleta. **4.** Va permetre, abans de l'adveniment de l'e-mail, recuperar la literatura epistolar per via telefònica. Corredor. Ens cal per respirar. **5.** El primer de tots. Amuntega. El de Scrabble és el dels mots encreuats. **6.** Pintura que no necessita tela. Esgarrapar salvatgement. **7.** Assassí a sou. El sexe més parlat. **8.** Temps de neu i de vent, torb de muntanya. Devastat com un desert, dirà de cap per avall. Jo mateix, sempre que em tinguis al davant. **9.** Armadura verda. Acaparades pels més espavilats. Cruïlla pornogràfica. **10.** Ofensa que rima amb microbi i és filla de l'odi. Amb aquest ganxo els cirurgians separen les carns abans de clavar-hi el bisturí. **11.** Es munta el piset entre el brancatge. Sent una gran aversió. Polit de tercera generació. **12.** Que passa cada any. Boles de neu.

SOLUCIONS:

DEU MINUTS AMB L'ANNA MARIA GENÍS
Horitzontals: 1. Lleials. Favor. 2. Omfs. Elegida. 3. Ci. Tenir. Oi!. 4. Usa. Racial. X. 5. T. Daun. Tapa. 6. Ofenc. Treia. 7. Ro. Atenes. Tt. 8. Radar. Gemir. 9. Calé. Tiara. O. 10. Adossen. Adob. 11. Let. Asil. Una. 12. Músic. Cobrar.

MITJA HORETA AMB EN MÀRIUS SERRA:
Horitzontals: 1. Perfum. Raona. 2. Illa. Usurpin. 3. Rl Xtrif. Rau. 4. Ast. Macaco. A. 5. T. Sapla. Dbol. 6. Emeti. Rapid. 7. So. Lluira. Ia. 8. Crear. Ideal. 9. Poat. Poder. L. 10. Assajar. Sina. 11. Noé. Orat. Neu. 12. Assoc. Luxats.

ORDINO
Dilluns, 28
Concert del cor de cambra del Palau de la Música Catalana dirigit per Josep Pons. Amb obres de Mozart. A l'Auditori Nacional.

GIRONA
Dilluns, 28
Degustació de productes de la cuina jueva. Al centre Bonastruc Ça Porta, a partir de migdia.

VIC
Diumenge, 3
Representació de *Pedra de Tartera*, escrita per Maria Barbal i adaptada per Joaquim Vila. Al Casino, a les 18.30 h.

MOLLET DEL VALLÈS
Fins el 22 de desembre
Exposició "Va per Mollet" de pintures de tema urbà de Manel Doblas. Al centre cultural de Can Mulà.

LLEIDA
Dilluns, 28
Recital "Temps de poetes. T. S. Elliot" amb Anna Briansó, Maribel Martínez i Albert Pérez. A les 20 h, al centre cultural de La Caixa.

BARCELONA
Dimecres, 30
Els anglesos The Cure presentaran el darrer disc, *Wild Mood Swings*, al Palau Municipal d'Esports.

MASSALFASSAR
Dijous, 31
Contes de por al Cafè l'Infern la nit de Tots Sants a les 23 h. Amb Llorenç el Contacontes i la participació del públic.

BENICÀSSIM
Dissabte, 2
La companyia teatral Arden presenta l'obra *L'estança*. Nit, al teatre Municipal de Benicàssim.

ESPORLES
Dies, 1, 2 i 3 de novembre
XX Aplec Excursionista dels Països Catalans.

VALÈNCIA
Dimarts, 29
L'exposició d'Intermón "Benvinguts al Sud. Viatge a la solidaritat", obre les portes a València després de passar per Barcelona.

MONÒVER
Dissabte, 2
El Teatre de l'Home Dibuixat continua la seva gira, presentant *Puja't al carro* a la Casa de Cultura.

ALACANT
Diumenge, 3
Actuació del cor, el ballet i l'orquestra de l'Exèrcit Rus, zona de Moscou. Al Teatre Principal, a partir de les 19.30 h.

I N T E R N A C I O N A L

SAN LUIS OBISPO
Divendres, 1
Festival Internacional de Cinema de San Luis Obispo. Centrat en els aspectes tècnics del rodatge. Fins el 10 de novembre.

PARÍS
Fins el 24 de novembre
Representació de *HopIEra* a càrrec de la companyia barcelonina Teiatru, amb Toni Albà i Jordi Purtí. Al Teatre Le Ranelagh, els caps de setmana.

Envieu les convocatòries quinze dies abans al fax 93-323 35 41.

EL TEMPS QUE CORRE per **JOAN F. MIRA**

L'aniversari del món

"Déu va fer molt ben fet, de crear-ho tot, i de crear-nos als àngels i a nosaltres. Devia ser molt pesat viure sol i no poder entretenir-se amb res si no era la pròpia fantasia. I no és que jo dubte de la riquesa infinita de la fantasia de Déu."

Suposo que vostès estan al corrent que el passat dia 22 d'octubre va ser el dia que feia els anys la creació, exactament sis mil anys. He de reconèixer que a mi mateix m'havia escapat la data i la commemoració, i que només me l'ha recordada un esplèndid article d'un professor de física. És verdaderament injust, i poc saludable, que ens dediquem ja des de fa tant de temps a preparar el segon mil·lenari del naixement més important de la història divina i humana, pensant que tenim dos mil anys, i ens oblidem de recordar el fet més important de tots, que és el dia de la Creació. La Creació, com vostès poden haver llegit, va tenir lloc a l'hora de capvespre de l'any 4004 abans de Crist, i no em pregunten com era possible que hi haguera vesprada si encara no hi havia dies ni matins. Potser la vesprada fou feta a la mateixa hora que es feia la llum, i això explicaria molts enyoraments i languideses vespertines. En qualsevol cas, l'hora, la data i l'any del primer instant del Gènesi van ser establerts, definitivament, pel biblista James Usher, arquebisbe d'Armagh i primat anglicà d'Irlanda, i no tinc notícia que cap autoritat superior haja impugnat el càlcul: sumant l'edat dels fills d'Adam, la longevitat de Matusalem, Noè i altres patriarques, Abraham i la descendència, els profetes i els reis, i altres detalls menors de la Bíblia, resulten 4004 anys exactes fins el naixement del Messias. Ara bé, el naixement del Messias el celebrem amb gran festa, cava i torrons, sense fallar un any al sopar i a l'arbre o al pessebre, ja que no a la missa del gall. Però el naixement d'Adam i Eva, sense els quals no hi hauria ni pecat, ni història humana, ni Messias ni Nadal ni res, l'hem deixat córrer com un dia sense cap importància: tan poc important, que ni tan sols existeix.

Més incomprensible encara és que oblidem l'aniversari del món. Un acte de pura ingratitud, a més a més: si jo fóra el Creador, estaria molt ofès si les meues criatures celebraven tota classe de dies i de festes, i no el dia que jo les vaig fer. Cadascú de nosaltres sí que celebra l'aniversari del seu naixement, i fins el naixement de les nacions i de les ciutats es commemora amb festes. Però el naixement de tot plegat, com si no haguera existit mai: esborrat de la consciència. Ja comprenc que el tema és ple de dubtes i complicacions, i comprenc que ara mateix els físics i altres col·legues no puguen concretar l'any i el dia del gran esclafit originari, potser quinze mil milions d'anys pam dalt pam baix, i que no puguen precisar l'edat del sol i de la terra més enllà dels quatre mil cinc-cents milions d'anys. No és exactitud, i no sabem si era de dia o de nit, però tant se val. La qüestió és que hauríem de celebrar un dia comú, i la data de l'arquebisbe Usher és tan bona com qualsevol altra. Els francesos estan celebrant el gran aniversari de Clodoveu, i en realitat no saben quin dia va ser la cosa celebrada, ni exactament quin any. No passa res: hi ha coses que cal commemorar-les, i l'origen de la matèria universal, el Dia del Big Bang, hauria de ser la més grossa de totes. Perquè vostès i jo i els animalets del Nostre Senyor, en composició espiritual podem ser molt diferents, i rarament les ànimes de les espècies són germanes. Sense comptar que no hi ha cap garantia que les plantes i els minerals tinguen alguna mena d'ànima (tampoc està demostrat que no: l'ànima vegetativa es manifesta de vegades estranyament, i hi ha roques amb esperit molt decidit). Però la germanor universal de la matèria sí que és certa i profunda: àtoms, protons, partícules elementals i energia. Suposant que tot això, realment, siga matèria, i no variades manifestacions de l'esperit, perquè les més recents teories cosmogòniques em tenen una mica torbat: és matèria la matèria?, i si no és materia què és?

En qualsevol cas, Déu va fer molt ben fet, de crear-ho tot, i de crear-nos als àngels i a nosaltres. Devia ser molt pesat viure sol i no poder entretenir-se amb res si no era la pròpia fantasia. I no és que jo dubte de la riquesa infinita de la fantasia de Déu. Va fer molt ben fet de crear-nos, en set dies o en quize anys, i nosaltres fem molt mal fet d'oblidar la creació, la separació de la fosca i la llum, del dia i la nit, el pas del caos al cosmos i tot això. Potser el nucli del món era com una carcassa, quan Déu va dir "*fiat*" va encendre la metxa, i encara no s'han acabat els efectes de l'explosió enmig de la tenebra, ni l'espectacle. Potser Déu aquell dia no era present. O ell mateix era la carcassa.

L'AVENTURA DE LLEGIR

ACTIVITATS, A BIBLIOTEQUES I SALES DE LECTURA DELS CENTRES CÍVICS DE BARCELONA, ON EL LLIBRE ÉS SEMPRE EL PRINCIPAL PROTAGONISTA

PROGRAMACIÓ PENSADA PER A INFANTS:

SAC DE RONDALLES.
NARRACIÓ DE CONTES POPULARS

•

AIXÒ ERA I NO ERA...
RONDALLES MALLORQUINES

•

CONTES DE PAPER:
HISTÒRIES CONTADES AMB FIGURES
DE PAPER PLEGAT

•

PER A JOVES I ADULTS:

ESDEVENIMENTS DEL SEGLE XX.
CONFERÈNCIES SOBRE FETS
D'AQUEST SEGLE

•

LECTURES DRAMATITZADES,
A CÀRREC D'ACTORS PROFESSIONALS

•

UNA ESTONA AMB...
ESCRIPTORES I ESCRIPTORS

•

SOBRE LA TAULETA DE NIT.
UNA TERTÚLIA
AMB PERSONATGES POPULARS

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

AMB LA COL·LABORACIÓ DE
Diputació de Barcelona
Xarxa de Biblioteques Populars

PER A AQUESTS MESOS US PROPOSEM:

ESDEVENIMENTS DEL S. XX

AL LLARG D'AQUEST SEGLE HI HA HAGUT TOT UN SEGUIT DE CANVIS: TRANSFORMACIONS IDEOLÒGIQUES, AVANÇOS TECNOLÒGICS I CIENTÍFICS, GUERRES QUE HAN CANVIAT ELS MAPES, GIRAVOLTS POLÍTICS... .

EL MÓN ESTÀ CANVIANT I ELS FETS D'AQUEST PERÍODE HAN CONDICIONAT I CONDICIONARAN TOTA UNA MANERA DE PENSAR I D'ACTUAR EN LES DÈCADES POSTERIORS.

ELS FONAMENTALISMES O EL RETORN DELS DÉUS

CONVIDAT: **SALVADOR PANIKER.**
FILÒSOF, ENGINYER, EDITOR I ESCRIPTOR

DIMARTS, 12 DE NOVEMBRE A LES 19.30 H
BIBLIOTECA POPULAR IGNASI IGLÉSIAS

QUAN NÉIXER NO ÉS NOMÉS UNA COSA DE DOS. LES TÈCNIQUES DE REPRODUCCIÓ ASSISTIDA

CONVIDADA: **ANNA VEIGA.**
DOCTORA EN BIOLOGIA. SERVEI DE MEDICINA DE LA REPRODUCCIÓ DE L'INSTITUT UNIVERSITARI DEXEUS

DIJOUS, 14 DE NOVEMBRE A LES 19 H.
BIBLIOTECA POPULAR JOAN MIRÓ

EL MOVIMENT ECOLÒGIC ABANS I DESPRÉS DE RIO. (I+S) INNOVACIÓ + SENSATESA

CONVIDAT: **JORDI BIGAS.**
PERIODISTA I ECOLOGISTA.
DIRECTOR DE LA REVISTA "INTEGRAL"

DIMARTS, 19 DE NOVEMBRE A LES 19 H.
BIBLIOTECA POPULAR TORRE LLOBETA

QUART O PRIMER PODER? ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

CONVIDAT: **JOSEP M. HUERTAS CLAVERIA.**
PERIODISTA

DIJOUS, 28 DE NOVEMBRE A LES 19 H.
BIBLIOTECA POPULAR XAVIER BENGUEREL

EL COMUNISME, ENTRE LA IDEOLOGIA I ELS FETS

CONVIDAT: **XAVIER BRU DE SALA.**
PERIODISTA I ESCRIPTOR

DIMECRES, 11 DE DESEMBRE A LES 19 H
BIBLIOTECA POPULAR SANT PAU

NOVEMBRE-DESEMBRE 1996 ℹ **30177 75 EXT 366**

No és el carbó

No és el petroli

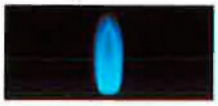

No és el vent

No és el sol

No és l'urani

Gas Natural. La millor energia de la Terra.

La més econòmica, la més neta; la més còmoda, la més versatil i la més contínua és el gas natural.

gasNatural

La millor energia de la Terra.